

**Pósa Lajos munkái
I.**

MESÉK

**Irta
Pósa Lajos**

Mühlbeck Károly rajzaival

Singer és Wolfner kiadása
Budapest

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest: Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2017
Készült Sólyom László köztársasági elnöki támogatási keretéből.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-051-8 (online)
MEK-16715

TARTALOM

Első kötet.

Csali mese.
Dongóvári Péter.
Lakzi a konyhában.
Fel is út, le is út...
Czicza-iskola.
A kis prücsök.
Csali mese.
Volt egyszer egy baba...
Bodri neve napja.
Melyik a szebb nóta?
Mese a rózsabokorról.
Mese a kis egérről.
Szöcske úrfi.
Kaczor király.
A kis tündér sípja.
Mese a cipős, csizmás nyúlakról.
Gróf Tarisznyás Peti.
A czicza bajusza.
Tulipántos láda.
Arany káposzta.
A dalos bagoly.
Mese egy szép királylányról.
A hős cinczér.
A száz nyúl.
A kis gömböcz.
A róka messzelátója.
Tarisznya, botocska.
A nagyravágyó halászné.
Mese a csiga-bigáról.
A bogarak piktora.
A három aranyhalacska.
A kóró és a kis madár.
A legszebb piros tojás.
Tülőkvár.
A kis balta.
A vásáros bogarak.
Bolyhos vitéz.
A gerlicze lakodalma.
Se sajt se prém.

A pillangó temetése.
Mese az arany almáról.
Fusson az úr!
A gulyásné nevenapja.
Jakab.
A farkas és a sas.
A kis gidó.
A kis jércze lakodalma.
Bandi álma.
Abroszka, báránka, botocska.

Második kötet.

Mese a kis kanászról.
Az egyszeri királyfi.
Tömérdek barika.
Csutak Matyi sípja.
A költözőkődő egerek.
Csali mese.
A kis kakas meg a török császár.
Mese... mese...
Kutya-macska hivatal.
A kaczagtató hegedű.
A tücsök bandája.
Sövénytúró kis kakas.
Három szép pillangó.
Három czicza.
Csupa koma.
Mi van a koldus zsákjában?
Egérgyűlés.
A didergő baglyok.
Nyúlvitézek.
A hamis furulya.
A hatalmas király.
A kerek sajt.
A beteg királylány.
Gyűrű, szelencze, virág.
A kiszurkált kecske.
Többet észszel, mint erővel.
A tizenkét fekete varjú.
Világszép Nádszál kisasszony.

Első kötet.

Csali mese.

Tiszán túl,
Dunán túl,
Alma csüng
A fárúl.
Abba van,
Te Bencze!
Egy kis ezüst
Szelencze.
Szelenczébe kis madár,
Éjjel-nappal kiabál.
Csak azt kiabálja:
Szabadíts ki, bátya!

Erdőben,
Berdőben,
Tengerzöld
Mezőben
Van egy szép
Kerek tó,
Arany kacsát
Ringató.
Arany kacsá tó hátán:
Gyönyörű szép királylány.
Kerek tó kacsája,
Szállj be a szobámba!

Gingalló,
Lópatkó,
Itt megyen
Víg Palkó!
A vállán
Tarisznya,
Benne meg egy
Furulya.
A ki abba belefú,
Sohase lesz szomorú.
Furcsa egy furulya,
A ki tudja, fujja!

Dongóvári Péter.

Volt egyszer egy pásztorfiú,
- Minek mondjam kétszer! -
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Legeltette a libákat
Erdőbe-berdőbe...
Egyszer két nagy cserebogár
Zúg a levegőbe.

Kettő volt a cserebogár,
Rá is kiált kétszer,
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

El is kapta kalapjával,
Le is borította -
Görbeszarvú kis ekébe
Mindjárt be is fogta.

Szántogatott a sáncz partján,
Meg is fordult kétszer,
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Bevetette kendermaggal,
Meg is nőtt a kender -
Font is mindjárt egy nagy ostort,
Nézze meg az ember!

Jaj, hogy örült az ostornak!
Pattintott is kétszer,
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Pattogása elhallatszott
Bergengóczyába,
Mefogadta kocsisának
A góczék királya.

Rácsördített örömében
Mindjárt hetvenhétyszer,
Szúnyogháti, prücsökházi,
Dongóvári Péter.

Lakzi a konyhában.

Házasodik a lapát,
Elveszi a piszkafát.
Zireg-zörög a fedő,
Sistereg a serpenyő,
Csörömpöl a rézkanál,
A mozsár is muzsikál.
Nyújtózik a nyújtófa;
- Melyik is az új nóta?
Túrós béles, derelye,
A diákok ereje.
Levelen sült, friss lepény,
Ettől víg a vőlegény.

Közbekiált a kondér:
- Hol marad a kolompér!
Marhatüdő, disznóláb!
Csak főne már legalább!
- Húzd rá! szól a reszelő.
Ugrándo az meszelő,
Mártogat a fánktoló,
Bokázik a vasaló.
Kiteg-kattog a szita:
- Fordúlj egyet, Katicza!
No még egyet, kis csupor,
Vigyázz, a tál eltipor!
Rózsát nevet a tányér,
Kitesz ő is magáér!
Jaj de fürge a köcsög!
Annyit tánczol, hogy köhög.
Zireg-zörög a fedő,
Sistereg a serpenyő,
Csörömpöl a rézkanál,
A mozsár is muzsikál.
Járja vígan a lapát,
Forgatja a piszkafát.
Kurjogatnak, lármáznak,
Majd fölverik a házat.
Kukoríkol a kakas,
Jól van, jól van, tarajas!
Kel is már a gazd'asszony,
Hogy kenyeret dagasszon.
S hogy benyit a konyhába
Szemit-száját eltátja.
Zireg-zörög a fedő,
Sistereg a serpenyő,
Csörömpöl a rézkanál,
A mozsár is muzsikál.
- Ejnye, mi ez? Mi volt itt?
Mondd meg, czicza, ki volt itt?
- Lakzit tartott a lapát,
Elvette a piszkafát.

Fel is út, le is út...

Fel is út,
Le is út,
Kocsiút,
Gyalogút.
Én megyek a kocsiúton,
Pali meg a gyalogúton.
Kocsiúton nyúl szalad,
Meglapúl a híd alatt.

Elkapom, megfogom,
Tarisznyámba bedugom.
Kinek adom, nem tudom,
Talán neked, Annusom!
Nyuszi, nyuszi, tapsifüles,
A tarisznyám, nini, üres!
Kiugrott a kert alatt,
Fogd meg, pajtás, ott szalad!

Fel is út,
Le is út,
Gyalogút,
Kocsiút.
Én megyek a gyalogúton,
Józi meg a kocsúton.
Gyalogúton egyedül
Egy kis prűcsök hegedül.
Hallom, hallom, hallgatom,
Furulyámat fölkapom.
Majd elfuvom én is rajta -
Hát egyszer csak jön a szarka.
Bekapja a hegedűt,
Hegedűvel elrepült.
Ki tudja, hol hegedül?
Ott maradtam egyedül!

Czicza-iskola.

Mennek a kis czicza-miczák
Szép sorjába...
Befordúlnak párosan az
Iskolába.

Találgatják: mi lesz mára
A leczkékük...
De nehéz volt a tegnapi
Ábéczejük!

«Csend, ha mondom! - tanítójuk
Dorombolja. -
A ki nyávog, kiállítom
A sarokba!

Miczi, Riczi, Friczi, Piczi
Mind itt vannak?
Húzd meg csak a fülét annak
A kamasznak!

Hadd lám: hol a palavessző,
Palatábla?
Legkövérebb egeret rá
Ki pingálja?»

Czicza-miczák neki dülnek
S úgy pingálnak...
Hogy örülnek a fülinek,
A farkának!

Egyszerre csak egy lyukból egy
Egér fut ki...
Valamennyi czicza-micza
Aló, usgyi!

«Tanító úr, bocsánat, hogy
Kiugrálunk!
Ennél szebbet, ennél jobbat
Nem pingálunk!»

A kis prücsök.

Egyszer egy kis tücsök
Mit gondolt magába?
Kapta hegedűjét
S ment Kakasországba.

Kakas úr már akkor
Kipirgált-kapargált...
Tudjátok-e, mit lelt?
Egy fényes karajczárt.

«No, csakhogy megjöttél,
Fekete czigányom!
Húzd el a nótámat,
Kedves muzsikásom!

Ucczu, kukurikú!
Jaj de szépen húzod!
Tán biz ezüstből van,
Aranyból a húrod?

Nesze, én is adok
Egy karajczárt húrra,
Emlékezz meg aztán
Mindig Kakas úrra!»

Prücsök nagyot ugrik
S hegedűli vígan:
«Csak van, a kinek van!
Csak van, a kinek van!»

A mint megy, mendegél
S egyre szól a nóta:
Elkapja a krajczárt
Prücsöktől egy csóka.

Sír a hegedűje:
«Jaj, oda van a kincs!
Csak nincs, a kinek nincs!
Csak nincs, a kinek nincs!»

Csali mese.

Hol jártam én? Böske tudja.
A kocsiját arra húzta.
Ki is esett a babája,
Tán el is tört a két lába?
Tudja még azt más is:
Katangkóró Pál is,
Kabócza Mihály is,
Meg a kis primás is.
El is húzta a nótámat,
Majd elmondom máskor:
Holnapután vagy azután,
Tengerihántáskor.
Hopp ni! majdhogy elfeledtem,
Tánczoltam is rája,
Oda lett a csizmám sarka,
Csípje meg a kánya!
Hát egyszer csak arra szaladt
Egy nagy nyúl robogva...
Maj eldűtött, úgy sietett
A lakodalomba.
Füle mellett bokréta volt
Káposztalevélből,
Egyet-egyet harapott is
A lecsüngőjéből.
Jaj de pompás! Hadd írom föl!
Hol a toll, a kréta?
Nyuszi pajtás, jó étvágyat!
Elfogy a bokréta!
No még ilyet soh'se láttam
Ezen a világon!
Neveltibe bukfenczet hányt
A mókus az ágon.
Bukfenczezett más is,
Katangkóró Pál is,
Kabócza Mihály is,
Meg a kis primás is.
Körülöttem erdő-mező

Bukfenczezve forgott;
Én meg úgy kaczagtam,
A könnyem is csorgott.
Kaczagva kaczagtam
Tegnap is meg ma is...
Kaczagjatok ti is rajta
Ma is meg holnap is!

Volt egyszer egy baba...

Volt egyszer egy baba,
Az volt ám a baba!
Csillag volt a szeme,
Arany volt a haja.

Soh'se állt durczásan
Sírásra a szája,
Mikor aludt, se kért
Tejet uzsonnára.

Tarka pillangóval
Egyre csak cziczázott,
Arany karikával
Vígán karikázott.

Kiskerti, nagykerti
Gyalogúton átal,
Pintyőke kísérte
Szebbnél szebb nótával.

Egyszer csak hogy s hogy nem,
Eltévedt a baba,
Kibomlott ragyogó,
Hosszú, arany haja.

Patak partján sírva
Befonja két ágba:
Kéklő nefelejsbe,
Fehér gyöngyvirágba.

Mókus az erdőben
Hallja a sírását:
Oda hívja gyorsan
Hat fürge pajtását.

Mogyoró vesszőből
Kis kocsit csinálnak,
Puha zöld pázsitot
Raknak be párnának.

Röpítik a babát
Forgó babavárba,
Ezer síró baba
A kapuba várja.

Meg is vendégelik
Azt a hat mókuskát -
Tán most is sütik a
Mogyorós pampuskát.

Bodri neve napja.

Kiskereki Nagykereken
Áll a Bodri háza,
Körülállják a köszöntők
A neve napjára.

- Kukuríkú, - szól a kakas, -
Hallgasd csak a nótát!
Szemétdombon kapirgáltam
Hozzája a kótát.

Kapirgáltam egyebet is:
Pitykegombot, hármát,
Varrd ki véle, Bodri koma,
A téli bundádat.

- Megköszönöm, kakas koma,
Azt a három pitykét...
Ugyan mért nem hoztál inkább
Sülve három csirkét?

Majd egy sereg liba toppan
Bodri úr elébe,
Nagy begyesen, piros orral,
Talpig hófehérbe:

- Tessék, tessék, - szól a gunár, -
Egy kis zöld saláta!
Jó lesz majd a pecsenyéhez,
Katicza kapálta.

- Megköszönöm, gunár koma,
Eszem a zúzóját!
Ugyan mért nem hozott inkább
Egy kis libamáját?

Majd utána tipeg-topog
Egy nagy sereg récze...
Fülel is a Bodri koma,
Hogy szól az abécze.

- Adjon Isten - szól a gácsér, -
Gilisztát meg békát!
Mindennap egy szakajtóval,
Ma hoztunk egy vékát!

- Megköszönöm, gácsér koma,
Uri barátságát!
Jobb szerettem volna egy kis
Kacsa szárnyát, lábát!

Majd egy czicza ugrik elő
Vígan muzsikálva:

- Én is hoztam egy egeret
A neved napjára.

- Edd meg magad, czicza koma,
Nem kérek belőle!
Még utóbb a nevem napján
Csömört kapnék tőle.

Melyik a szebb nóta?

Dorombol a czicza
Nádkúp oldalánál,
Zümmögő legyecske
Az orrára rászáll:

«Züm, züm, züm, cziróka,
Züm, züm, züm, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szebb ám ez a nóta!»

Felé kap a czicza
Nádkúp oldalánál,
Zümmögő legyecske
Zümmögve tovább száll.

Dorombol a czicza
Egyre csak dorombol,
Arra száll egy dongó,
Megmondom, mit gondol:

«Zum, zum, zum, cziróka,
Zum, zum, zum, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szebb ám ez a nóta!»

Felé kap a czicza
Nádkúp oldalánál,
A zummogó dongó
Zummogva tovább száll.

Dorombol a czicza
Egyre mérgesebben,
Arra fut egy egér
Nyúlnál sebesebben:

«Czin, czin, czin, cziróka,
Czin, czin, czin, miróka,
Hiába dorombolsz,
Szebb ám ez a nóta!»

Elkapja a czicza
Nádkúp oldalánál:
«Úgy-e, az én nótám
Szebb a te nótádnál!»

Mese a rózsabokorról.

Tudok én egy mesét,
Csingi, lingi, lángá...
Mecsúgom, ki mondta:
A szomszédunk lánya.
Ő pedig hallotta
Egy kis mókuskától...
Hát a kis mókuska?
Egy dalos madártól.
A madár álmodta
Hajnalhasadáskor -
Jó éjszakát, Böske!
Majd elmondom máskor.

No ne búsulj, gyöngyöm!
Csingi, lingi, lángá...
Volt egyszer egy kedves
Hófehér báránka.
Vígán legelészett
Tüskebokor körül,
Hófehér báránynak
Tüskebokor örül:
«Barikám, barikám!
Mondok egy versecskét:
Ez az én földem itt,
Csak szedd a füvecskét.
Nem sajnálom ám én
A jó barikától...
Adj nekem gyönyörű
Puha gyapjacskádból!
Hadd legyen már egyszer
Nekem is köntösöm!
Barikám, barikám,
Nagyon megköszönöm.»

Föltekint szelíden
A fehér báránka,
Kék pántlikás nyakán
Csengetyűjét rázza:
«Adok én, adok én
Szívesen, bokrocskám!
Hisz te mindig olyan
Szíves voltál hozzám.»

Puha gyapjacskának
Örül a bokrocska,
Csöndes berki szellő
Szárnyával bodrozza.
Fülemilemadár
Arra szállott épen,
Egy édes vágy támadt
Kicsike szívében:

«Bokrocska, bokrocska,
Add ide gyapjacskád!
Jaj de meghálálnám,
Hogyha nekem adnád!
A fészekrakásnál
Szükségem van rája,
Fiaimnak lenne
Jó puha párnája.»

«Od' adom, od' adom!
Nesze, kis madárkám!
Jó pihenés esik
Majd ezen a párnán.
Rakd ide fészkedet,
Én megoltalmazom,
Fiaid bölcsőjét
Rengetem, ringatom.»

Fülemilemadár
Egyre hálálkodva,
Oda rakta fészket
A túskebokorba.
Puha gyapjacskával
Kipárnázta szépen
S elkezdett dalolni
A bokor ölében.

Oly bűvös-bájos dalt
Zengedezett róla,
Hogy a túskeágon
Kihajtott a rózsák.
Ráborúl fészkére
A rózsák levele...
Dalolgass, dalolgass,
Te kis fülemile!

Mese a kis egérről.

Egyszer egy kis szürke egér,
Czin, czin, czin,
Szaladt, mint a csengős szekér,
Czin, czin, czin.
Egyre czinczog a kis csacska:
«Milyen lehet az a macska?»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy elhagyja a kis rácsot,
Czin, czin, czin,
Hát talál egy nagy kalácsot,
Czin, czin, czin.
Rági-rági-rágicsálja...
«Ez nem macska!» mondja rája.
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy ott hagyta a kalácsot,
Czin, czin, czin,
Egy malacgot jönni látott,
Czin, czin, czin.
Czinczogja is a kis csacska:
«Bizonyosan ez a macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Föl is mászik a hátára,
Czin, czin, czin,
Fülét rági-rágicsálja,
Czin, czin, czin.
Vígan czinczog a kis csacska:
«Az se macska! Ez se macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Hogy ott hagyta a malacgot,
Czin, czin, czin,
A macskával találkozott,
Czin, czin, czin.
«No tudd meg hát, te kis csacska,
Hamm, én vagyok az a macska!»
Czin, czin, czin, czin, czin, czin.

Szöcske úrfi.

Vígan ugrál Szöcske úrfi
A virágos réten,
Két ölet is szökik néha
Széles jó kedvében.
A szarkaláb egyre mondja:
Legyen embersége!
Ne ugráljon a fejemre!
Nem jó lesz a vége!

Kakukfű is megsokalja:
Nincsen egyéb dolga?
Pitteg-pattog a pipacs is:
Ruhám bepiszkolja!
Sírva beszél a nefelejcs
Harmatos bokorral:
Jaj, a szemem! Mosd ki! Mosd ki!
Tele szórta porral!

Csípős csalán csipkedve szól
Az árok partján át:
Erre jöjjön, fogadom, hogy
Megcsípem a lábát!
De a szöcske se hall, se lát,
Nagyot ugrik rája...
Jobbra csuklik, balra csuklik
S meghibban a lába.

Összeszalad a bogárnép,
Sopánkodik rajta,
Cserebogár a kis tücsköt
Doktorért futtatja.
Kisvártatva megérkezik
Szitakötő doktor,
Szöcske lábát tapogatja,
Igazgatja sokszor.

Csóváltgatja nagy ümgetve
A fejét is rája:
- No majd mindjárt úti laput
Kötök a talpára.
- Soh'se bántsa, doktor uram,
Nem ér az egy mukkot!
Kapta magát Szöcske úrfi
S három ölet ugrott.

Kaczor király.

Miákolt a macska éhen,
Kert alatt, a faluvégen.
Híd mellé ült szomorúan,
Hát egy róka vala túlnan,
Szőrös arczát czirógatta,
Lompos farkát lelógatta.

Macska neki ugrott mindjárt,
Jobbra himbált, balra czimbált,
Játszadozott a farkával,
Mindenféle mórrikával.

Róka retten... macska szeppen...
Megfordúlnak mind a ketten.
Róka soh'se látott macskát,
Macska soh'se látott rókát.
Egy se tudja: ki kicsoda,
Reszketnek, mint a kocsonya.
Nézték egymást egy darabig,
Azt mondják, hogy három napig.

Végre is a róka szólal,
Alázatos, nyájas szóval:
- Ugyan kérem, már megkérdem,
Ki az úr, ha meg nem sértem?
Miféle a nemzetsége?
Pogány-e vagy keresztyén-e?
- Én vagyok a Kaczor király!
Jaj annak, ki velem kiáll!

Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam!

- Hej, hallhattad volna pedig!
Nevem együtt emlegetik
Hős családom családjával,
Tigrissel és oroszlánna.
Roppant nagy az én hatalmam,
Bagosig tart birodalmam,
Nem szoktam én figurázni,
Csak mindenkit régulázni!
A ki körmöm közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

Megijedt a róka tőle,
Térdre borúlt ott előtte,
Farkcsóválva igen bókolt,
Igért csibehúst és jó bort.
Meg is hitta szépen kérve
Barlangjába, délebédre.
A macska meg elfogadta,
Úrizált az istenadta!

Az ebédnél pöffeszkedett,
Keveset szólt, sokat evett,
Feketézett, csibukozott,
Tenyerébe ásitozott,
S diványra dült szundikálni,
Nagy hortyogva muzsikálni,
A róka meg künn strázsálta,
Szuronyosan le s fel járva.

Egy nyúl épen arra tévedt
Friss káposztalevél végett,
Kerülgette a barlangot,
De a róka ráivalgott:

- Hallod-e te, tapsifüles!
Egy, kettő, mars! futva siess!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül.

Ucczu, szalad a szegény nyúl,
Hogy a füle is lekonyúl.
Egy tisztáson lekuporog,
Hát egy medve ott bódorog.

- Hova, hova, medve bácsi?

- Tacsókó, ne légy oly kíváncsi!

- Jó, jó, hisz én nem is bánom,
Hanem azért azt ajánlom,
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király,
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma,
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

- Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam!
Arra megyek csak azért is,
Ha mindjárt egy pofonért is!
Nekem azt megtudni dukál,
Milyen az a Kaczor király!

Barlang elé ért a medve,
Róka rászól fenyegetve:

- Hallod-e te, medve, lompos,
Ne czammogj itt, vén bolondos!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.

Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül.

Medve nem mert ott maradni,
Jobbnak látta elinalni,
A kis nyúlhoz visszaczammog,
Nagy királyról mirmeg-mormog.
Varjút, mókust ott találja
Farkassal egy társaságba.
Gyüleseznek, szónokolnak,
Tusakodnak, tanakodnak:
Ki is az a Kaczor király,
Kiről a hír úgy trombitál?

Határozzák egyetértve,
Hogy meghívják délebédre.
Legalább így majd meglátják...
«Éljen! Éljen!» - rákiáltják.

Követségbe a varjú száll
S fára ül a rókalyuknál:

- Hallod-e te varjú, jujjúj!
Nem mondtam már, hogy elpusztúlj!
Róka lyuka körül ne járj,
Mert alszik a Kaczor király.
Roppant nagy az ő hatalma,
Bagosig tart birodalma.
Lesz ne mulass, ha kifordúl,
Hideg kilel, úgy rád mordúl.
Nem szokott az figurázni,
Csak mindenkit régulázni,
A ki körme közé kerül,
Onnan ugyan nem menekül!

Tudom én azt, jó vitézem,
Nem is azért jövök, kérem!
Medve, farkas tisztelteti,
Mókus és nyúl köszönteti,
Hogy szívesen látják délre,
Holnap egy kis jó ebédre.
Mind hódolni akarnának
Kaczornak, a nagy királynak.
Majd örülnek, ha meglátják...
«Éljen! Éljen!» - rákiáltják.

- Paraszt, az más - szól a róka,
S megy jelentést tenni róla.

- Hú csatlósom, mi az újság?
Vígság-e, vagy szomorúság?

- Felséges úr, nagyhatalmú!
Követségbe jött a varjú,
Medve, farkas tisztelteti,
Mókus és nyúl köszönteti,
Hogy szívesen látják délre,
Holnap egy kis jó ebédre.
Mind hódolni akarnának
Kaczornak, a nagy királynak,
Majd örülnek, ha meglátják...
«Éljen! Éljen!» - rákiáltják.

- Jól van, szógám, elfogadom,
Követre vár nagy jutalom.

Száll a varjú haza felé,
Viszi a hírt gyűlés elé.

Nosza rajta!... Hozzá látnak,
Készülni a lakomának.
Kifeszítnek egy nagy ponyvát,
Felütik a Laczikonyhát.
S földíszítik zöld gallyakkal,
Füvekkel és virágokkal.
Kuktának a nyulat tették,
Szép fehérbe öltöztették,
Neki van kis kurta farka,
Perzselő láng meg nem kapja.
Vadat és fát hord a medve,
Neki-neki melegedve,
Ordas farkas a parázson
Friss pecsenyét forgat nyárson,
Fürge mókus asztalt terít,
Diót, almát előkerít,
Mogyorót is a vendégnek,
Ebéd után csemegének.

A varjú legjobban ráért
S küldik újra a királyért.
Fárúl fára repdes nyomban,
Leszállani nem mer onnan.

- Jőjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Jó ürgehús paprikáson,
Hörcsög is megsült a nyárson!

- Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd húzza fel kék nadrágját,
Aranysarkantyús csizmáját!

Száll a varjú ágrúl ágra,
Kaczor királyt egyre várja:

- Jőjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Olyan soká mi marasztal?
Terítve van már az asztal!

- Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd kösse fel köves kardját,
Pödörintse ki a bajsát!

Száll a varjú ágrúl ágra,
Kaczor királyt nagyon várja:

- Jőjjetek már, róka koma,
Kozmás lesz a nagy lakoma!
Mekövetem tisztességgel,
El is hűl a drága étel!

- Várj egy kicsit, varjú pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd tegye fel koronáját,
Üsse össze a bokáját!

Kaczor király indul végre
Az ünnepi délebédre,
Egész úton bölcsen hallgat,
Méltósággal billeg-ballag.
Varjút a fán szemmel tartja,
Tart tőle, hogy megvagdálja,
A varjú is csak félszemmel
Tekintget rá, félelemmel.
Fegyveresen megy a róka,
Kaczor király hú csatlósa.

Laczikonyhán várva várnak
Érkeztére a királynak,
Ki-kinéznek a nagy útra,
Oldalukat roppant fúrja:
Milyen az a Kaczor király,
Kiről a hír úgy trombitál?

- Ott jön, ott jön! - a nyúl kiált. -
Látom már a Kaczor királyt!
Hosszú bajsza hegyes dárda,
Földet veri fringiája,
Száz bojt is lóg a csizmáján,
Sas ül fenn a koronáján,
Aranyos a menteujja,
Csörög-pörög sarkantyúja,
Jobbra duhog, balra morog,
A két szeme vérbe forog,
Köpköd, prüszköl, habzik szája,

Égnek áll a szőre szála,
Hát mi hátul izeg-mozog,
Az ám még a szörnyű dolog!

Itt elállott a nyúl szava,
Lébe pottyant a kanala,
Medve rémült arcot vágott
S felborítja a bográcsot,
Ordas magát elfelejti,
A pecsenyét porba ejti,
Mókus ugrik, tányér törik,
Valamennyi mind megszökik.
Esze nélkül fut mindnyája,
Tapsifülest hideg rázza.

Kaczor király, hogy oda ér,
Dühös lesz a lakomáér'.
Sajnálja a jó pecsenyét
Meg a finom sok csemegét.
Haragosabb egyre jobban,
Kardot ránt és nagyot toppan:

- Hej ripőkök, himpellérek!
Gézengúzok, jaj tinéktek!
A királyt így fogadjátok?
Az árát majd megadjátok!
Kerüljetek szemem elé,
Lesz ne mulass mindenfelé!
Gúzsba kötlek, nyársba húzlak,
Elevenen mind megnyúzlak!

Medve, farkas, mókus és nyúl
Fut lihegve, hogy majd megfúl.
S mikor épen harangoznak,
Egy kutyával találkoznak:

- Hej, mi ütött a bundába,
Hogy így futtok lóhalálba?
A gőzös még nem füttyentett,
Álljanak meg kissé kentek!

- Gyere te is! - a nyúl kiált. -
Nem láttad a Kaczor királyt?
Hosszú bajsza hegyes dárda,
Földet veri fringiája,
Száz bojt is lóg a csizmáján,
Sas ül fenn a koronáján,
Aranyos a menteujja,
Csörög-pörög sarkantyúja,
Jobbra duhog, balra morog,
A két szeme vérbe forog,
Köpköd, prüszköl, habzik szája,
Égnek áll a szőre szála,

Hát mi hátúl izeg-mozog,
Az ám még a szörnyű dolog!

- Kaczor király? Nem gondoltam,
Soha híret sem hallottam!
De ha jól kivettem a szót,
Ismerem én ezt a ficzkót!
Csúfot üzött belőletek!
Csak utánam, ne féljete!

Félremegve, félig bátran,
Bizakodva a kutyában,
Mennek vissza, sompolyognak,
Sündörögnek, oldalognak.
S Kaczor királyt ott találják,
Forgatja még fringiáját.

De a kutyát hogy meglátja,
Fölszalad egy magas fára,
Ága-bogán meghuzódik,
Bodri kutya szitkozódik:

- Ej, te bögrenyalogató!
Hurka-kolbász falogató!
Te pákosztos kapczabetyár!
Te vagy az a Kaczor király,
Kiról a hír úgy trombitál?
A kitől az ördög sem fél!
Hiszen most is kék a hátad,
Hogy a tejfölt megzabáltad!
Gazdasszonyunk tegnap éjjel
Kergetett el seprűnyéllel!

Medve, farkas elfordúlnak -
Bátorsága jött a nyúlnak:

- No, tisztelem Felségedet,
Egérfogó személyedet!
Fittyet hányok ily királynak,
Csak parancsolj a rókának!

Róka uram, vérveresen
Közbekiált nagy mérgesen.
Tányértalpú visszafordúl,
Mosolyogva egyet mordúl:

- Róka koma, ne kiabálj,
Csitt! alszik a Kaczor király!

A kis tündér sípja.

Cziróka, nagyanyó,
Meséljen egy szépet!
Mindjárt ide hozom
A kis zsámolyszéket.

Igy ni! Kezdje rá no!
Hol volt, hol is nem volt,
Az óperenciás
Tengeren is túl volt.

- No, ha úgy szeretnéd,
Mesélek, nem bánom!
Hanem aztán hallgasd,
Aranyos virágom!

Egyszer egy kis tündér,
Violának hívták,
A mint karikázott,
Elvesztette sípját.

Kereste, kutatta
Minden kis bokorban;
Kérdezte a nyuszi:
Nem tudja-e, hol van?

A nyuszi se tudta,
A madár se látta,
Lepke is kereste:
Sehol se találta.

A kedves kis tündér
Úgy elfakadt sirva,
Fűszálra, levélre
Búbánatát írja.

Lehajtja a fejét
Csörgő patak partján,
Hulldogál a könnye
Vadrózsás domb alján.

Szomorú lesz tőle
Erdő, mező, liget:
A lomb is, virág is
Szomorún integet.

Sírnak a madarak,
Sírnak a virágok;
Felhőbe bú a nap:
Nem mosolyog rájuk.

Egyszer csak megszólal
A kis tündér sípja:
Vadrózsás halmon túl
Csengő dallal hívja.

Aranyhajú pásztor
Volt a meglelője,
Viola tündérnek
Kedvre derítője.

Fölpattan a tündér,
Mint egy arany labda;
Vadrózsás halmon át
Szalad is kaczagva.

Ott is már kezében
Szépen szóló sípja,
Aranyhajú pásztor
Maga után hívja.

Aranyhajú pásztor
Ballag is utána,
Vadrózsás halmon át
Szép Tündérországba.

Felhők fátyolából
Kibúvik a nap is,
Vidáman dalolnak
Még a madarak is.

Karikázik a nyúl,
Cziczázik a lepke,
Úzi a sugarat
Berekről-berekre.

Mosolygó tavasz száll
Fűszálra, virágra -
Sípját a kis tündér
Fúja, fúdogálja.

Mese a czipős, csizmás nyúlakról.

Hajdanán egy nyúlnak
Mi jutott eszébe?
Összehívta a nyúlakat
Nyúlak szigetére:

«Tisztelt nyúlnemzetség!
Én a mondó vagyok:
Hegyezzétek fületeket,
Kicsinyek és nagyok!

Ez a mi életünk
Bizony nagyon díb-dáb...
Fú a szél, brr! Itt a tél, brr!
Mért járunk mezítláb?

Úgy fázik, úgy reszket
A két lábam szára!
Szükségünk van, nyúlnemzetség,
Egy csizmadiára.»

«Éljen! Éljen! Éljen!»
Zúgnak, kiabálnak.
Tapsifülest meg is tették
Nyúlcsizmadiának.

Körül is fogták a
Csizmadiamestert:
Ki czipellőt, ki meg csizmát,
Nosza, rögtön rendelt.

Nem is fázott aztán
A nyúlaknak lába:
Ki czipőbe, ki csizmába
Járt az iskolába.

Egyszer csak mi történt?
Puskás vadászt láttak,
Ucczu bezzeg, vesd el magad!
Neki a pusztának!

Nehéz volt a czipő,
Nehéz volt a csizma:
«Hányjuk le mind, mert különben
Az agár elcsíp ma!»

Mind el is dobálta,
Ki jobbra, ki balra...
Egyet én is megtaláltam,
Lyukas volt a talpa!

Gróf Tarisznyás Peti.

Nagy napra virradt az egerek országa,
Lakziba sietnek a kis kamarába.
Szól már a muzsika: czini, czini, düvő,
Asztalon a kása, asztalon a tüdő.

Im föláll a násznagy, Hurkafalvi Gáspár:
«Tisztelt gyülekezet, éljen a házaspár!
Sok számos évekig teli zsákot rágjon,
Hízzanak meg együtt a dión, a mákon!»

«Ez már aztán beszéd! Ez nem handa-banda!»
«Éljen! Éljen! Éljen!» ráhúzza a banda.
Hordják a pecsenyét, a szalonna-pörczöt,
Apró foguk alatt jobbra-balra pörczög.

Izlik a jó ebéd: a mákos csík csúszik,
Van olyan vendég is, ki meg sem áll húszig.
Hurkával a lencse, biz az is kelendő,
Diócsemege meg alig elegendő.

«Húzd rá, cigány, húzd rá!» kiabálják sorra,
Elfogyott a kolbász, elfogyott a torma!
Hosszú asztal mellől rendre kiugrálnak,
Még a macskák közt is híre megy a bálnak.

Zsákrágó Miczinek virágos a kedve,
Lengeti kendőjét tánczra kerekedve,
Vőlegénye előtt magát illegeti,
Meg is forgatja ám gróf Tarisznyás Peti.

Tánczra kerekedik Polczlaki Balázs is,
Fióklesi Zsuzska, Lyukfúró Mátyás is:
«Sohase halunk meg! Ej, huj, dínom-dánom!
Vígabbat húzz, more! Ugorj egyet, párom!»

A kis kamarában nyitva van az ablak,
Lesben áll egy macska: «Majd megtánczoltatlak!»
Mint a sebes villám, lecsapott a bálba,
Szalad a sok egér ki lyukba, ki zsákba.

Bezzeg a vőlegény ott hagyta a fogát:
«Tánczi, úrfi, tánczi! - szól a macska - no hát!»
Két első lábával levegőbe veti -
Jó éjszakát neked, gróf Tarisznyás Peti!

A cicza bajusza.

Kendermagos cicza
Sütkérez a napon,
Egy-két szál bajúszát
Mutogatja nagyon:

«Úgy-e szép a bajszom,
Isten tányérkája?
Büszke is vagyok ám,
Lehetek is rája!»

Meghallja a szellő
Ezt a fura nótát,
Mikor ép a kertben
Ringatja a rózsát.

Elneveti magát,
Befutja a kertet...
Meg-megáll... elmondja
Minden bokor mellett.

Dolgos szitakötő
A dolgát felejt:
Aranyos szitáját,
Úgy nevet, elejti.

Szöcske nevében
Olyan nagyot ugrik,
Hogy a fürge lába
Bizony meg is csuklik.

A muzsikás tücsök
Hegedűjét kapja:
Kaczagó jó kedvét
Ugyan húzza rajta.

Gondolja a czinczér:
«Furcsa dolog mégis!
Azt a híres bajszot
Megnézem már én is!

Zum-zum! Ez is bajúsz?
Nézd az én bajúszom!
Nézd, hogyha kipödröm!
Nézd, hogyha kihúzom!

Zum-zum! Ez is bajúsz?
Hisz alig egy-két szál!
Ez az egy-két szál is
Össze-vissza, szétáll.

Eridj a borbélyhoz,
Pödörtesd ki véle,
Akkor majd megmondom:
Egy fabatkát ér-e!»

Egy lyukon a fejét
Kidugja egy egér:
«Czin, cin, cin, annyit se,
Egy fabatkát se ér!

Kell is annak pedró!
Hisz van elég rajta!
A tejes köcsögöt
Elébb nyalogatta.

Nem lesz abból bajúsz,
Hogyha ki is húzza!
Szebb, szebb, szebb, százszor szebb
A czinczér bajúsza!»

Mérgében a cicza
Felborzolja hátát:
Rá akar ugrani
A vizes dézsán át.

Zsupsz, bele is pottyán
A vizes dézsába,
Kitör a bogarak
Vidám zummogása.

Dolgos szitakötő
A dolgát felejt:
Aranyos szitáját
Megint csak elejti.

Szöcske nevében
Oly nagyokat ugrik,
Hogy a fürge lába
Ujra meg is csuklik.

Zümmögik, zummogják,
A tücsök is húzza:
«Szebb, szebb, szebb, százszor szebb
A cinczér bajúsa!»

Tulipántos láda.

Volt egyszer egy ember,
Valamikor régen,
Kaszálgatott vígan
A virágos réten.

Egyszer, a mint kaszál,
Fölkiált a fia:
«Nini, édes apám!»
«Mi a, Jankó, mi a?»

«No még ilyen szépet
Álmomba' se láttam!
Milyen tulipántos
Ládikát találtam!»

«Találj akkor hozzá
Egy kulcsot is, Jankó!
Hátha lesz majd benne
Egy pár ezres bankó!»

S kaszálgatott tovább,
A virágos réten:
«Keresd, fiam, keresd!
Lakzi lesz a héten!»

Egyszer nemsokára
Megint kiált Jankó:
«Meg van már a kulcs is!
Hol az ezres bankó?»

Kinyitják a ládát,
Ugyan mi van benne?
Találd ki no, Jutka!
Törd a fejed, Bencze!

A hol ni! Ott szalad!
Kiugrott egy egér,
Tulipiros szemű,
Hosszú farkú, fehér.

Utána egy mérges,
Nagy bajúszú macska,
Macska után pedig
Kutya, kutya, tarka.

Kergetik is egymást
Árkon-bokron, dombon -
Ide figyelj, Gyurka,
Mert tovább nem mondom!

Egér farkinczáját
Elkapja a macska,
A macska farkát meg
Kutya, kutya, tarka.

Így futnak, szaladnak -
Utánok a Jankó:
«Megálljatok, hé-hé!
Hol az ezres bankó?»

A kis Jankó után
Fut az édes apja,
Édes apja után
Repül a kalapja.

Tán még most is futnak,
Hogyha meg nem álltak -
Egymásra talán még
Most is kiabálnak.

Majd ha erre jönnek,
Szóljon, a ki látja -
Isten veled tuli,
Tulipántos láda!

Arany káposzta.

Kapta magát egy nyuszi:
Elindúlt világgá,
Nyúlak tündérszigetét
Hátha megtalálná.

A merre fut, mindenütt
Varjú kárográja:
«Nyuszi koma, kilyukadt
Már a topánkája!»

«Ha kilyukadt: üsse kő!
Majd csinál a varga.»
«Ötven pár is kell addig!»
Csörög rá a szarka.

«Csinál az még százat is,
Ha úr parancsolja.
Teheti, mert fizeti
Az ily magamforma!»

Se hall, se lát, csak szalad,
Oda is ér délre:
A nyúlaknak káposztás
Tündérszigetére.

Nyitva maradt a szeme,
Még inkább a szája:
Aranyból van a sziget
Minden káposztája.

Nagy éhesen neki fut
Egy káposztafejnek...
Rámordúl a káposzta:
«Ham, mindjárt megeszlek!»

Másikhoz fut... majd odébb...
Mind csak azt morogja:
«Ham, bekaplak, nagyfülű!
Ugy-e kéne torzsa?»

Úgy megijedt a nyuszi:
Szedi sátorfáját,
Levegőbe hajítja
Lyukas topánkáját.

Ill' a berek... elinal
Ina szakadtából...
Arany agár ugrik ki
Minden káposztából.

El is érik, ha futnak
Szélnél sebesebben,
Borjúvágó pénteken
Vagy pedig kis kedden.

Fut a nyuszi, mindenütt
Varjú károg rája:
«Nyuszi koma, hol van a
Lyukas topánkája?»

A dalos bagoly.

Egyszer egy nagy bagoly
Elkezdett huhogni,
Azt hitte szegény, hogy
Szépen tud dalolni.

«Ide hallgassatok,
Füvek, fák, virágok!»
Csöndes, holdas éjjel
Így kiáltott rájuk.

«Úgy-e szebb a nótám,
Feleljetek rája,
Mint a fülemile
Csattogó nótája?»

Rémes huhogását
Széthordja a szellő,
Csöndes, holdas éjben
Megborzad az erdő.

Az alvó madár is
Föl-fölriad rája,
Remegve húzódik
A fészek aljára.

Most a fülemile
Csattog a bokorban,
Az erdőnek szíve
Édesen megdobban.

Bűbájos nótáját
Széthordja a szellő,
Nagy gyönyörúségtől
Megreszket az erdő.

Füvek, fák, virágok
Rengve hajladoznak,
Még a csillagok is
Szebben mosolyognak.

Az alvó madár is
Föl-fölbred rája...
S édesen elalszik:
Gyönyörű az álma.

Mese egy szép királylányról.

Jó napot, kisasszony!
Mit olvasgat, kérem?
- Egy gyönyörű könyvet
Küldött a testvérem.

Szép mese van benne
Szép Tündérországról,
Galamblábon forgó,
Fényes arany várról.
Mikor ott megszólal
A kis ezüst harang:
Haza száll sebesen
Három fehér galamb.
Tollukat megrázzák,
Virággá változnak:
Egyik gyöngyvirágnak,
Másik liliomnak.
A kis ezüst harang
Oly bűbájosan szól:
Fehér rózsza lesz a
Harmadik galambból.
Szép királykisasszony
Ez a fehér rózsza,
Dalos fülemile
Éneket mond róla.
Gyöngyvirág, liliom
A két szobalánya...
Hajlongnak előtte,
Úgy vigyáznak rája.
Egyszer egy királyfi
Arra felé vágat -
Leszakítja szépen
Sorba mind a hármat.
Leánynya változott
Mind a három virág,
A minőt nem látott
Soha ez a világ!
Három közül mégis
Legszebb a királylány:
Édes mosolygása
Ragyogó szivárvány.
Bezzeg a királyfi
Mindjárt megszerette...
Üveges, rubintos
Hintóba ültette.
Hétországra szóló
Lakodalmat csaptak...
Még maig is élnek,
Hogyha meg nem haltak.

A hős czinczér.

Ébrednek a bogarak
A virágos kertben,
Katókának, pillangónak
Szárnya meg-meglebben.

Nyújtózkodik a czinczér,
Ásít is hozzája:
- Tyü, de nagyot szundítottam,
Böske violája!

Milyen szépet álmodtam,
Dongó nénémasszony!
Tíz rófnyre meg egy félre
Pödörtem a bajszom!

Lépkedtem is kényesen,
Mint egy generális;
Esze nélkül tisztelgett még
A szarvasbogár is.

«Éljen, éljen a czinczér!»
Kiabálták rája.
S ezer kartács! Én lettem a
Bogarak királya!

Szarvasbogárt befogtam
A kocsimba lónak -
S az utamra mindenfelé
Virágokat szórtak.

...A hogy mondja: a bokor
Ide-oda hajlik...
Palánk mellől nagy zümmögés,
Nagy zümmögés hallik.

Egyre jobban közeleg
Zümmögve, zümmögve...
S egy hatalmas szarvasbogár
Csap le a bokorra.

Tiszteleg a hős czinczér,
Kiabál is rája:
«Éljen, éljen a bogarak
Felséges királya!»

A száz nyúl.

- Édes anyám, süssön nekem
Hamuba sült pogácsát!
- Szól a Bandi. - Hadd járom be
Isten kerek világát.

Hátha én is megtalálom
A jó szerencsémét...
Nem búsul majd édes anyám,
Öröm lesz az élet.

Süti is a szegény asszony
A pogácsát ízibe,
El is indul Bandi legény,
Megy, mendegél messzire.
Letelepszik falatozni,
Hogy egy erdőbe ér...
Egyszerre csak ott terem egy
Hófehér kis egér.

- Vándorlegény, pogácsádból
Adj nekem egy falatot!
Már tizennégy álló napja,
A mióta koplalok.

- Hogyne adnék, te kis egér,
Gyere ide mellém!
Nem is esnék tán olyan jól,
Hogyha magam enném.

- Megköszönöm jószágodat,
Várj csak, meg is hálálom.
Ezt a szépen szóló kürtöt
Tiszta szívből ajánlom.
Hogyha baj ér: csak fújj bele
S minden jóra fordul -
Megoltalmaz ez a kis kürt
Mindenféle rossztúl.

Bandi legény ballag tovább
Éjjel-nappal egyaránt,
Köszönti a nyugvó napot
S a kelő nap sugarát.
Meg sem állott a királynak
Czifra városáig,
A királyi palotának
Arany kapujáig.

- Hol jársz te itt, vándorlegény?
Kérdi tőle a király.

- Beszegődném szolgálatba,
Épen ma van Szent Mihály.

- Jó helyen jársz, van száz nyulam,
Kéne egy nyúlpásztor,
Egy se tudta megőrizni,
Próbáltam egy párszor.

Másnap reggel a száz nyulat
Kihajtja a mezőre,
De a száz nyúl száz felé fut,
Egy se marad belőle.

- Tyű! - kiált a szegény pásztor -
Mit csináljak már most!
Nem látom én soha többé
Azt a czifra várost!

De hirtelen eszébe jut
A hófehér kis egér:
Egéradta kürtjébe fű,
Hadd lássa hát, hogy mit ér.
Fut a száz nyúl száz felőlről
Vissza egy csomóba -
Híja nélkül hajtja haza
Esti harangszóra.

Már a király ott kinn várja,
Csóváltgatja a fejét,
Csodálkozik, hogy a nyulak
Nem szaladtak szerteszét.
- No mit kívánsz, pásztorlegény?
Megérdemled, látom.
- Csak egy zsák pénzt méressen ki,
Felséges királyom!

Ballag haza Bandi legény
Kilencz ökrös szekéren:
- Mit hoztam én, édes anyám!
Nem élünk már szegényen!
Úgy-e, úgy-e, megtaláltam
A jó szerencsémét!
Úgy-e mondtam, édes anyám,
Öröm lesz az élet!

A kis gömböcz.

Eredj, fiam, Kelemen!
Padlásan a szelemen.
Vágd le a kis gömböczöt,
Csapjunk egy jó früstököt!

Fölmegy a kis Kelemen,
Megmozdúl a szelemen,
Szelemenbe' a gömböcz
Kinyílik, mint a tömlöcz:

- Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, fiacskám, bekaplak!

Be is kapta Kelement,
A legelső elevent.

Lesik, várják ide lenn,
Hogy jön-e már Kelemen.

- Eredj, eredj, te Dorka!
- Édes apja azt mondja. -
Nézd meg már, hogy mit csinál,
A gömböczt hozza már!

Föl is szalad ám Dorka,
De a gömböcz goromba:

- Kelement már bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta úgy Dorkát,
Akár egy zöld uborkát.

Lesik, várják, hasztalan,
Haragszik a gazd'uram.

- Eredj, asszony, sebesen!
Egyik lábad itt legyen!
Nyirfavesszőt vedd elő,
Gyerekeket hajtsd elő!

Fölmegyén a feleség,
Kis gömböcznek nyereség.

- Fiad, lányod bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta a jámbort,
Hogy a kontya se látszott.

Lesi, várja a gazda,
Hol marad a mihaszna?
Maga is fut utána,
Száját gömböcz kitátja:

- Fiad, lányod bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Feleséged lenyeltem,
Sivalkodott, nevettem.
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

Be is kapta. Ezalatt
A kóczmadzag leszakadt.

Gömböcz gurúl lyuk felé,
A grádicson lefelé,
Gurúl ki a nagy kapun,
Véges-végig a falun,
El a kerek világba. -
Köd előtte, utána.

Kaszás csillag az égen,
Kaszálgatnak a réten,
Vígán vágják a rendet,
A kis gömböcz ott termett:

- Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem.
Hókusz-pókusz, haraplak!
Titeket is bekaplak!

Harmincz kaszást kaszástúl,
Be is kapott ruhástúl.

Trombitálnak, dobolnak,
A lobogók lobognak,
Elöl jön a kapitány,
Daruszörű paripán,
Kivont karddal huszárok,
Száll a mente utánok,
Masíroznak a bakák,
Szegény gyalog katonák!

- Állj meg, állj, ne retirálj!
Gömböcz előtt, hopp, megállj!
Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem,
Egy nagy csomó - sülülü!
Kaszás ember - bülülü!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Titeket is bekaplak!

Be is kapta egy szálíg,
Az utolsó sipkáig.

Juhászbojtár a juhnál
Gyepes hanton furulyál,
Leteszi a tarisznyát,
Előveszi a bicskát.

- Tedd le, tedd le, te bojtár!
A kis gömböcz itt van már!
Fiút, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem,
Egy nagy csomó - sülülü!
Kaszás ember - bülülü!
Katona, egy regement,
Az, a melyik erre ment,
Bagázsia, puska, ló,

Bornyú, bakancs, mind aló!
Hókusz-pókusz, haraplak!
Ham, téged is bekaplak!

- Engem ugyan be nem kapsz,
Össze-vissza nem harapsz!
Vigyázz, vigyázz, nagyhegyű!
Bécsi bicska, fanyelű!
Csittegj-csattogj, repeszd ki!
Szegényeket ereszd ki!

Bécsi bicska repeszi,
Mindnyájokat ereszi.

Kiugrat a kapitány,
Daruszörű paripán,
Kivont karddal huszárok,
Száll a mente utánok,
Masíroznak a bakák,
Szegény gyalog katonák!
Harmincz kaszás kaszástúl,
Azon módon ruhástúl,
A gazd'uram mogorván,
Felesége nagy cifrán,
Azután meg a Dorka,
Akár egy zöld uborka,
Legvégtére Kelemen -
Ezt tette a szelemen.

Most a gazda előáll,
A bojtárral parolál,
A kapitány tiszteleg,
Éljent kiált a sereg,
Örülnek a katonák,
Csapnak egy nagy lakomát.

Libériás inasok,
Komornyikok, urasok,
Markotányos, szobalány,
Hozzálátnak szaporán.
Terítve már az asztal
Gyöngyvirágos abroszszal,
Étket hordják gazdagon,
Arany, ezüst tálakon.
Bokréta sok pohárba,
Czintányéron pogácsa.
Hétféle volt csak a lé,
Remekelt a szakácsné,
Sonka, nyelv is tormával,
A marhahús gombával,
Pulyka, kappan, saláta,
Csirke, csuka, kirántva,
Palacsinta, derellye,

Füge, citrom, cseresnye,
Közbe-közbe köszöntés,
Szomorúság-leöntés,
Tokaji bor meg kávé -
Nincs ilyen a királyé!

Megszólal a klarinét,
Fölugrál a szolganép,
Elrakják a székeket,
Kapitány úr billeget,
Kapja Dorkát derékon:
Ucczu, lelkem, de vékony!
Huszár tánczol bakával,
Kaszás ember kaszással,
Az anyjával Kelemen -
Ezt tette a szelemen.

Kis gömböczzel mi történt?
Serpényőbe sütötték,
Megették a cigányok -
Jó éjszakát kívánok!

A róka messzelátója.

Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka?
Messzelátó csövet talált
Erdőben a róka.
Találd ki, mit csinált?
Kapsz egy darab czukrot.
Róka koma bezzeg
Harmadfelet ugrott.
Benézett a csőnek
Kisebbik ablakán:
Nagy lett, mint egy liba,
A kis czinke a fán.
S mikor benézett a
Nagyobbik ablakon:
Tenyértalpú maczkó
Kicsike lett nagyon.

...Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka?
Ravaszúl sunyított
A furfangos róka.
Találd ki, mit csinált?
Fölállott egy dombra
S az erdő vadjait
Mind összedobolta:
«Fölséges Maczkó úr!

Vitézlő farkasok!
Mókusok és nyúlak,
Ide hallgassatok!
A legislegnagyobb
Én vagyok köztetek!
Mátúl fogva tehát
A király én leszek!
Nézzetek be sorba
Ezen az ablakon:
Meglátjátok benne
Hatalmas alakom.»
Kisebbik ablakon
Be is kukucskálnak:
Óriás bundáját
Nézik a rókának.
S kikiáltják mindjárt
Azon mód királynak.

...Találd ki, Katóka,
Mit csacsog a csóka?
Boróka, moróka,
Ravasz ám a róka!
Nézzetek csak rá a
Nagyobbik ablakon:
Az óriás bunda
Kicsike lesz nagyon.
...Csitt te, csitt te, csóka!
Kiabál a róka.
El is inalt a nagy király,
Nevesd ki, Katóka!

Tarisznya, botocska.

Van nekem egy tarisznnyám,
Nagyapámról maradt rám,
Ütött-kopott, mihaszna,
Ringyes-rongyos tarisznnya.
Kamarában szegen lóg,
Be is szötte már a pók.
De ha mondom: «Czingiling!
Hókusz-pókusz! rozmaryng!
Terülj, terülj, tarisznnyám!
Ehetném meg ihatnám!»
Bezzeg kitesz magáért,
Csörgeti a czintányért,
Terül, terül szaporán,
Van királyi vacsorám:
Harcsa, potyka, szalonna,
Kolozsvári káposzta,

Jércze, kakas, marhasült,
Túrós lepény, mákos kürt,
Egri piros, tavalyi,
Asszú bor is, tokaji,
Alma, körte, szilva, som,
Mennyi, meg sem olvasom.
- No hát, a ki jó gyerek,
Vacsorát majd rendelek,
Apját, anyját meghívom,
Levélben majd megirom.

Van nekem egy botocskám,
Éd's apámról maradt rám.
Öreg, ócska, mogorva,
Kutyafejű botocska.
Ott az ajtó megett áll,
Örökké csak szundikál.
De ha mondom: «Czingiling!
Hókusz-pókusz! rozmaryng!
Rosz a gyerek, botocskám!
Húzzad, húzzad a nótám!»
Bezzeg hallgat a szóra,
Meg is ered a nóta.
Muzsikál a sarokban,
Dankó Pista se jobban.
Gyerek hátán hegedül,
Gyerek járja egyedül.
Nesze! első, második!
Nesze! mondja, harmadik!
Három a táncz, fiacskám!
Igy rendeli a gazdám.
Járjad, járjad, ha mondom,
A többire mi gondom!
- No hát, a ki rosz gyerek,
Egy nótát majd rendelek,
Apját, anyját meghívom,
Levélben majd megirom.

A nagyravágyó halászné.

Messze, messze, hol a madarak se járnak,
Állt egy kunyhócskája egy jámbor halásznak.
A halász, halászné laktak ott kettecskén,
Távol tenger partján, mormoló víz mentén.

Ütött-kopott kunyhó, a födele rozzant,
Néha az eső is becsurgott naphosszant,
A sikoltó szélvész megtépte gyakorta,
Szegény jámbor halász meg-megtatarozta.

Folyvást bajmólódva töltötte a napot,
Hálót kötögetett, aztán halászatott.
Egyszer csak mit fogott? Egy nagy kárász halat.
Örvendve kiált fel: «No, ez pompás falat!»

Szóba áll a kárász a jámbor halászszal:
«Hallod-e, halász, én nem vagyok kárászhal!
Én királyfi vagyok, ereszsz hát szabadon,
Varázs alatt vagyok, a mit kérsz, megadom.»

«Nem is kell énnekem az olyan kárászhal,
A ki beszélget is, mint te, a halászszal!
Nem tudok én tőled semmit se' kívánni,
Élj csak a tengerben, szépséges királyfi!»

Bedobta a vízbe és haza ballagott,
Megzörgette otthon a kicsi ablakot.
Felesége mindjárt eléje kiszaladt:
«Apjukom, mit hoztál? Fogtál-e ma halat?»

«Anyjukom, csak lassan, várj, elmondom szépen:
Egy királyfit fogtam kárászhal képében.
Azt mondta, nem kárász, most varázs alatt van,
Kért, hogy bocsássam el, hát elbocsátottam.»

«Nem tudtál már tőle valamit kívánni,
Ha az a kárászhal csakugyan királyfi?»
«Ugyan, asszony, már mit kívánhattam volna?
Mit tartozik rá a szegény ember dolga!»

«Jaj, pedig, apjukom, lásd, ez így nem jól van!
Megúntam már magam ebben a kunyhóban.
Akár az egérlyuk, alig férünk benne,
Egy szép tanyai ház mennyivel jobb lenne!

Igazán szerencse, hogy hálódba akadt,
Eredj csak, hívd elő azt a kárászhalat!
Apjukom, apjukom, mondd el neki bátran:
Úgy szeretnék lakni egy tanyai házban!»

«Jaj, hogy' menjek oda! Nem lehet, anyjukom!
Ne kívánj ilyesmit, megharagszik, tudom.»
«Ej, dehogy haragszik! Nem vagy jótevője?
Meglásd, hogy megadja, a mit kérek tőle.»

Nehéz gondba borúl a halász orczája,
Kedvetlenül ballag a tenger partjára.
Felsóhajt a tenger, habjait fodrozva,
Szegény jámbor halász kelletlenül mondja:

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar? Nem kell hosszas magyarázat!»
«Kis kunyhónk helyett egy szép tanyai házat.»

«Eredj haza, megvan!» ...És haza ballagott.
Én teremtem, mit lát! Egy kedves kis lakot.
Már a felesége kinn a padon várja:
«Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!

Hófehér a fala ennek a kis háznak,
Eresz alatt vígan a fecskék tanyáznak,
Zöld ákácdfa lombja hajlongva, bókolva,
Szelid enyelgéssel födelét csókolja.

Gyere csak, gyere csak! Az első szobában
Milyen gyönyörű rend, kristálytisztaság van!
Se szeri, se száma falon a polczoknak,
Tányérok és kancsók rózsát mosolyognak.

«Ülj le, édes gazdám, tessék, méltóztassék!»
Mintha így szólna a tulipántos karszék.
Barna diófából egy nagy kerek asztal,
Meg is van terítve, ebédre marasztal.

Gyere csak, milyen szép a konyha, a kamra!
Udvaron galamb száll kezemre, vállamra.
Jászol mellett pedig fehérszőrű tehén,
Csöndesen kérődzik karikás kötélén.

Jaj, a mi a legszebb, majd el is feledtem!
Hűvös árnyékot tart ház mögött a kertem.
Mennyi gyümölcs a fán: alma, szilva, körte!
Apjukom, apjukom, válogathatsz közte.

Hát a virágos kert! Az még csak a kedves!
Méhe zümmög benne, tarka pille repdes.
Kell-e egy viola? Fehér, piros rózsza?
Hogy kínálja az ág! Leszakítom róla.»

«Szép, szép! szól a halász. Már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt kívánom,
Életünk olyan lesz, mint a tündérálom!»

Csendes boldogságban éltek, éldegéltek,
Hallgatták dalaít a fülemiléknek.
Estenden oly szépen daloltak a kertben...
Dalolt a szívök is, de százszorta szebben!

A napok, az órák sebesen suhantak,
Gyöngyös habjaiként csillanó pataknak.
Minden perc öröm volt, semmi búja, gondja,
De egyszer az asszony mégis csak azt mondja:

«Hallod-e, apjukom, jobb, ha mást kívánunk,
Mégis csak nagyon szűk ez a mi lakásunk.
Az udvar is kicsi, a szérűig sem ér,
Megfordulni rajta alig bír a szekér.

Bizony, a kárászhal, a kivel jót tettél,
Adhatott volna már nagyobb házat ennél.
Eredj, mondd meg, adjon egy nagy kastélyt nekünk,
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.»

«Jaj, hogy menjek újra! Nem lehet, anyjukom!
Nagyravágyásodért megharagszik, tudom.
Úgy hallom, mintha csak ide kiáltana:
Maradjatok békén, elég jó a tanya!»

«Csak eredj, ha mondom! Csak eredj, hívd elő!
Ne légy már örökké olyan kételkedő.
Megadja, majd meglásd, megadhatja könnyen,
Hisz ilyet én sokat olvastam egy könyvben.»

Elborúl, beborúl a halász orczája,
Szomorúan ballag a tenger partjára.
Hullámot ver a szél, zavaros a tenger,
Mormoló haboktól fél a szegény ember.

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi,
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar?» - «Jaj, jaj, adj egy kastélyt nekünk!
Homlokán ragyogjon aranyból a nevünk.»

«Eredj haza, megvan!» ...És haza ballagott,
Én teremtöm, mit lát? Dombon úri lakot.
Felesége már a garádicson várja:
«Gyere csak, gyere csak! Van-e ennek párja!»

Karonfogva mennek föl a garádicson,
Minden zuga olyan, mint a paradicsom.
Lépcső mentén pálmák, repkények, cziprusok,
Minden kis levelük örök tavaszt susog.

Itt egy híres tudós, ott egy költő szobra,
Lelkük, mint a csillag, ragyog századokra.
Fehér márványfalán tükrös folyosóknak,
Mult időkből hozzánk csataképek szólnak.

Karonfogva mennek szobáról-szobára,
Mennyi drága bútor, egész kincs az ára!
Csupa selyem, bársony, csupa finom szőnyeg,
Hogy örül az asszony, ni, egy legyezőnek!

Bolthajtásról ezüst gyertyatartók lógnak,
Fénylenek tükrében a sima padlóknak.
Pillangós hintaszék, körbefutó dívány,
A mit csak az ember szeme-szája kíván.

«Nagyságos asszonyom, reggeliznek talán?
Kávé, csokoládé itt van az asztalán.»
Fürge szobalányok, inasok szolgálnak
A kastély urának, kastély asszonyának.

Lemennek azután a nagy vadaskertbe,
Őzikék, nyúlacsókák szaladoznak szerte.
Fehérhattyús tavon vígan csónakáznak,
Morzsát hintetnek arany halacsókáknak.

Vadaskert elé áll egy üveges hintó,
A kemény rögön is lágyan rengő-ringó,
Csillagos homlokú négy paripa húzza,
A merre kocsiznak, mind övék a pusza.

«Mondd-sza, hát nem szép ez? Ki ilyen úr nálunk?
Van gulyánk, ménesünk, gyapjas birkanyájunk!
A merre csak ellátsz, halld, apjukom, örülj,
A mi vetésünkben pitypalattyl a fürj.»

«Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Kedves feleségem, a jó Isten vélünk.
Maradjon így mindig, én csak azt óhajtom,
Imádságomban is egyre ezt sóhajtom.»

Másnap, hogy az asszony kinéz az ablakon,
A kéklő hegyekben gyönyörködik nagyon.
«Hol vagy, apjuk, hol vagy? - Nagyot kiált rája. -
Mért ne lehetnék én az ország királya?

Koronás királya az egész országnak!
Földre borúljanak, féljenek, ha látnak!
Legyen enyém mind, az egész birodalom!
Fuss el a kárászhoz, mondd meg, azt akarom!»

«Jaj, micsoda beszéd! Nem lehet, anyjukom!
Ezért megharagszik, bizonyosan tudom.
Hogy is jut eszedbe, hallod, ily kívánság!
Nem te neked való, hidd el, a királyság!»

«Értesz is te ahoz! Csak eredj, ha mondom!
Hogy való-e, vagy nem, az majd az én gondom.
Balga aggódással mit bosszantasz engem!
Egy szó annyi, mint száz: királynak kell lennem!»

Elborúl, beborúl a halász orczája,
Szívszorogva ballag a tenger partjára.
Levelet hullatnak szélben a lombos fák,
Haragos hullámok a partot csapdossák.

Tánczolnak a hajók, hátán a haboknak,
A kerek ég boltján felhők tornyosodnak,
Egyet-egyet dördül, villámlik is néha,
Szegény halász hebeg, mint valami néma:

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»

«No, mit akar?» - «Jaj, jaj, a mi volt, már semmi!
Hogy is mondjam, hogy is: király akar lenni!»

«Eredj haza, már az!» ...És haza ballagott.
Én teremtem, mit lát! Egy királyi lakot.
Magas domb tetején. Messze fénylik tornya.
Zászlaja kifeszül, mint csak a vitorla.

Csillog a napfényben egyre ragyogóbban,
Az egész palota alabastromból van.
Ablakoknak díszé, kapuk czifrasága
Hírneves művészek mesteri munkája.

Arany ajtók előtt katonák sétálnak,
Utat nyitogatnak a jámbor halásznak,
Tiszteleg az őrség szépen, a hogy szokott,
Fújják a trombitát, pörgetik a dobot.

Herczegek és grófok bókolnak előtte,
Az ügyes hopmester mindet megelőzte.
Vezeti a halászt alázatos képpel,
Ember, a mi ott van, olyat el se' képzel.

Trónterem ajtaja egyszer csak kitárul,
Felesége néz rá arany trónusárúl,
Korona a fején, az arczán méltóság...
Tündérialom-e ez, vagy pedig valóság?

Az egyik kezében királyi pálczája,
A másik kezében az ország almája.
Mikor a pálczával egyet-egyet suhint,
Csak úgy ragyog rajta a gyémánt, a rubint.

Jobbról is, balról is fátyoltartó lányok,
Ibolyák, violák, rózsák, gyöngyvirágok.
Mint a kis pintyökék, szépen hangicsálnak,
Mulattatására a dicső királynak.

Mind a két oldalon testőrök csapatja,
A legfőbb miniszter maga válogatta.
Legnagyobb az első, kisebbednek sorba,
Az utolsó egész Hüvelyk Matyi-forma.

Idegen királyok, gazdag fejedelmek
Távol országokból díszben megjelentek,
Dús ajándékokkal hódolni kívántak
A leghatalmasabb, legdicsőbb királynak.

Oda fut a halász, kezet csókol néki,
Ámúlva-bámúlva hosszasan elnézi.
«Hát nem szép ez, apjuk? Lásd, nem képzelődtem,
Mind az egész világ meghódol előttem.»

«Szép, szép, nem tagadom, már most csak megélünk,
Királyi anyjukom, a jó Isten vélünk.
Hanem aztán, hallod, maradj is meg ennél,
Nagyobb a világon már mi is lehetnél!»

A király éjszaka töpregett az ágyon,
Mi lehetne még ő nagyobb a világon?
Reggel, hogy a napot fölkelőbe látja,
Nagyravágyó lelke oda tapad rája.

Ujongó örömmel a fejéhez kapott:
«Hát én fölkelteni nem tudnám a napot?
Ez kell nekem, ez kell! Isteni hatalom!
Apjuk, a kárászhoz! Mondd meg: ezt akarom!»

«Jaj, uram, kegyelmezz! Mit beszélsz, anyjukom!
Rosz vége lesz ennek, már előre tudom.
A kárász csak kárász, nem tehet meg mindent,
Térj magadhoz, anyjuk! Ne kísértsd az Istent!»

«Én vagyok a király, királyok királya!
- Végig omló haját kuszálja, zilálja. -
Nem tűröm tovább, hogy ellentmondj uradnak!
Fuss, de hamar, mondom, mert lenyakasztatlak!»

Döbbenő rémület a halász orczája,
Tántorogva ballag a tenger partjára.
Viharos zenével fogadja az orkán,
Hajókat tör össze sziklaszirtek ormán.

Kitépi tövestül a százados fákat,
Düledeznek rendre, omlanak a házak,
Egymásra rohannak sörényes hullámok,
Mint éhes tigrisek, éhes oroszlánok.

Csattog az ég, a föld vészes háborúja,
Bősz fergeteg hozzá a csatadalt fúja.
Mennykövet szór az ég, elnyeli a tenger...
Térdre hull remegve szegény halászember.

«Gyere ki, kárászhal, szépséges királyfi!
Feleségem akar valamit kívánni.»
«No, mit akar?» - «Jaj, jaj! - egy kicsit elhallgat. -
Óh, uram, irgalmazz! Isteni hatalmat!»

«Eredj haza, halász, feleséged ott van
Már megint a régi, roskatag kunyhóban!»
Haza megyen, benyit... az ég nagyot harsan...
Isten szava harsog a dörgő viharban!

Mese a csiga-bigáról.

Csiga-biga, gyere ki!
Jaj de szűk a házad!
Ha vendéged érkezik:
Le sem ülhet nálad.
Tágasabb ám ideki,
Hagyd el ezt a kalodát,

Virágos domb tetején
Építsünk egy palotát.
Oszlopa lesz huszonnégy,
Fehér márványkőből,
Szép nagy, kerek udvara,
Tiszta színezüstből,
Kápráztató, ragyogó
Száz arany szobája,
Mindenikben énekel
Száz arany madárka.
Karos-székben üldögélsz,
Száz szobalány szolgál,
Várod a sok vendéget
Arany ablakodnál.
Csiling-giling, odaki
Cseng az arany csengetyű,
Megszólal a klarinét,
Megszólal a hegedű.
S udvarodra berobog
Száz aranyos hintó,
Víg muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Ugrálnak ki belőle
A finom vendégek,
Válogatott úrfiak
És cigány legények.
Megy hozzád a király is
Arany garádicson -
Arany élet lesz biz' az,
Egész paradicsom!

- Sangyi-Bangyi, nem baj az,
Ha szűk is a házam,
Ajtóm előtt a vendég
Le is ülhet nálam.
Tágasabb bár odaki,
Ne bántsod ezt a kalodát,
Jobb szeretem, barátom,
Mint az arany palotát.
Nincsen ugyan oszlopa
Fehér márványkőből,
Sem nagy, kerek udvara
Tiszta színezüstből,
Nincsen kicsi házamnak
Száz arany szobája,
Benne nem is énekel
Száz arany madárka,
Szobalány se sűrög száz,
Engem egy se szolgál,
Nem várom a vendéget
Arany ablakomnál,

Udvaromra nem robog
Száz aranyos hintó,
Víg muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Nem ugrálnak be hozzám
A finom vendégek,
Válogatott úrfiak
És cigány legények.
Nem vágyom én személyét
Felséges királynak -
Jobb nekem itt csendesen
Kis csiga-bigának.
Itt éltem, itt próbáltam
Sok rosztat, sok jót is,
Bölcsőm volt ez énnekem,
Legyen koporsóm is!

A bogarak piktora.

Dalos mezőn pingálgat a
Bogarak piktora,
Meleg ellen egy nagy gomba:
Narfogó sátora.

Sátor alatt jó kedvében
Vígan dudorásztat,
Festi, festi, festegeti
A tavaszi tájat.

Váltogatja az ecsetjét
Sorba, egyre-másra:
Vadrózsába, kikiricsbe,
Nefelejcsbe mártja.

Hipp-hopp! Egyszer csak ott terem
A nagybajszú czinczér:
«Piktor uram, engemet is
Pingáljon le ingyér!

Hanem aztán a bajúszom
Hegyesre pingálja,
Mert én vagyok a bogarak
Vitéz kapitánya!

Azt is mondom: karcsú legyek,
Akárcsak a nádszál,
Még a szél is csodáljon meg,
Hogyha erre átszál.

Azt se mondom, hogy nem adok
Egy kis bajúszpedrőt,
Kihúzhatja véle bajszát,
Akár mind a kettőt.»

Hipp-hopp!... «Én itt is vagyok ám!
Elhoztam a kótát!
Pingáljon le! - szól a tücsök -
Húzok majd egy nótát!»

«Engemet is, kérem ássan!
- Szöcske kiabálja. -
Míg muzsikál tücsök koma,
Tánczok majd rája.»

«Én meg! - szól a szitakötő
Piktor uraságnak -
Majd szitálok egy kis lisztet
Túrós haluskának!»

«Jól van, jól van! - szól a piktor -
Álljatok hát sorba!
Csak aztán a sok állásban
Ne bukjatok orra!»

S előveszi az ecsetjét,
Pingál egyre-másra...
Vadrózsába, kikiricsbe,
Nefelejcsbe mártja.

A három aranyhalacska.

Volt egyszer egy úrnak
Egy kis tavacskája,
Abba' volt három szép
Arany halacska.

Tisztavizű tóban
Úgy elúszdogáltak,
Szórt nekik az az úr
Izletes morzsákat.

«Kedves halacskaím!
- Szólt egyszer szelíden -
Éljetek boldogúl
Itt a tiszta vízben!

Játszszatok kagylóval
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával!

Kis tó mellett nagy tó,
Ne vágyjatok oda!
Jaj, micsoda van ott?
Mindenféle csoda.

Én is nagyon félek
A sok szörnyetegtől. -
Ne menjetez hát a
Rostélyon keresztül!

Mikor nem vagyok itt,
Csak jól vigyázzatok!
Tetején a víznek
Soh'se úszkáljatok!

Játszszatok kagylóval,
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával!»

Mosolyogva ment el,
Hogy végig hallgatták -
S mindjárt összejöttek
Az arany halacsokák:

«Ej, mit akar velünk?
- Az egyik megszólal -
Én bizony nem játszom
Kavicscsal, kagylóval!

Játszom ottfönn a nap
Szép sugárhajával,
A vízbe lehajló
Tóparti virággal!»

Csakugyan úgy is tett -
Egy héja meglátta,
Lecsapott rá nyílként
S oda lett az árva.

Megszólal a másik:
«Kis tó mellett nagy tó,
Vajjon mi lehetne
Ott az a borzasztó?

Bizonyosan szebb lesz,
Tündérhalak lakják.
Partján körös-körül
Ezüst fák, arany fák.

Gyémánt madár dalol
Csengő-zengő ágon,
Csillag himbálózik
Harmatos virágon.

Tó hátán a hattyúk
Gyöngyladikon járnak,
Rózsafa-furulyán
Szépen furulyáznak.

Rostélyon keresztül
Itt is, ott is ajtó -
Isten veled, kis tó!
Jobb nekem a nagy tó!»

Csakugyan úgy is tett,
Elment a nagy tóba -
Egy csuka lenyelte,
De szomorú nóta!

Nem panaszkodott a
Harmadik halacska,
Jó neki lakásúl
Az a kis tavacska.

Játszik a kagylóval,
Forgó habocskával,
Kerek tó fenekén
Apró kavicskával.

S mikor az úr ott van,
Úgy elúszdogálgat,
Szór neki mindennap
Izletes morzsákat.

A kóró és a kis madár.

A kis madár únta magát,
Egy kicsike kóróra szállt:
«Te kis kóró, ringass engem!»
«Nem ringatlak biz' én, lelke!»
A kis madár err' a szóra
Megharagudt a kóróra.
Egyet se szólt, odébb szállott -
Egyszer egy kis kecskét látott.
«Kecske, rágd el a kórót!»
«Nem biz' én! - a kecske szólt -
Jobb nekem itt enni, járni.»
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Ment, mendegélt a kis madár,
Egyszer csak egy farkast talál:
«Farkas, edd meg a kecskét!»
«Nem bántom én szegénykét!»

Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Egyszer csak egy faluhoz ért:
«Falu, úzd el a farkast!»
«Nem bánom én az ordast!»
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Egyszer csak egy nagy tűzhöz ért:
«Tűz, égesd el a falut!»
«Nem, mert koldúsbotra jut!»
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Hát egyszer csak egy vízhez ért:
«Te víz, oltsd el a tüzet!»
«Nem oltom én, mert meleg!»
Víz nem is ment tűz-oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy bikát talált:
«Bika, idd meg a vizet!»
«Ittam én már eleget!»
Bika nem ment vizet inni,
Víz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy furkót talált:
«Furkó, üssed a bikát!»
«Nem ütöm én!» - rákiált.
Furkó nem ment bika-ütni,
Bika nem ment vizet inni,
Víz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy férget talált:
«Fúrd ki, féreg, a furkót!»
«Nem merem!» - a féreg szólt.
Féreg nem ment furkó-fúrni,
Furkó nem ment bika-ütni,
Bika nem ment vizet inni,
Víz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy kakast talált:
«Kapt fel, kakas, a férget!»
«Föl én, komám, te érted!»
Szalad a kakas - kukuríkú!
Kapja a férget - kukuríkú!
Szalad a féreg - zim-zim-zim!
Fúrja a furkót - zim-zim-zim!
Szalad a furkó - piff-paff-puff!
Üti a bikát - piff-paff-puff!
Szalad a bika - bú-bú-bú!
Iszsza a vizet - bú-bú-bú!
Szalad a víz is - lics-lacs-locs!
Oltja a tüzet - lics-lacs-locs!
Szalad a tűz is - ripp-rapp-ropp!
Égeti a falut - ripp-rapp-ropp!
Szalad a falu - juj-juj-juj!
Úzi a farkast - juj-juj-juj!
Szalad a farkas - vau-vau-vau!
Eszi a kecskét - vau-vau-vau!
Szalad a kecske - mek-mek-mek!
Rágja a kórót - mek-mek-mek!

A kóró is ringatta hát
A nevető kis madárkát.

A legszebb piros tojás.

Ezüst fa tetején
Mít dalol a madár?
Kerek tó szigetén
Csillog a babavár.

Piros a födele,
Csillagos a tornya,
Nagy tarajas kakas
Kukurikol rajta.

Víg muzsikaszóval
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.

Egyszer csak megcsendül
Ezer kis csöngetyű,
S ugrik a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

Szőke is, barna is
Ott hagyja ablakát,
Babakirály előtt,
Hajtogatja magát:

- Koronás királyunk,
Itt vagyunk, mint látod...
Táncoljunk tán egyet?
Mi a kívánságod?

- Kedves kis babáim,
Ujság lesz a várban!
Mit olvastam máma
A gyöngyös naptárban!

Közeleg a husvét
Öntözködő napja -
Fiam a babákat
Sorra locsolgatja.

Hány virágos kancsó
Rózsavízzel teli!
Egy kis tündér most is
A rózsát tördeli.

Az lesz a fiamnak
Szive választotta,
Ki neki a legszebb
Piros tojást adja.

Az lesz a királyné
Itt a babavárban...
Ez is meg van írva
A gyöngyös naptárban.

Újra csak megcsendül
Ezer kis csöngetyű,
Szalad a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

Babakirály előtt
Hajtogatja magát...
Szóke is, barna is
Keresi ablakát.

Forog a babavár,
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.

Miről álmodoznak?
Semmiről se másról:
Csak a legislegszebb
Husvéti tojásról.

Mind nézdeli magát
Tükörablakába:
S magát valamennyi
Koronásan látja.

Fölvirradt a husvét
Öntözködő napja,
Virágos kancsóját
A királyfi kapja.

Úgy hull a rózsavíz,
Mint égből a harmat...
Ki ad legszebb tojást?
Ki legpirosabbat?

Arany csattos könyvét
A király kinyitja:
Ki milyen tojást ad,
Sorra mind beírja.

Egyik ki van rakva
Rubinttal, smaragddal:
Vetekedik fénye
A napsugarakkal.

Ninini, jaj de szép
Az a másik ottan!
Arany kardot mutat,
A mikor fölpattan.

Hát az a szép hímes
Ugyan mit rejteget?
Királyi palástot,
Királyi süveget.

Hordják a sok tojást,
Hordják garmadába,
Telisteli velük
A király szobája.

Irja a kilencszáz
Kilenczvenkilenczet...
Hol van az ezredik?
Ide még ez egyet!

Szőke baba tipeg
Királyfi elébe,
Egy kis piros tojást
Tartogat kezébe:

- Nem mertem elhozni,
Jóságos királyfi!
Azt hittem, hogy erre
Tán nem is kíváncsi.

Nézi a királyfi,
Forgatja, vizsgálja,
Semmiféle cifra
Nincs hímezve rája.

Kinyitja, kitarja,
Milyen szépet látott!
Egy hófehér galamb
A vállára szállott.

Szőke kis babáról
Turbékolgat szépen,
Korona csillog a
Királyfi kezében.

Szőke kis babának
Teszi homlokára -
A többit meghívja
A lakodalmára.

Újra csak megcsendül
Ezer kis csöngetyű,
Örül a sok baba,
Mind olyan gyönyörű!

A királyné előtt
Hajtogatja magát -
Víg muzsikaszóra
Tánczolnak a babák.

Forog a babavár,
Hattyúlábon forog,
Minden ablakából
Egy baba mosolyog.

Tülökvár.

Kapta magát egyszer
Egy hatalmas király,
Biz' azt már nem tudom:
László-e vagy Mihály?
Melege volt nagyon,
Hát kigombolkozott -
Estétől reggelig
Szörnyen gondolkozott.

Azon törte fejét:
Mije nincsen néki?
Előveszi könyvét,
Véges-végig nézi.
A márványasztalon
Százszor is kitárja...
Beír oda mindent
Az íródiákja.

Látja, hogy megél majd
Valahogy holtiglan -
Számlálgatja ujján:
Ez is van, az is van.
Gólyalábon forgó
Arany-, ezüstvára,
Hova a vendéget
Zeneszóval várja.

Azután rézvára,
Kacsalábon forgó,
Őrzi kilencz medve,
Haragosan morgó.
Vasvára, kővára
Magas hegyek ormán,
Kakas kukorékol
Mindeniknek tornyán.

«Tyű! - fölkiált egyszer -
Tömerdek a kincsem!
Mindenem van, de még
Tülökváram nincsen!
Tülköt nekem, tülköt!
Bármennyi az ára!
Építsetek várat
A Tisza partjára!

Nosza, lótnak-futnak
A király szolgái,
Vágtatnak sebesen
Lovas katonái.
Hirdetik parancsát
Sípval, trombitával,
Nádi hegedűvel,
Húros cziterával.

Neki látnak mindjárt
Innen is meg túl is:
Hordja a szegény nép,
A nagyságos úr is.
Hordják a sok tülköt
Ki gyalog, ki kocsin,
Sántalábú lovon,
Ordítózó csacsin.

Szóke Tisza partján
A tülökvár épül,
Ötven toronymál is
Magasabb lett végül.
Csudájára jártak
Messze, messze tájról,
Óperenciáról,
Bergengóczyából.

Milyen egy vár volt ez!
Éjjel-nappal tülkölt -
De a király egyszer
Igen nagyot tüszkölt:
«Eh, minek ez a vár!
Ilyen, olyan adta!»
S a sok tülköt mind a
Tiszába hányatta.

Magam is ott voltam
Meghívott vendégül,
Kifogtam egy tülköt
A Tisza vizébül.
Azon tülköltem el
Ezt a mesét nektek -
Tülkölök én mást is,
Mese-mese, nesztek!

A kis balta.

Volt egyszer egy ember,
Emlékszem is rája,
Nem volt semmije se,
Csak egy vas baltája.

Ez a kis balta volt
Az ő jótevője,
Ez a kis balta volt
Kenyérkeresője.

Fát vágott az erdőn
Mindig a baltával,
Kis balta biztatta
Vidám csattogással:

«Csitt-csatt, édes gazdám!
Ne félj, majd megélünk!
Csitt-csatt, édes gazdám!
A jó Isten vélünk!»

Reggeltől napestig
Csattogott a balta,
A szegény favágót
Egyre vigasztalta.

Egyszer csak mi történt,
Kis fiúk, kis lányok!
Nálam nélkül bizony
Ki nem találhatók.

Megyen a favágó,
Megyen a baltával,
Nagy folyóvíz fölött,
Keskeny hídon átal.

Hogy s hogy nem... elbámúl...
Magát elfelejti...
Kedves kis baltáját
A folyóba ejti.

Szegény favágónak
Nagy a búbánatja,
Kedves kis baltáját
Még meg is siratja.

Keserves panaszra
Akar nyilni szája:
S megjelen előtte
A vizek királya.

Korona a fején,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysöreényes hátán.

«Mi bajod? Mi bajod?
- Szép szeliden szóla -
Panaszod hadd hallom:
Tán tehetek róla.»

«Kedves kis baltámat
A vízbe ejtettem,
Vele mindennapi
Kenyerem kerestem.

Ő tartotta az én
Öreg ősz anyámat...
Oh, vizek királya,
Hozd föl a baltámat!»

A szegény favágót
Nagyon megsajnálta
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.

«Itt van, szegény ember!»
Szól hozzája szépen.
Fényes ezüst baltát
Tart föl a kezében.

Szól a szegény ember
Ezt látván és hallván:
«Oh, vizek királya,
Ez nem az én baltám!»

Megcsóválta fejét,
Nagyot nézett rája
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Mintha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.

«Ne, itt van! Ez volt-e!»
Kérdi tőle szépen,
Fényes arany baltát
Tart föl a kezében.

Szól a szegény ember
Ezt látván és hallván:
«Oh, vizek királya,
Ez sem az én baltám!»

Tetszett ez a beszéd,
Mosolygott is rája
S habokba lemerült
A vizek királya.

Majd újra megjelent,
Minttha most is látnám,
Harsogó hullámok
Nagysörényes hátán.

«Talán csak nem ez volt?»
Kérdi tőle szépen.
Kisnyelű vas baltát
Tart föl a kezében.

Kitör a nagy öröm
A favágó ajkán:
«Add ide... köszönöm...
Ez az én kis baltám!

Ez az én életem
Áldott jótevője,
Öreg ősz anyámnak
Kenyérkeresője.

Csitt-csatt, édes baltám!
Menjünk az erdőre!
Iharfa, juharfa,
Zúgó hegytetőre!»

Szól a favágóhoz
A vizek királya:
«Az igaz beszédnek
Nincsen, fiam, párja.

Csábító beszédem
Lelked meg nem csalta...
Ezüst a te szavad,
Itt az ezüst balta!»

Szól a favágóhoz
A vizek királya:
«A szerető szívnek
Nincsen, fiam, párja.

Ősz anyádon csüggött
Szived gondolatja...
Arany a te szived,
Itt az arany balta!»

Bucsút int a király
Arany koronával...
Megyen a favágó
A három baltával.

Az ezüst baltával
Az ezüst ligetbe,
Az arany baltával
Az arany szigetre.

A kis vas baltával
Zöld lombos erdőre,
Iharfa, juharfa,
Zúgó hegytetőre.

Reggeltől napestig
Csattog a kis balta,
Vele bűg a gerle,
Száz madár fog dalba:

«Csitt-csatt, édes gazdám!
Már most csak megélünk!
Csitt-csatt, édes gazdám!
A jó Isten vélünk!»

A vásáros bogarak.

Hova mégy, hova mégy,
Katiczabogárka?
- Kiskerti, nagykerti
Pünkösdi vásárra.

Gyere te is, szöcske,
Menjünk együtt ketten!
Jaj, már dobolnak a
Kis kertben, nagy kertben:

«Diridom, diridom,
Kezdődik a vásár!
Virágos sátorban
Mindenféle van már!

Hajlik a viola,
Hajlik a liliom -
A ki vesz, annak lesz,
Diridom, diridom!»

Gyűlnek, gyülekeznek
Kicsinyek meg nagyok,
Párosan, hármasan,
Ki hintón, ki gyalog.

«Tessék, kérem, tessék!
- Zümmög a méhecske. -
Tulipáncsészébe
Csurgatott mézecske.

Itt egy rózsacsupor!
Rózsamézzel teli.
Vagy a barackmézet
Tán jobban kedveli?

Van akáczmézem is,
Ma szedtem a fáról,
Szép piros hajnalban
Hófehér virágról.»

Szól egy tarka lepke:
«No adjon, nem bánom!
Violapohárba,
Az az én virágom!»

Szól egy ezüst szárnyú:
«Nekem is adjon hát!
Telistele színig
Egy szegfűcsuporkát!»

«Erre, kérem, erre!
- Selyembogár szólal. -
Kinek szolgálhatok
Selyem viganóval?»

«Mutassa csak, hadd lám!
- Kiált a Katóka. -
Még egy kis kötő is
Jó lenne, ha vóna!»

«Van itt, kérem, az is!
Pruszlik is, ha tetszik!
Katóka kisasszony
Válogathat estig.»

Szitakötő szitál,
Zörög a szitája:
«Kinek van szüksége
Aranyos szitára?»

Az aranyos szitát
Hangya el-elnézi:
«Jaj de jó, hogy eljött,
Szitakötő néni!

A homokba szórva
Van egy kis kalácsom,
Mihelyt haza érek,
Mindjárt kiszítálok.»

Hálóját a légynek
A pók is kínálja...
«Tartsd meg csak magadnak!
Nincs szükségem rája!»

«No, ha nincs szükséged,
Mebánod ezt még te!
Hálómbe kerülsz még,
Te kotnyeles légyje!»

Alkonyodik lassan,
Beköszön az este...
Vásáros bogarak
Szélednek is szerte.

Mennek, mendegélnek,
Kicsinyek meg nagyok,
Párosan, hármasan,
Ki hintón, ki gyalog.

Szentjánosbogárkák
Világítnak elől,
Virágok bucsúznak
Jobbfelől, balfelől.

«Jaj de jól mulattunk
A forgó hintában!
De pompás vásár volt!»
Dicsérik mindnyájan.

Nagybajszú cinczérnek
Arra visz az útja,
Minden vásárosnak
A fülébe zúgja:

«Hát ez is vásár volt!
Véges-végig jártam:
Egy kis bajúszpedrőt
Sehol se találtam!»

Bolyhos vitéz.

A mókusok kis dobosa
Pörgeti a nagy dobot,
Fülelnek a mogyorósban:
Vajjon milyen hirt hozott!

Reszket az ág a dobszótól,
A levél, a lomb susog,
Innen, onnan, mindenünnen
Futnak ki a mókusok.

«Ókus-mókus, a nagy király,
Férjhez adja a lányát,
A lányával odaadja
Nagy mogyorós országát.

Tudja meg hát minden mókus:
Azé lesz a királylány,
Ki elnyeri a koszorút
Három próbát kiállván.

Gyűljön hát a király elé
Minden deli levente!
Hadd legyen majd a győztesnek
Öröm a nap lemente!»

Gyűlnek, gyűlnek, gyülekeznek
A mókusok sorjába,
Megállnak a király előtt
Szép aranyos ruhába.

Ókus-mókus, a nagy király,
Büszkén ül a trónusán,
Szép leányán csügg a szeme,
Aranyos kis mókusán.

Mogyorófa, sugár vessző
A királyi pálczája,
Homlokán a koronának
Mogyoró a gyémántja.

Szép királylány szeliden ül
A király jobb oldalán,
Mogyorófalevelekből
Koszorú a homlokán.

«Köszöntelek, jó vitézek!
- Szól a király kegyesen. -
Nehéz próba előtt álltok,
Végezzétek ügyesen!

Itt ez a sok mogyorófa!
Minden ága hívogat.
Járjátok be futva, szökve
A hajlongó ágakat.

Ki leggyorsabb, ki legfürgébb,
Azé lesz a győzelem!
Meg is teszem ezredesnek,
Itt van rája a kezem!»

S valamennyi, mint a villám,
Fára pattan, fára fut:
Törzsökétől tetejéig
Egy pillanat csak az út.

Ágról-ágra, jobbra-balra
Ugrándoznak sebesen -
Az a bolyhos mit akar, ni!
A legfelső ághegyen?

Hopp, egy másik fára szökken,
Most meg amott hintázik!
Negyedik fán, ötödik fán,
Hatodikon czikázik!

«Ezredes vagy!» - szól a király. -
Szentül szembe hadd lássam!»
Ott terem a bolyhos vitéz:
«Megköszönöm alássan!»

«Jól csináltad, én daliám,
Mókus vagy a talpadon!
Halljátok a másik próbát,
Ez is egy szép alkalom!

Akaszszatok nyakatokba
Szép tarisznyát, csíkosat!
Nézzétek a mogyorófát,
Minden ága hívogat.

Ki legelőbb tele szedi,
Azé lesz a győzelem!
Generális lesz belőle,
Itt van rája a kezem!»

S valamennyi, mint a villám,
Fára pattan, fára fut:
Törzsökétől tetejéig
Egy pillanat csak az út.

Ez is kipked, az is kapkod:
«Addig innen nem megyek,
Nem én, a mig czifra csákós
Generális nem leszek!»

«Abból ugyan semmi sem lesz!
Most az egyszer hasztalan!»
Belevág a bolyhos büszkén:
«Az enyém már tele van!»

«Generális! - szól a király. -
Szentül szembe hadd lássam!»
Ott terem a bolyhos vitéz:
«Megköszönöm alássan!»

«Megint, megint jól csináltad!
Mókus vagy a talpadon!
Halljátok hát még egy próbát,
Ez a legszebb alkalom!

Kövezzetek mogyoróval
Fölhajítót, fölszedőt!
Koronával, koszorúval
Jutalmazom a nyerőt!»

S valamennyi, mint a villám,
Ott terem a tisztáson,
Körbe ülnek, karikába,
Hogy mindenki jól lásson.

«Egyet dobok... egyet szedek...

A lehullót elkapom!»

«Én meg kettőt hajítok föl,

A hármát meg felkapom.»

«Mi az az egy, az a kettő!

Én feldobok négyet is!

Hozzá kapom a lehulló

Négyhez még az egyet is!»

Bolyhos vitéz öt mogyorót

Hajít föl nagy hirtelen:

Mig a kezét megfordítja,

Keze fején ott terem.

Majd meg azzal üti vissza

S megfordítja a kezét:

Valamennyit mind elkapja,

Csiklandja a tenyerét.

«Fiam, fiam! - szól a király. -

Szemtúl szembe hadd lássam!»

Ott terem a bolyhos vitéz:

«Megköszönöm alássan!»

«Vitézeknek igaz gyöngye,

Mókus vagy a talpadon!

Koronámat le is veszem,

Mogyoróstúl od'adom.»

Megszólal a királylány is:

«Mókus vagy a talpadon!

Koszorúmat le is veszem,

Homlokodra od'adom.»

Mogyorósban összeverik,

Csörgetik a czintányért,

A gyöngyöző billikomot

Csöngetik az új párért.

Hát az a sok jó mogyoró?

Gurúl, gurúl messzire:

Kis lányoknak kosarába,

Kis fiúknak zsebibe.

Én nekem is gurúlt, gurúlt

A zsebembe mogyoró...

El is fútam azt a nótát:

A mogyoró törve jó!

A gerlicze lakodalma.

Zöld leveles erdőben
Suttog a fa lombja:
«Készüljetek, madarak,
A lakodalomra!

Férjhez megy a gerlicze,
Ma lesz menyegzője,
Éppen mostan bucsúzik
Apja, anyja tőle.

Üljetek ki mindnyájan
Egy-egy rengő ágra,
Daloljatok egy-egy dalt
Virágos újtára!»

«Jönnek is már nagy vigan!
- Csörgi rá a szarka. -
A Rákóczi-indulót
Húzza már a banda!»

Zöld leveles, virágos,
De szép a nászhintó!
Két oldalán hogy nevet
A sok rózsabimbó!

A kocsiba befogva
Sárga rigó, hat pár,
Kék nefelejcs a gyepelő,
Liliom a kantár.

Örömkönny a harmat is
Fűszálon, virágon,
Minden madár dalba fog
A kihajló ágon.

Bókol a két gerlicze
Édes örömeiben:
«Jöjjetek a lakziba!
Tánczolunk majd szépen!»

Vigan repül a hintó
A zöld erdőn átal,
Utána a sok madár
Zengő muzsikával.

Kerek erdő közepén
Egy tölgy alá érnek:
Örül, örvend a násznép
A pompás ebédnek.

Roskadoz a sok jótól
A terített asztal...
Telistele mindenütt
Jóízű falattal.

«Tessék, tessék, pókleves,
Pirított rántással,
Gilisztahús, sóba főtt,
Pöszméte-mártással.

Békalencse-főzelék,
Rántott csiga rajta;
Levelen sült habarék,
Igen édes fajta.

Tessék, tessék, friss hernyó,
Most sütöttük nyárson,
Harapni is alig kell,
Puha, mint a bársony.

Tessék enni sajtot is,
Mert nem mindig papsajt!
Tisztelt násznép, ajánlom
A terített asztalt!»

Foly az ebéd, eddegél
A sok éhes vendég...
Búbos banka, a násznagy,
Iddogál rá mindég.

Egyszer aztán föl is áll
Czifra bokrétásan:
«Csendet kérek, uraim,
Könyörgöm alássan.

A Tiszában van egy hal,
Annak neve harcsa,
Ezt a páros gerliczét
A jó Isten tartsa!

A Dunában van egy hal,
Annak neve csuka,
Ez a páros gerlicze
Soh'se legyen kuka!»

«Éljen, éljen!» csattogják
S rázendül a nóta -
Tánczba ugrik a násznép
A muzsikaszóra.

Hogy rakja a zöld harkály
A kis vörösbegygyel!
Közbe-közbe kínálja
Cseresnyével, meggygyel.

Kakukkoló kakukkkal
Az ökörszem járja,
Az aranyos stiglicznek
Czinege a párja.

Összeüti a csóka,
Veri a bokáját!...
Báméskodó madarak
Köröskörül állják.

Én magam is ott voltam,
Igen jól mulattam;
Egy kotnyeles verebet
Jaj de megforgattam!

Se sajt se prém.

Egyszer éhes volt a róka,
Elmondom a mesét róla.
Csitt hát, Jani, ide hallgass!
Mindjárt itt lesz ám a farkas!
Megy a róka, megy, mendegél,
Szembe vele jön egy szekér.
Kapja s földre veti magát,
Azt se mondja: jó éjszakát!
Megörül a kocsis nagyon:
«No ezt ugyan itt nem hagyom!
Jó lesz prémnek, bundaprémnek,
Úgy sincsen már az enyémmek!»
Feldobja a saroglyába,
De nem soká lóg a lába.
Róka koma sajtot érez,
Érzi is, hogy mindjárt dél lesz.
Hunyorgatja ravasz szemét,
Átfúrja a sajt közepét,
Át is dugja fejét rajta:
«Ez ám a jó ablakfajta!
Ugyan mért is nem csinálnak
Sajtból egyet palotának!
De jó volna benne lakni,
Itt harapni, ott harapni!»
Egyet gondol, le is ugrik,
Kocsis gazda nagyot csuklik:
«Én teremtöm, itt már Veszprém!
Fut a róka! Se sajt, se prém!»
Róka koma nagy sietve
Besompolyog egy ligetbe,
És a sajtot karikázva
A nyakáról le is rázza.
Arra megy egy ordas farkas:
«Róka-bóka, ide hallgass!
Honnan van ez a lakoma?
Hol vetted a sajtot, koma?»
Róka néz a tó tükrébe,

Rámosolyog a hold képe:
«Ihol a sajt, a jó falat!
Fogd ki, pajtás, mint a halat!»
«Hogy fogjam ki?» - farkas sóhajt -
«Idd ki a tót, tied a sajt!
Idd ki, koma, mind a vizet!
Tó feneke sajttal fizet.»
Farkas koma hisz a szónak,
Neki fekszik a nagy tónak.
Iszsza, iszsza, egyre iszsza,
Talán tán még most is iszsza!

A pillangó temetése.

Bús harangszó zendül
A kis kerten átal..
Kit sirat a harangvirág
Bús harangszavával?

Beteg a pillangó,
Szive alig dobban,
Csüggedt szárnynyal vergődik a
Nefelejcsbokorban.

Kis Katiczabogár
Nagyon megsajnálja:
Szed is neki friss harmatot
Viola-pohárba.

«Köszönöm, Katókám,
Kristály frissítődöt,
Nem gyógyúlok én meg többé,
Búcsúzom is tőled.»

Megesik a szive
Kis méhnek is rajta,
Akáczfáról frissen szedett
Mézzel kínálgatja.

«Köszönöm, méhecském,
Már a méz se használ!
Csak az fáj, hogy most halok meg,
Nincs szebb a tavasznál!»

A bokor is suttog:
«Szegény kis betegem!
Hol fáj? Mi fáj? Mi a bajod?
Én majd elrengetem.»

«Köszönöm, köszönöm,
Kék nefelejcs bokra!
Elrengethetsz, elringathatsz
Örökös álomra.»

Alighogy kimondta,
Mehalt a pillangó...
Megszólal a harangvirág,
Sír-rí a harangszó.

Sírnak a virágok,
Sírnak a fűszálak,
Tarka lepkék a bokorra
Szomorúan szállnak.

Gyűlnek a bogarak
Talpig feketébe,
Még a vitéz cinczérnek is
Könny csillog szemébe.

Virág-levelekből
Koporsót csinálnak,
Domboldali rózsabokrot
Választják sírjának.

Viszik a koporsót,
Viszik nagy zokogva,
Kert közepén, domboldalon,
Vadrózsa-bokorba.

Viszik a koporsót,
Megreszket minden ág,
Bús harangszót küld utána
A bús harangvirág.

Muzsikál a tücsök,
Szomorúan húzza,
A koporsót a sok lepke
Mind megkoszorúzza.

Temető bogarak
Eltemetik szépen...
Sok, sok csillag ragyog este
A bokor ölében.

Sírja fölött viraszt
A szentjános-bogár,
És bevonja fátyolával
Az ezüst holdsugár.

Mese az arany almáról.

Arany kertecskében virít egy arany fa,
Aranyhajú kis lány sétálgat alatta.
Egyszer csak fölpillant, hát mit hall, hát mit lát,
Csillogó, ragyogó, csengő arany almát:

- Árva vagyok, árva, be vagyok én zárva,
Szabadíts ki innen, kér egy kis madárka.

Aranyhajú kis lány mindjárt sírva fakadt,
Nagyon megsajnálta a kis rab madarat.

Arra szállt egy lepke, vidáman csapongó,
Jobbra-balra ringó, aranyos pillangó:

- Ugyan mit sírsz, mit rísz, aranyhajú kis lány?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán?

- Hogyne sírnék-rínék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.

- Lepke nem segíthet, kérd meg a méhecskét,
Majd megvigasztalja szomorú szivecskéd.

Méhecske megcsípi az arany almácskát,
Az meg kiereszti a kis rab madárkát.

Arra száll egy kis méh virágról-virágra,
Édes mézecskevel teli van a lába:

- Ugyan mit sírsz, mit rísz, aranyhajú kis lány?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán?

- Hogyne sírnék-rínék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.
Lepke mondta, kedves, aranyos méhecském:
Te vigasztalod meg szomorú szivecském.
Hogyha te megcsíped az arany almácskát,
Az majd kiereszti a kis rab madárkát.

- Lepke mondta, sajna, lepke nem jól mondta,
Mert a méhecskének sok a dolga, gondja.
Kis méh nem segíthet, kérd meg a szellőcskét,
Majd megvigasztalja szomorú szivecskéd;
A fúvó szellőcske lefújja a fáról,
Az arany almácska megnyílik magától.

A fúvó szellőcske épen arra szállott,
Nagyon jó kedve volt, vígan dudorászott:

- Ugyan mit sírsz, mit rísz, aranyhajú kis lány?
Mézes kalácskádat elvesztetted talán?

- Hogyne sírnék-rínék, mikor be van zárva
Arany almácskába egy szegény madárka.
Kis méhecske mondta, jó kedvű szellőcském:
Te vigasztalod meg szomorú szivecském;
Ha te az almácskát lefúvod a fáról,
Az arany almácska megnyílik magától.

- Kis méhecske mondta, hát nagyon jól mondta,
Aranyhajú kis lány, segíthetek rajta.
Zim-ziri-zim, hullj le, szép arany almácska!
Zim-ziri-zim, szállj ki, te kis rab madárka!

Az arany almácska, mikor a szél zúgott,
Aranyhajú kis lány kötőjébe hullott.
Ott mindjárt ketté vált, ott megnyílt magától:
Egy madár repült ki az arany almából.
Piros volt a tolla, sárga volt a lába,
Rá szállott dalolva a kis lány vállára:

- Szabad vagytok, szabad! Semmi bajom sincsen!
Aranyhajú kis lány, áldjon meg az Isten!

Fusson az úr!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csík,
Fürge tőle, mint a csík.
Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Róka-bóka hirtelen,
Az erdőből ott terem:
- De vígan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Éhes vagyok, megeszlek!

Kecske mondja: «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

- Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?

- Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemen?
Most töltöm meg, elsütöm!
Ki elém áll, meglövöm!
Piff-paff, dirr-durr,
Fusson az úr!

- Jaj, végem van! Segítség!
Kecske-becske, ne lőjj még!
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csík,
Fürge tőle, mint a csík.
Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Farkas-barkas hirtelen,
Az erdőből ott terem:
- De vígan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Egy-kettő, hamm, megeszlek!

Kecske mondja: «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

- Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?

Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemen?
Most töltöm meg, elsütöm!
Ki elém áll, meglövöm!
Piff-paff, dirr-durr,
Fusson az úr!

- Jaj, végem van! Segítség!
Kecske-becske, ne lőjj még!
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok!

Legelészik a kecske,
Jó is az a füvecske!
Jobb az, mint a mákos csík,
Fürge tőle, mint a csík,
Hej, laboda, laboda,
Lábad ide, nem oda!

Medve-bedve hirtelen
Az erdőből ott terem:
- De vígan vagy, kis komám!
Nekem is lesz lakomám!
Kecske-becske, mek-mek-mek,
Irgum-burgum, megeszlek!

Kecske mondja: «Lássam hát!»
S neki szegzi a szarvát.
Rázogatja jobbra is,
Hajtogatja balra is.

- Kecske-becske, mit csinálsz?
Mért jössz nekem? Mit ugrálsz?
- Nem látod a fegyverem,
A puskát a fejemen?
Most töltöm meg, elsütöm!
Ki elém áll, meglövöm!
Piff-paff, dirr-durr,
Fusson az úr!

- Jaj, végem van! Segítség!
Kecske-becske, ne lőjj még!
Csak a mig elillanok,
A sűrűbe szaladok!

Fut a róka, farkas is,
Fut a medve koma is,
Kecske-becske kaczagja,
Minden madár dalolja:
- Piff-paff, dirr-durr,
Fusson az úr!

A gulyásné nevenapja.

Sípolnak, dudálnak
Pásztor udvarába,
Almaképi gulyásné
Szép neve napjára,
Nyitva van az arany kapu,
Ott vigad az egész falu.
Párisból, Szőregről
Jönnek a vendégek,
Londonból, Kőrösről,
Gazdagok, szegények.
Szép királykisasszony
Üveges hintóba,
Hófehér hat lovon,
Gyémánt a patkója.
Vörös bécsi hóhér
Egy nyikorgó taligán,
Vásárhelyi bíró
Sántalábú paripán,
Libapásztor leányok
Karonfogva grófokkal,
Csillagruhas hercegnők
Nagykalapú tótokkal,
Fürge cigánygyerekek
Hánynak cigánykereket.
Almaképi gulyásné
Ül egy rossz sátorban,
Pávatollas kamarás
Legyezgeti ottan.
Sátor előtt, a ki elmegy,
Hódol, bókol,
Almaképi gulyásnének
Kezet csókol.
Kimutatja jó szándékát,
Sorba rakja ajándékát,
Van ott minden: pipikendő,

Nagy fakolomp, piczi csengő,
Sárga csizma, kordován,
Vajda vette Moldován,
Bokorugró szoknya,
Mindig pergő rokka,
Fali tükör, sőtartó,
Szita-szita, szakajtó,
Szóló szöllő, csengő baraczk,
Bécsi bicska, boros palaczk,
Gyúró deszka, gyöngykaláris,
Krinolin és kalamáris,
Icza-ricza,
Pattogatott kukoricza,
Répa, retek, mogyoró,
Legalább is millió,
Rózsa, szegfű meg liliom,
Fodormenta, bazsalikom,
Szépen dalló varjú,
Háromlábú borjú,
Rókafogta csuka,
Csukafogta róka,
Vargafogta mindakettő...
Még mi, tudja a teremtő!
Összehányva garmadába,
Elhordanám harmadába!
Egy kis csacsi kiabál:
«Tudja Pál, mit kaszál!
Rétes ide, rongyos!
Kalács ide, fontos!
Tyúk ide, búbos!
Hol a teli butykos?
Kukoriczamálé,
Éljen a gulyásné!»
«Éljen! Éljen! Éljen!»
Kiabálják éhen.
A szakácsok, kukták
Főzik is a buktát,
Csiga-biga, béka,
Van vagy kilencz véka,
Kakuk, bankapecsenye,
A' lesz csak a csemege!
Szolgálók a kert alatt
Tisztogatják a halat,
Kivetik a pattantyúját,
Gabi, Matyi pattogatják.
Ucczu! megijednek
Bezzeg a vendégek,
Kereket oldanak
Gazdagok, szegények,
Szép királykisasszony

Üveges hintóba,
Ill' a berek, nádak-erek,
Mintha nem lett vóna.
Vörös bécsi hóhér
Döcög a rosz taligán,
Vásárhelyi biró
Sántalábú paripán,
Libapásztor leányok
Futnak ám a grófokkal,
Csillagruhas hercegnők
Nagykalapú tótokkal,
Fürge cigánygyerekek
Hánynak cigánykereket.
Magam is ott voltam,
Ijedtemben majd meghóttam,
Rókafogta csukán,
Csuka fogta rókán
Én is elkotródtam.

Jakab.

Egyszer egy gazda küldi Jakabot,
Hogy arassa le hamar a zabot,
De lustálkodik, lopja a napot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda kutyát, a vakot,
Hogy harapja meg hamar Jakabot.
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a somfabotot,
Hogy verje meg jól kutyát, a vakot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda tüzet, a nagyot,
Hogy égesse el hamar a botot.
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a kis patakot,
Hogy oltsa hamar tüzet, a nagyot.
Nem oltja patak tüzet, a nagyot,
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a kis malaczt,
Hogy igya meg mind a kis patakot.
Nem iszsza malacz a kis patakot,
Nem oltja patak tüzet, a nagyot,
Nem égeti el tűz se a botot,
Nem veri meg bot kutyát, a vakot,
Nem harapja meg kutya Jakabot,
Nem aratja le Jakab a zabot.

Küldi a gazda a vaskalapot,
Hogy borítsa be a kis malaczt.
Be is borítja a kis malaczt,
Malacz megiszsza a kis patakot,
Patak eloltja tüzet, a nagyot,
Tűz elégeti hamar a botot,
Bot megveri jól kutyát, a vakot,
Meg is harapja kutya Jakabot,
Bezzeg aratja Jakab a zabot!

A farkas és a sas.

- Madarak királya, óh taníts meg szállni,
Hogy ne kelljen itt a földön gyalog járni.

- No, koma, hogy ne járj mindig a sarkamba,
Fogózz hát, fogózz hát, farkas, a farkamba!

Farkas a farkába bele is fogózott,
Fölfelé repülve vigan ringatózott.

- Koma, koma, vigyázz, mindig én rám hallgass!
Látod-e a földet, látod-e még, farkas?

- Madarak királya, bizony én még látom,
Fehér juhokat is itt-ott a határon.

Száll a sas fölfelé, farkán függ a farkas,
Vigan vándorolnak a sas és az ordas.

- Látod-e még, koma? - Még mostan is látom,
Olyan, mint egy alma, királyi barátom!

Megint csak repülnek, mindig magasabban,
Fürdik fenn a farkas a napsugarakban.

- Látod-e még, koma? - No én már nem látom,
Még pápaszemen is hiába próbálom!

- Ereszd el hát, ereszd, farkas, a farkamat,
Aztán jó éjszakát! repülj már most magad!

El is eresztette farkas a sas farkát,
Örült, hogy szállni tud, lefelé gyorsan szállt.

Mondja egy tuskónak: - Szaladj, szenes tuskó!
Mindjárt agyonütlek, mint valami furkó.

Farkas a tuskóra mindhiába mordúlt,
Mert a szenes tuskó még csak meg se mozdult.

Farkas rávágódott a szenes tuskóra,
Ott ütött szegénynek az utolsó óra.

A kis gidó.

Egy öreg kecskének
Volt egy kis gidója,
Drága szemefénye,
Aranyos bimbója.
Harmatba' fürdette,
Széltől is féltette,
Patak partján szedett
Füvel etetgette.

Nagyfogú farkasról
Mesélt neki sokat:
Elviszi a gidót,
A ki szót nem fogad.
Viszi az erdőbe,
Hamm! bekapja ottan -
«Hallod-e, hogy ordít
Most is a vadonban?»

Hallgatott a gidó
A mesére szépen,
Kis fejét lehajtva
Éd's anyja ölében:
«Ugy-e én jó vagyok?
Nem visz el a farkas?»
«Jó vagy, kis gidócskám,
Csak mindig rám hallgass!

Most pedig, fiacskám,
Megyek füvet szedni.
Zárd be jól a závárt,
Be ne jöjjön senki.
Játszszál addig itthon,
De ki ne pillangass!
Ki ne nyisd az ajtót,
Ha zörget a farkas.»

Megy az öreg kecske
Pillangós mezőre,
Már az erdő mellett
Fehérlik a szőre.

S míg szedi a füvet
Ezüst patak partján,
Kopogtat a farkas,
Mint egy szelid bárány:

«Gidócskám, gidócskám.
Gyönyörű gyöngyöcském,
Hajnalban született
Czukros kicsi kecském!
Ereszsz be, bocsáss be,
Aranyos szép szentem!
Zöld erdőben fehér
Gyöngyvirágot szedtem.»

«Köszönöm jószágát,
Megköszönöm, bácsi!
De a gyöngyvirágra
Nem vagyok kíváncsi.
Édes anyám mondta,
Hogy be ne bocsássam -
Tágasabb odaki!
Követem alássan.»

Megy haza a kecske,
Látja, hogy mi történt,
Szalad batyujával
A vadászhoz tüstént.
Siet a vadász is,
A farkast lelőtte,
Mert az a kis család
Kedves volt előtte.

Ugy örült a kecske,
Ugrált a gidócska,
Tetézve hullott rá
Édes anyja csókja.
Harmatba' fürdette,
Ölébe' rengette,
Patak partján szedett
Füvel etetgette.

A kis jércze lakodalma.

- Hova, hova, nagy tarajas,
Tarka tollú, cifra kakas?

- Bodri pajtás, túl a hegyen,
A merre a nap lemegyén.
Túl az erdőn, domboldalon,
Ott lesz a nagy lakodalom!
Férjhez megy a búbos jércze...

Jaj de nehéz az ábécze!
Egész éjjel tanúlgattam,
Vófélyverset mondogattam:
- Kukorikú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

- Jaj de szép volt! Tyú, de pompás!
Én is megyek, kakas pajtás!
Árkon-bokron veled rontok,
Úgy-e juttatsz egy kis konczt?

- Juttatok hát! Hogyne, Bodri!
Csak nem kell oszt marakodni!

Mennek együtt át a réten,
A kis éren, a nagy éren;
Addig-addig mendegélnek,
Egy erdőbe el is érnek.
A lemenő nap sugára
Aranyat szór füre-fára;
Alkony száll az erdőn átal
S betakarja fátyolával.

Álmos lett a nagy tarajas,
Tarka tollú, czifra kakas.
A Bodri is nagyot ásít,
Hunyorgatja szempilláit.
Betérnek hát egy szállóba
Bükkfa - vendégfogadóba.
Kakas úr az emeleten
El is alszik szép csendesen,
Bodri úr meg a földszinten...
Jó éjszakát adjon Isten!

Reggel, mikor Isten napja
Fényes szemét nyitogatja,
Fölébredt a nagy tarajas,
Tarka tollú, czifra kakas.
Rendbe szedte a ruháját,
El is mondta mondókáját:
- Kukorikú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

Hallja ezt a ravasz róka:
- Megállj, megállj, tesztek róla!

Fogadom az üstökömre,
Tányéromon lesz a körme,
Kakas lába, feje, mája,
Jaj, de jó lesz a zúzája!

Csak mosolyog, csak somolyog,
Lassan oda is sompolyog:
- 'Csés jó reggelt, kakas koma!
Nagyon szellős az a szoba!
Mért is szállott ily szállóba:
Bükkfa - vendégfogadóba?
Nem jó barát, engedelmet...
Mért nem szállott hozzám kelmed?
Ott lett volna csak jó ágya:
Pelyhes dunna, puha párna.
No de legyen most szerencsém,
Vendégemül úgy szeretném!
Jó reggelit ad anyjukom,
Arany búza is lesz, tudom!

- Megköszönöm, róka koma,
Bizony jó lesz a lakoma!
Mert nagy utat kell még tennem,
Addig pedig nincs mit ennem.
Megkövetem, kérem ássan,
Keltse csak föl úti társam!
Lenn az odú a szobája,
Kopogtasson, kérem, nála.

Csak mosolyog, csak somolyog,
Lassan oda is sompolyog:
- 'Csés jó reggelt, kakas koma!
- Fogadj Isten, róka koma!
Bodri bezzeg ugrik rája,
A bundáját csak úgy rázza:
- Megvagy, te fogvicsorgató,
Tyúkom-búkom-fojtogató!
Nesze, ez a libuskákért!
Nesze, ez meg a kacsákért!
Vau, vau! Itt a hátad!
Nem viszed el az irhátat!
El kell jönnöd a lakziba,
Ebédben ne legyen hiba!
Te is elkelsz egy fogásnak:
Róka-bóka-paprikásnak.

Kakas-bakas a Bodrival
Örömben nagyot rival.
Mennek tovább túl a réten,
A kis éren, a nagy éren,
Túl az erdőn, domboldalon...
Kezdődik a lakodalom.

Kakas mondja a nótáját,
Jól betanúlt mondókáját:
- Kukoríkú, árpa, búza,
Jó szerencse koszorúzza,
Koszorúzza a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt!
Kukoricza, sárga kása,
Szálljon rá az ég áldása!

Tánczba ugrik a vőlegény,
Mondhatom, hogy deli legény!
Meforgatja a kisasszonyt,
A szépséges szép menyasszonyt.
Pirosabb a liba orra,
Nem mártotta pedig borba.
Húzzák vigan a kopogót,
Kacsa járja a topogót,
A topogót, a tipegőt,
Alig szedi a levegőt.
Hát a pulyka ugyan mit tud?
Egyre kurjant: rud-rud-rud-rud!

Tyúkanyó fut, a gazd'asszony,
Hogy egy perczet se mulaszson;
Futva beront nagy lármával,
Hosszunyelű fakanállal:
- Kész az ebéd, tessék, tessék!
Csak magukat ne kéressék!
Terítve van már az asztal,
Szomorút is megvigasztal.

Volt ott minden jó, fűszeres:
Szúnyogleves, csigaleves,
Szitakötő fűmártással,
Körülrakva gilisztával.
Zöld borsóval töltött béles,
Mint a cukor, olyan édes,
Szarvasbogár dinnyelével,
Ízes papsajt levelével,
Béka czombja pecsenyének,
Cseresnyemag csemegének.

Hát a Bodri mit ebédelt?
Ő evett csak finom ételt.
Jól is lakott egy fogással:
Róka-bóka-paprikással.

Bandi álma.

Bandi el-elnézte a virágos kertben,
Mikor a fészkeről a fecske fölrebben.
Csak egy szempillantás; se híre, se hamva...
Rétet, mezőt bejár sebesen suhanva.

Írigyelte sorsát az égi madárnak,
Napfényben lebegő dalos pacsirtának.
Kéményről a gólya magasan felszállhat...
Mért nem adott Isten embernek is szárnyat!

Mért nincs neki szárnya! sokszor elgondolta.
Hogy repülne messze föl a csillagokba!
Vagy legalább lenne olyan papírsárkány,
Hogy fölvenné őt is a fuvó szél szárnyán.

Bandira a kertben bólingat a rózsá,
És szemére száll az álom pillangója.
Szendereg, álmodik, nem anyja ölében,
Vajjon mit álmodik rózsafa tövében?

Álmában egy sárkányt ereszt a magasba,
A nagyfejű sárkány őt is fölragadja.
Viszi följebb-följebb... ott csügg a zsinegen...
Minden olyan furcsa, minden oly idegen!

Mélységből néz rá a havasok vidéke,
Kalásztermő alföld délibábos képe.
A Tiszát, a Dunát pántlikának látja...
Kitárul előtte Isten szép világa.

Köszöntve köszönti hétszínű szivárvány,
Egyre magasabban röpti a sárkány.
Mindjárt oda érnek, már közel lebegnek
Csillagos boltjához a magas egeknek.

Hipp-hopp! Hát le akar egy csillagot kapni,
Elszakad a zsineg, hull lefelé Bandi.
De ott járt valahol egy grifmadár épen,
A mi Bandikánk meg rája esett szépen.

Át is szorította a derekát, nyakát,
Grifmadár ijedten hányja-veti magát.
Úgy megbokrosodott szegény szárnyas állat:
Lefelé, lefelé, mint a villám, vágtat.

Vissza-visszatekint, bámúlja Bandikát,
Azt hitte talán, hogy garabonczás diák.
Tán a levegő is azt zúgta körülte,
Hogy nyereg nélkül is olyan jól megülte.

«Gyi te, Tündér, gyi te!» - kiabált is rája,
Százszorta gyorsabban szállott paripája.
Hetedik nap végre egy dombra letette...
Riadó robajjal repült el felette.

«Mit csináljak már most? - tűnődik magában -
Ki tudja, hol vagyok, hányadik határban!
Csak legalább tornyot látnék valamerre
Vagy valakit hozna a szerencse erre!»

Kapóra jött épen két fürge bogárka,
Felöltözve szépen fekete ruhába.
Tollas kis kalapjuk csurgóra van csapva,
Hegyesre pödörve a két úrfi bajsza.

«Jó estét kívánok, tekintetes urak!
Mutassák meg, kérem, mifelénk az utat.
Hol a szélmalom zúg, tán hallottak róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

«Fogadj Isten, öcsém! Késő este van már.
Ne indulj most útnak, elfoghat a zsandár,
Mi megyünk a bálba, gyere te is velünk!
A multság után majd haza kísérünk.»

A szíves meghívás tetszik Bandikának,
Parolát ad mindjárt a két pajtikának.
Gyöngyharmatos fűben, ucczu, karonfogva
Mennek nagy kevélyen a lakodalomba.

Zöld erdőbe érve, a kerek tisztásra,
Szól már a muzsika, a cigány cifrázza.
Ezer lámpa csillog sötét lombok közül,
Nevető vadrózsák szerte köröskörül.

Tömérdek a vendég, csupa úri fajta,
Bíboros, bársonyos díszöltözet rajta.
Pávaszem hercegnő és gróf Szarvasbogár
Egymáshoz illenek, gyönyörű mátkapár.

Hős Czinczér a vőfély, a vitéz kapitány,
Most ment a lakziba egy sánta paripán.
Oldalán gyikleső, mindig jár a szája,
Izeg-mozog fején két nagy micsodája.

Ki a nyoszolyólány? Méhecske kisasszony,
Sokat munkálkodik, egyszer hadd mulasson!
Kezet is csókol ám Szöcske úrfi neki,
Két potrohos darázs sandán nézegeti.

Sétál a pillangó a rózsabogárral,
Szitakötő bácsi kedves családjával.
Isten tehénkéi a menyasszonyt nézik,
Aranyos ruhája nagyon tetszik nekik.

Ide-oda repdes szentjánosbogárka,
Mindegyik kezében fénylő ezüst lámpa,
Ragyogó csapatja le-lelep a fűbe,
Majd csillagraj gyanánt száll a levegőbe.

«Húzd rá, more, húzd rá! - kiált a hős Czinczér, -
Ne sajnáld a gyantát, nem csinálod ingyér!
Tudod a nótámat, húztad is sokszor már,
Azt, hogy: «Cserebogár, sárga cserebogár...»

Szól Tücsök, a primás: «Igen is, instálom,
Vitízs kapitány úr, azonnal csinálom,
De bizony jó lenne egy-kít rongyos bankó,
El is sakad a húr, íhes is a rajkó.»

Hegedül a tücsök, szekundál a szúnyog,
Dongó a böggővel bele-beledunnyog.
Aprózzák a tánczot, ki-ki fogja párját,
Majd, mint a forgószél, oly sebesen járnak.

Izzad a hős Czinczér, csurog a víz róla:
«Jaj de jó volna már egy pihenő óra!»
Katiczabogárka legjobbkor belépett,
Hogy kiszolgálja mind a szomszjas vendéget.

Takaros szobalány, kis Katiczabogár,
Hüsitő itallal ügyesen körbe jár.
Pöttyös piros kötő libeg a derekán,
Nyájas, vidám mosoly játszik az ajakán.

Zöld papsajtlevelen gyöngyvirág-pohárba
Hajnali harmatot hajlongva kínálja.
Hej, van kelete a gyöngyvirág-pohárnak,
Hős Czinczér is fölhalt egymás után hármat.

A pihenő után újra dínom-dánom...
Bandi ámúl-bámúl a nagy mulatságon.
Addig-addig nézi, el is alszik rajta -
A lakodalmas nép kiviradtig rakja.

Mikor a nap fölkel s madarak daloltak:
Vége lett a fényes nagy lakodalomnak.
Előáll a batár, beül a mátkapár:
Pávaszem herczegnő és gróf Szarvasbogár.

Tizenkét pillangó a kocsiba fogva,
Sárga cserebogár gyepőlőszárat fogja,
Libériás darázs kettő is a bakon,
Csákó a fejükön, tarsoly oldalukon.

Hős Czinczér, a vőfély, a vitéz kapitány
Mellettük lovagol a sánta paripán.
Puffogat erősen ócska pisztolyából,
Kis Katiczabogár menten el is ájúl.

Lovas bandérium előttök, utánok,
Zöld mentés leventék, kabócza-huszárok.
Repdesnek felettük tarkaszárnyú lepkék,
Míntha a szivárványt ott fenn lebegtetnék.

Hosszú sorba hintók gördülnek el haza,
Kurjongat a násznép: ihaja, tyuhaja!
A banda meg húzza a Rákóczi-nótát,
Bezengi a hegyet, bezengi a rónát.

Erdő szélén a sok szarvasbogár várja,
A vőlegénynek mind hűséges szolgája.
Éljenzik, bókolnak, a virágot szórják,
Menyasszony ölébe hullanak a rózsák.

Végre megérkeznek tölgyfapalotába,
Az örömapának grófi odujába.
Pávaszem herczegnő sírva karolja át
Szarvasbogár apát, Szarvasbogár anyát.

Hős Czinczér előáll, köszörüli torkát,
Búcsúztatóképen beszél ilyenformát:
«Uram, uram, öreg Szarvasbogár uram,
Szállok az úrhoz, mert haza visz már utam!»

«Halljuk azt a szép szót, halljuk! kiabálnak.
Torkán akad a szó a hős kapitánynak.
Pók, a híres tudós, hiába súg neki,
Belesül, elakad, a násznép neveti.

Nagy szégyelletébe a vitéz kapitány
Elbiczeg, eldöcög a sánta paripán.
Oszlik a násznép is, jóízűn kaczagva,
Siet a dolgára, ki erre, ki arra.

Virágról-virágra szálldos a méhecske,
Fürdik a napfényben szitakötő, lepke.
Sürögnek, forognak a szorgalmas hangyák,
Zizeg erdő, mező, zúgnak a bokrok, fák.

Bandi koma pedig alszik egyre szépen
A mulatóhelyen, vadrózsa tövében.
Hiába költötte két bogárpajtása,
Álmodozott tovább a kis álomtáska.

Éppen arra tévedt egy tapsifüles nyúl,
Két lábára állva, Bandikára bámúl.
«No, kis öcsém, ez hát a paplanas ágyad?
A puha derekalj nem nyomja a hátad?

Tudom, sír azóta szegény édes anyád,
Jó nyirfavesszővel, tudom, keres apád.
Kelj föl hamar, kelj föl, ugorj a talpadra!
Hiszen már a nap is rásüt a hasadra!»

Fölbred álmából s csudálkozik Bandi:
«Hát hol a vendégség? Se bogár, se lakzi!»
«Jó napot, úrficska!» - szól a nyúl hozzája.
Bandika válaszol: «Á, alászolgája!

Vígy haza engemet, kedves nyúlam-búlam,
A Tiszán is túlhan, a Dunán is túlhan.
Hol a szélmalom zúg, tán hallottál róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

«Tudom én, hol laktok, haza is vinnélek,
De nagy a keletje a nyúlpecsenyének.
Tudom én, öcsikém, tudom én, ha mondom,
Asztalra kerülne a gerinczem, czombom.»

«Ne félj a neszétől zörrenő levélnek!
Semmi bajod sem lesz, nyuszika, megvédlek.
Se agár, se kopó nincsen udvarunkban,
A mi kis falunkban a puska se durran.

Építék egy kastélyt a káposztás kertben,
Czimborám, ott élünk, abba lakunk ketten.
Együtt buvócskázunk, sok tréfát csinálunk,
Egy szó anyyi, mint száz, jó dolgod lesz nálunk.»

Addig-addig kéri: hajlik a szép szóra,
Bandi föl is pattan vígan a czoczóra,
Sarkantyúzni se kell, tüzesvérű állat,
Szél sem éri utól, oly sebesen vágat.

III' a berek, hajrá! nyargal, illan a nyúl,
Hátraveti fülét, teste hosszan elnyúl.
Ugrik árkon-bokron, nincsen gát előtte -
Meggzólal a puska, egy vadász lelötte.

Bandika lefordúl, nyuszika felfordúl,
A harmatos fűre piros vére csordúl,
Ugrik egyet-kettőt... s neki a mezőnek,
Piros lesz nyomában a virágos szőnyeg.

Bandika pedig fut mindenütt utána,
Csörgő patak partján, hej, meg is találja.
Kis szivecskéje már alig-alig dobban,
Haldoklik egy kéklő nefelejcsbokorban.

Kimossa a sebét a patak vizében
És ezerjófűvel beköti gyöngéden.
Ápolja, beczézi, gügyög is hozzája...
De szemére száll az örök éj homálya.

Hirtelen halála híre megy a nyúlnak,
A rokonok mindjárt koporsót gyalúlnak,
Liliompennával födelére írják,
Hogy ki nyugszik ottan, kinek-minek hivaták.

Harangvirág másnap szomorúan szólal,
Temetik a nyúlat keserves jajszóval,
Iczi-piczi kis nyúl, három szegény árva,
Sírva-ríva borúl a koporsójára.

Három pár nyulacska talpig gyászruhába,
Koszorús koporsót emeli vállára.
Bandika utána bandukol nagy búsan,
Zokogva kiáltja: «Édes nyúlam-búlam!»

Üveges gyászhintók követik bús rendben
Ott is vannak immár violás berekben,
Koszorús koporsót leteszik a sírba,
Hantját örökzölddel betakarják sírva.

Lecsüngő ágából a szomorú fűznek,
Nyulacska fejéhez emlékjelet tűznek.
Búcsúzik a harang: gling-glang, giling-galang,
Altatót turbékol búsan a vadgalamb.

Szívreható volt a vadgalamb bűgása,
Violás bereknek szomorú zűgása.
Ekkor egy öreg nyúl csak kilép a sorból,
Halotti beszéddel a többihez fordul:

«Gyászos gyülekezet, nagy a mi bánatunk,
Oh jaj! egygyel újra kevesebben vagyunk.
Fogy a nyúlnemzetség napról-napra jobban,
Ki tegnap szaladt még, már ma sírhalomban.

Milyen gyönyörűen, vígan karikázott!
Árkon át, bokron át könnyedén cikázott!
Egy nyúlfejjel el is maradtunk utána,
Leggyorsabb agárnak fittyet hányt futtába.

Büszke volt rá hegy, völgy, virággal ékes rét,
Földre terítette az a kegyetlen srét.
Éke, dicsősége oda a nyúlaknak...
Törzsökéből már csak a Dunán túl laknak.

Járjunk el sírjához siralommal, búval,
Káposztalevélből kötött koszorúval.
Itt lenn a föld alatt hadd legyen szép álma...
Haló pora felett béke lengjen, pálma.»

Könnybe lábad szeme valamennyi nyúlnak,
Három kis árvával a sírra borúlnak.
Bandi meg egy verset szaval el zokogva,
Sírva száll keserve bokorról-bokorra:

«Édes nyúlam-búlam, kedves kis pajtásom!
Hallod-e, hallod-e az én sóhajtásom?
Bánatom elmondom a fülemilének,
Szomorúbb lesz, tudom, ajakán az ének.»

Violás berekben tán egy madár rebben:
Megzörren a levél, a fa ága reccsen.
Ucczu, megijednek s futnak a nyulacskáik.
Bandit ott a sírnál egymagára hagyják.

Bandi nefelejcsset, rozmaringot szaggat,
Tulipánt, violát a fejfára aggat.
Örökzöld levelet tűz a kalapjára,
Szomorúan indul bujdosó útjára.

Bujdosó alakját elfödi a távol,
Bánata követi, mint egy sötét fátyol.
Töpreng, merre tartson: jobbra-e vagy balra?
Nap tüze égeti, tüske megszurdalja.

Rengetegbe téved... Azt se tudja: hol van.
Járatlan utakon bolyong a vadonban.
Fölmegy a tetőre, hogy messzire lásson -
Gólyasertget lát az ismeretlen tájon:

«Köszöntelek, gólyák! Mért nem tudtok szólni,
Déliabos rónák, nádasok lakói!
Mondanátok jó hírt édes jó anyámról,
Régóta nem látott, szeretett hazámról!»

Vágyakozó szívvel hiába kesereg,
Szótlan repüléssel megy a gólyasereg.
Majd egy karcsú szarvas hág a bércz fokára,
Alkonyi bíborfény hull szarva bogára.

A két első lába a meredek szélén,
Szeme birodalma elterülő képén.
Lenn zúgó rengeteg hódolva néz rája,
Büszkén tekint körül az erdők királya.

Tömjénillatot küld a fenyves feléje,
Meggzólal a vadon százharú zenéje.
Sárga rigó fütyöl, a pintyőke dalol,
A csalogány csattog sötét lombok alól.

«Rengetegek ura, fölséges királya!
- Szól Bandi. Szavát a bércz visszakiáltja. -
Régóta hagytam el szerető otthonom,
Nagy birodalmamban úttalan bujdosom.

Kérdem a patakot, kérdezem a szellőt,
Kérdem a madarat, a futamló felhőt:
Egy se tud felelni kérdező szavamra,
Sóhajom belevész a zsongó morajba.

Te hozzád fordúlok, erdők nagy királya!
Mutasd meg: merre van kis falum határa?
Hol a szélmalom zúg, tán hallottál róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

Szól a szarvas. Szavát bércz, völgy visszazengi:
«Nagy birodalmamban ne szenvedjen senki!
Királyi szivünkre veszszük a kérésed,
Királyi kegyünkben lesz is, fiam, részed!»

Háromszor dobbant a szarvas a lábával,
Titkos moraj zúg a rengetegen átal.
Ott terem egy kecske gyorsan, mint az álom:
«Mekeke, mekeke, itt vagyok, királyom!»

Kis kocsiba fogva kecske, hegyes állú,
Görbe, hajlott szarvú, nagy hosszú szakállú.
«Én húséges szolgám, siess az útfélhez...
Vidd el ezt a fiút az öreg révészhez!»

Kecske körme kopog, a kerék csikorog,
Aranyos kavicson jaj de könnyen forog!
Bandi előtt terem gyorsan, mint az álom:
«Mekeke, mekeke, ülj fel, kis barátom!»

Bandi a kocsiba úgy ül, mint a báró,
A kecske meg repül, akár csak a Ráró.
Futnak velök a fák, fut a mező bokra...
Esthajnali csillag ragyog az útjokra.

Messziről pásztortűz mosolyog reájok,
Vagy tán a vacsorát főzik a halászok?
Tisza vize mormol a pusztá csöndjében,
Csillog a hold arcza a folyó tükrében.

Kis ablak világít nyájasan eléjük,
Szőke Tisza partján kis ház int feléjük.
Megáll a kecske is, a szakállát rázza:
«Mekeke, mekeke, itt a révész háza!»

Kecske körme kopog, a kerék csikorog,
Holdfényes kavicson hazafelé forog.
Bandi meg kopogtat a révész ajtaján,
Gondolja magába: nem haragszik talán.

«Jó estét kívánok, édes öreg apám!
Kérem, adjon szállást ezen a kis tanyán!
Nincs, hol a fejemet hajtsam nyugovóra,
Kerek e világnak vagyok bujdosója.»

«Fogadj Isten, fiam! Csakhogy itt vagy nálam!
Van számodra szállás, van jó puha ágyam.
Mielőtt letennéd fejed nyugovóra:
Itt a halpaprikás, világ bujdosója!»

Bandi vacsorát kap, jól is esik néki,
Jóságos szemével az öreg elnézi.
Azután megveti a paplanos ágyat,
Látja, hogy a vándor nagyon álmos, fáradt.

Bandika lefekszik. Kezét összetéve
Rebegő ima száll ajkáról az égbe.
Pillangója lebeg szép arany álomnak...
Odalenn a habok csendesen csobognak.

Mikor Bandi másnap a szemét kinyitja:
Reggeli énekét zengi a pacsirta.
Gyöngyözik a harmat, a fa sóhajtozik...
Erdőben, mezőben minden imádkozik.

Háládatos érzés Bandit is áthatja,
Az Istenhez repül első gondolatja.
Hajnalhasadáskor kezét összetéve
Rebegő ima száll ajkáról az égbe:

«Mennyei jó Atyám, őriző pásztorom!
Kelő nap fényénél hozzád fohászokodom.
Fejet hajt előtted a fűszál, virágszál...
Dicsértessék neved, hogy reám vigyáztál.

Ki a bujdosónak itt pihenőt adott,
Védd meg ezt a csendes, szerető kis lakot!
Haragos szél ellen leveles fák fedjék,
Eresz alatt mindig fészkeljenek fecskék.

Ne hagyj el engemet, édes jó Istenem!
Oh, ha te vagy velem, kicsoda ellenem?
Vezess haza anyám ölelő karjába,
Hints áldást fejére, a lába nyomára!»

Hallgatja a révész Bandi imádságát,
Könnyre könny áztatja két szeme pilláját.
Lassan, lábujjhegyen odamegy hozzája:
«Úgy legyen, fiacskám! Érdemes vagy rája!»

«Édes öreg apám, útlan út előtttem -
Nem tudja: merre van kedves szülőföldem?
Hol a szélmalom zúg, tán hallott is róla,
Az ablakunk előtt két öreg diófa.»

«Tudom én, fiacskám, tudom én, hol lakol,
Hol a tarka tollú dalos madár dalol.
Nádas kis falunak vagy te a lakója,
Oda száll a daru, oda száll a gólya.

S előveszi sípját, háromszor fú bele,
Rezeg a vízparton a fűzfa levele,
Véges-végig csobban habja a folyónak...
Egy hajó közelget, könnyű, mint a csónak.

Virággal borítva az aranyos hajó,
Fehér hattyú húzza, oly fehér, mint a hó.
Egyszerre csak megáll a csengetyűszóra:
«Úlj bele, fiacskám, világ bujdosója!»

«Köszönöm, köszönöm, édes öreg apám,
Hogy szívesen látott ezen a kis tanyán.
Nézzen majd utánam jóságos szemével -
Áldja meg az Isten mind a két kezével!»

«Isten veled, fiam, kísérjen szerencse!
Hazaszálló galamb híredet jelentse.
Vidd haza, vidd haza, lágyan repítsd, hajó!
Nesze, friss pogácsa, egy kis útravaló!»

Csingi-lingi!... újra a csengetyű szólal,
Indúl a hattyú az aranyos hajóval.
Leng-lobog zöld vászna, selyem takarója,
Kis Bandi kománkat a nap ellen ója.

A Tisza tükrében a nap képe ragyog,
Ringatják a hajót a csillogó habok.
Körülte mindenütt víg arany halacskák,
Játszanak szökelve, Bandit mulattatják.

Partok maradoznak ménessel, gulyával,
Lobogós ingujjú csikóssal, gulyással.
Legelón juhnyájuk összegomolyodva,
Nagy süvegű juhász botra támaszkodva.

Nyárfaliget alján ezüst köd imbolyog,
Sugármagas torony messziről mosolyog.
Kútágason a sas, szárnya meg se rezdül,
Csak a szeme villan a síkon keresztül.

Sötét nádas közül tavak tündökölnék:
Ragyogó szemei búbajos alföldnek.
Szántja a vizüket ezer madár szárnya:
Kiáltozó bíbicz, bukdácsoló szárcsa.

Féllábon a gólyák parton álldogálnak,
Búgó szava hallik a bölömbikának.
Sárgállik a repcze, mint az arany felhő,
Hullámot ver rajta a fuvalmas szellő.

Zöld jegenyék mögül tanyák kandikálnak,
Se szeri, se száma kazlaknak, boglyáknak.
Csillog az ekevas, a barázdát vonja,
Dolgos magyar gazda eke szarvát fogja.

Majd egy fényes tenger ömlik a pusztára,
Fürdik benne a nap szép tündérleánya.
Délibáb a pusztát csókjával illeti,
Hosszú arany haját bontja, terítgeti.

Fölkap egy-egy házat széles jó kedvében,
Födelestől együtt felfordítja szépen.
Csendesen húzódnak a tengeren által
Ragyogó városok tornyos palotákkal.

Oh alföld, oh alföld, hazám szemefénye!
Magyar nép bölcsője, a szabadság képe!
Földobog a szívem, hogyha rád gondolok,
Lelkembe csendülnek tündérmesék, dalok!

Tájadat elhagytam, de soh'se feledlek!
Kalászos rónáid előttem lebegnek.
Hívó szavad kísér ébren és álomban...
Hallom a kolompszót... a pásztortűz lobban...

...Bandival a hattyú már jó messze haladt,
Valahol ott jár már Tiszafüred alatt.
Csengő-zengő sziget előtte, utána,
Alatta a habok morajló danája.

Bandi hallgatja a szigetek csengését,
A morajló habok altató zenéjét,
Hattyúnak is megjön a daloló kedve,
Bűvös dala zendül édesen reszketve:

«Messze napnyugatról hajdanta, régente
Elindult egy vitéz, aranyos levente.
Hol a pálma virúl, messze napkeleten,
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

Hova ment a vitéz hajdanta, régente?
Hova ment az a szép, aranyos levente?
Hol a csillag ragyog, messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

Hattyú királylány volt hajdanta, régente,
Szerette a vitéz, aranyos levente.
Szerette a csillag messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.

Királylányból mi lett hajdanta, régente?
Elvitte az a szép aranyos levente.
Lefutott a csillag messze napkeleten...
Volt egyszer egy hattyú a hattyúszigeten.»

Bandi elszenderül a hattyú dalára,
Közeledik már a kis falu határa,
Hallik már zúgása forgó szélmalomnak,
A diófalombok már közel susognak.

Hát egyszer a rózsza meginog a szélben,
Bandinak az arczát meglegyinti szépen:
«Kelj föl, Bandi, kelj föl! - biztatja a rózsza -
Hisz már megérkeztél, világ bujdosója!»

Bandika fölébred az anyja csókjára:
Hogy ott van a kertben, mód nélkül csodálja.
Jönnek a pajtások: kis fiúk, kis lányok.
- Az álomnak vége... Jó reggelt kívánok!

Abroszka, bárányka, botocska.

'Csés jó reggelt! 'Csés jó napot!
Vegyétek le a kalapot!
KöszönjeteK, én köszöntem -

Van nekem egy ócska könyvem.
Hogy hol vettem, kis pajtásom?
Fenn találtam a padláson.
Azt mondta egy tudós egér:
Száz forintot bátran megér.
Ő tudja, mert már forgatta,
Fiainak olvasgatta.
Reggelig is elhallgatták
A mesét, az eszemadták.
Hókusz-pókusz, ákom-bákom,
Hallgassátok, im kitérom:

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyík szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát egy favágó.
Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát előtte terem egyszer
Egy galambósz öreg ember.
No, mit akar? Mindjárt, mindjárt!
Megmondom hát: alamizsnát.
A favágó megsajnálta,
Belenyúlt a tarisznyába.
Mit otthonról hozott reggel,
Megosztotta az öreggel.
Mit adhat egy kérges tenyér?
Az egész egy darab kenyér.
Fák alatt a puha fűben
Elköltötték jóízűen.

Az ősz ember megköszönte
S a lelkére ezt kötötte:
«Látom, fiam, vékony a koszt,
Fogadd tőlem ezt az abroszt.
Ha valaha megéheznél:
Jobb barátod nem lesz ennél,
Mondjad neki, szépen mondd ám:
Teríts asztalt, kis abroszkám!
S egyszeribe asztalt terít,
Ételt, italt előkerít.
Én a jókat jutalmazom,
Jótétedért neked adom.»

El is tűnt az öreg tüstént -
Favágóval oszt' mi történt?
Fütyörészett, mint a madár,
Tulipiros lett a határ.
Sziklatetőn rózsát látott,
Szár az ágon is virágot.
Azt se tudta, mit csináljon,

Legboldogabb a világon.
Hogy örül majd kis leánya,
Szókefűrtös angyalkája!
Hogy örül majd felesége!
Régen nincsen elesége.
Már ezután nem éheznek,
Adnak is a szegényeknek.

Alkonyodik, szól a harang,
Fészkére száll a vadgalamb.
Favágó is hazaindul,
Megy, mendegél hegyen is túl.
De sötét lett nemsokára,
Fátyol borult a pusztára.

Egyre sűrűbb lett a fátyol,
Faluja még nagyon távol.
Az út mellett volt egy csárda,
Oda tért be éjszakára.
Rég ismeri a korcsmárost,
Kibeszéli magát már most.
Előhozott mindenfélét,
Elmondotta szerencséjét
S hogy elhiggye: ott azonnal
Próbát is tett az abroszszal:
«Teríts asztalt, kis abroszkám!
De magadért kitégy osztán!»
És az abrosz terít, terít,
Ételt, italt előkerít.
Itt is tálal, ott is tálal,
Földiszíti bokrétával.
Termett ottan annyiféle:
Talán már több el se férne!
Tyúkhúsleves, fenyvesmadár,
Vajba sülvé cserebogár,
Csiga-biga, liba, kappan,
Kecskebéka, egész katlan.
Őzpecsenye, borjúszelet,
Récze-rucza... ki mit szeret.
Mennyi mártás meg saláta!
Okos volt, ki kitalálta.
Mákos kalács, túrós rétes,
Csőrögefánk, diós béles,
Fogas a szép Balatonból,
Pisztráng hegyi patakokból,
Hosszú tálban friss kecsge,
Hát aztán a sok csemege!
Alma, narancs, körte, citrom,
Leírni is alig bírom.
Sárga dinnye, görög dinnye,
Vásik rá az ember ínye.

Asszú szőlő datolyával,
Legalább száz skatulyával.
Tokaji bor, magyarádi,
Suliguli meg parádi,
Kis csészékben édes kávé,
Csokoládé, limonádé.

Ettek-ittak, mulatoztak,
Kedve jött a korcsmárosnak.
A muzsikás húzta szépen,
A hegedű sírt kezében.
Sírva vigadt a czimbalom -
Soha ilyen lakodalom!
Vége lett a lakomának,
Tovább együtt nem komáztak.
Czigányok se hegedültek,
Egymásután lefeküdtek.
Már a kakas hármát kiált...
Jó éjszakát! Jó éjszakát!

Nem aludt el bezzeg mégse
A korcsmáros felesége.
Azt az abroszt irígyelvén
Egy gondolat fut át lelkén.
Fogta a tűt, czéznát, ollót
S varrt egy abroszt, ép hasonlót:
A másikkal fölcserélte -
No de se baj, kikap érte!

Kisütött a nap sugára
A korcsmáros ablakára,
Oda csendül a harangszó,
Haza siet a favágó.
Lelke száll, mint a pacsirta,
Hogy mi történt, nem gyanítja.

Elbeszéli otthon rendre:
Mily boldogság, mily szerencse!
Dicsekedik az asszonynak,
Mondja mindjárt az abrosznak:
«Teríts asztalt, kis abroszkám!
De magadért kitégy osztán!»
És az abrosz meg se mozdult:
A favágó rá is mordult:
«Adta bohó vászonkája!
Ilyen-olyan abroszkája!
Szót fogadj hát, hogyha mondom
A többi majd az én gondom!»
De az abrosz még se moccan,
A favágó lángra lobbant:
«Harmadszor is parancsolom:
Legyen rögtön lakodalom!»

Harmadszor is mit tapasztalt?
Nem terít az abrosz asztalt.

Egész nap és egész éjjel
Járt, bolyongott szerteszéjjel.
Nem találta sehol helyét,
Az abroszon törte fejét.
Beszaladt a kamarába,
Megpróbálta hamarjába.
Még a színbe is befordult,
De az abrosz meg se mozdult.
Az udvaron, kinn a csűrben
Szidta egyre keserűbben.
Majd kérőre fogta végül,
Hátha talán így megbékül.
De hiába kérte mindég,
Még az a jó, hogy nincs vendég!

Piros hajnalhasadáskor
Megpróbálta még egypárszor...
És fáradtan, eltörődve
Újra kiment az erdőre.

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyík szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát a favágó.
Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát megint ott terem egyszer
A galambősz öreg ember,
És ujjalag könyörgve kért
Tőle egy-két falat kenyért.
Egy-két falat volt az egész,
Megosztani bizony nehéz.
A favágó mégse bánta,
Belenyúlt a tarisznyába.
S megosztá, mit Isten adott,
Azt az egy-két kis falatot.
Megfelezte az öreggel
Szíves vendégszeretettel.
Az ősz ember megköszönte
S a lelkére ezt kötötte:
«Látom, fiam, jó szived van,
Én se leszek háládatlan.
Jótétedért jót várj tőlem,
Emlékezz meg majd felőlem.
Nesze, itt van a jutalom,
Ezt a bárányt neked adom.
Ha üres lesz az erszényed,
Csak ennyit kell majd beszélned:

«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránycám!
S kis barikád úgy megjátszik,
Hogy a szemed is káprázzik.
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról.»

El is tűnt az öreg tüstént -
Favágóval oszt' mi történt?
Kiderült az ég felette,
Minden baját elfeledte.
Sárga rigók, kis pintyökék
Örömdallal köszöntötték.
Fürge mókus mulattatta,
Ugrádozott galyról galyra,
Szivárványszín bogaracskák
Szárnyaikat ragyogtatták.
A darazsak, a vadméhek
Dongva dongtak, döngicséltek.
Fűszálak is úgy bókolnak,
Harmatosan hajladoztak.
Jobbra-balra a lombos fák
A fülébe ezt suttozták:
Szegény voltál, gazdag lettél,
Gazdagabb a hercegeknél,
Hogy örül majd kis leányod,
Szőkefürtös gyöngyvirágod!
Hogy örül a feleség is!
Megsegít az Isten mégis.
Csak egyet szólsz: terem a kincs...
Ide tekints, oda tekints!
Sok a szegény, sok az árva,
Esdve néz kis barikádra.

Kigyúladt az esti csillag,
A favágó hazaballag.
Siet hegyen-völgyön által
Az aranyos barikával.
Kék pántlika volt a nyakán,
Ezüst csengő a pántlikán,
Gilingelő, csilingelő,
Szívet-lelket elrengető.

Hát megint csak ott a csárda,
Oda tért be éjszakára.
Beszélgettek, tréfálkoztak
Kedvére a korcsmárosnak.
A favágó nyílt őszintén
Elmondotta ma is szintén,
Hogy oldalát ki ne fúrja:
Mily szerencse érte újra.
S hogy meggyőzze a korcsmárost,

Próbát is tett vele már most:
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám!»
Bari magát meg is rázza,
Az aranyat csak úgy hányja.
Itt is csendül, ott is pendül,
Erre gördül, arra perdül.
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról,
Aranyzáró a korcsmában,
Ámulnak is mind a hányan.
A szobának padozatja
Aranyval van már kirakva.
Minden zeg-zug, minden sarok
Az aranytól csillog-ragyog.
Bari ugrik az asztalra,
Az aranyat hullatgatja.
Teleszórja körös-körül,
Korcsmárosné bezzeg örül.
Bari ugrik a lóczára,
Onnan pedig a padkára,
A padkáról a párkányra,
Az aranyat hajigálja.
Bari ugrik jó kedvébe
A kemencze tetejére.
Bari ugrik a diványra,
Az ágyat is megkivánja.
Bari ugrik a karszékre,
Onnan pedig a szekrényre,
Tulipántos kis ládára,
Jó kedvének nincs határa,
Aranyval mind teleszórja -
Ugyan meddig hull még róla?

A favágó közbevágot:
«Hozzatok no, egy pár zsákot!
Szedjétek föl! A tiétek!
A szegényt majd segítsétek!»
Nosza rajta, foly a munka,
A korcsmáros meg nem unta.
Felesége ott mellette
Dalolgatva szedegette.
Összeszedték nagy vígsággal -
Mennyi lett? Ép három zsákkal.

Lefeküdtek, elaludtak -
A korcsmáros nem aludt csak.
Kis barikát irigyelvén
Egy gondolat fut át lelkén.
Hasonlóval fölcserélte -
No de sebaj, kikap érte!

Szól a harang virradóra,
Ébrednek a harangszóra.
A favágó hazaindúl,
Megy, mendegél tornyon is túl.
Elbeszéli otthon mindjárt:
Ősz emberrel hogy járt, mint járt.
Dicsekedik kis lányának,
Mondja is a barikának:
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám!»
De a bárány rá se hallgat,
Szereti a nyugodalmat,
Földre fekszik, meg se mozdúl,
A favágó rá is mordúl:
«Adta bohó pojáczája!
Ilyen-olyan barikája!
Szót fogadj hát, hogyha mondom,
A többi majd az én gondom!»
De a bárány nem fogad szót,
Mérgesíti a favágót:
«Parancsolom harmadszor is:
Rázd meg magad háromszor is!»
De akárhogy magyarázza,
Bari magát meg nem rázza.
A favágó lángra lobban,
Szidja szegényt egyre jobban.
S nem találta sehol helyét,
A barikán törte fejét.
Kivitte a legelőre,
Selyemfüves dombtetőre,
Gyöngypatakból itatgatta,
Hátha jobban szótfogadna!
Szép szelíden beszél neki,
Tán magához édesgeti!
Simogatta, czirógatta,
Csókolgatta, úgy nógatta.
Mindent megtett próbaképen,
Czukor is volt a kezében.
De hiába minden próba,
Mert az arany nem hull róla.
Piros hajnalhasadáskor
Megpróbálta még egypárszor.
S eltörődve, eltünődve
Újra kiment az erdőre.

Zöld erdőben, rengetegben,
Hol gyík szalad, lepke lebben
S piroslik a kecskerágó,
Vágta a fát a favágó.
Hullott róla a verejték,
Búgtak, búgtak fenn a gerlék.

Hát megint ott terem egyszer
A galambősz öreg ember.
Alamizsnát kért ujonnan,
Nem kapott még ma sehonnan.
A favágó megsajnálta,
Belenyúlt a tarisznyába,
Megfelezte a kenyerét
Jó lélekkal, szive szerént.
S elbeszéli, mit tapasztalt:
Nem terít az abrosz asztalt.
Szomorúan magyarázza:
Bari magát meg nem rázza.

Az ősz ember csak mosolygott,
Értette az egész dolgot.
Tudta, honnan fú itt a szél
S favágóhoz imígy beszél:
«Látom, fiam, kijátszottak -
De jaj lesz a korcsmárosnak!
Barikádat felcserélte,
Abroszkádat felesége.
Ne légy azért bús, mogorva,
Itt van ez a kis botocska,
Az én kedves furcsa botom,
Jótétedért neked adom.
Visszaszerzi abroszkádat,
Aranyszóró barikádat.
Mondjad neki, szépen mondd ám:
Üssed, üssed, kis botocskám!
S elver egész regimentet,
De sok bajból is kimentett!
Áldjon az ég! Isten veled!
Az ősz ember soh'se feled.»

El is tűnt az öreg tüstént -
Favágóval oszt' mi történt?
Jókedvű lett egyszeribe,
Tudja most már, hol a bibe.
Örömeben tánczot járna,
Ha volna egy muzsikása.
Tíz pár tücsök nagy hirtelen
A bokorból előterem,
Sorba ülnek, körbe ülnek,
Gyönyörűen hegedülnek,
Izeg-mozog a sok szúnyog,
Mind szekundál, dinnyeg-dunnyog.
A dongó a brúgót húzza,
Béka meg a flótát fújja.
A favágó jó kedvében
Tánczra perdül nagykevélyen.
És lakói az erdőnek

Zeneszóra odajőnek.
A favágót mind szerették,
Kivántak is sok szerencsét.
Tapsifüles bezzeg járja,
Egy agár a deli párja.
Vadgalambnak meg a vércse,
Vigyáz rá, hogy meg ne sértse.
Tyűh! bokázik ám a róka,
Fején vörös a paróka,
Úgy megforgat egy nagy libát,
Hogy nem találsz benne hibát.
A farkas is járja juhval,
Cserebogár a varjuval.
Búbos banka bukfenczet vet
Kurjangató daru mellett.
Illeg-billeg, kevélykedő,
A barázdabillegető.
Kakuk kiált: kakuk! kakuk!
Mind rámondják: kuk! Habakuk!
Csapnak olyan mulatságot:
Világ olyat még nem látott.
Jobbra-balra botorkálnak,
Örülnek a botocskának.
Tudja róla valamennyi:
Barit, abroszt visszaszerzi.
Esteledik, alkonyodik,
Állat, madár takarodik.
Favágó is vígan ballag,
Mosolyog az esti csillag.

Hát megint csak ott a csárda,
Korcsmáros már ott kinn várja.
Felesége is kinn termett,
Tudják jól az illedelmet.
Bevezetik nyájas szóval,
A favágó csak megszólal:
«Ide hamar abroszkámat,
Aranyszóró barikámat!
Míg aludtam, elvettétek,
A szegényt csak neveltétek!»
A korcsmáros lángra lobban,
Felesége, az még jobban,
És haragjuk egyre gerjed -
Adta, nekik áll még feljebb,
Hogy mily szégyen, mily gyalázat
Gyanúsítani ezt a házat!
Kotródjék el, menjen ki hát!
A favágó nagyot kiált:
«Üssed, üssed, kis botocskám!
Itt van az én kis abroszkám!
Üssed, üssed, úgy sajnálom -

Itt van az én kis bárányom!»
Szótfogad a kis botocska,
Neki lendül nagy suhogva.
Suhog, mint a cséphadaró,
Hadd csinálja, arravaló!
Korcsmárosné sivalkodik,
Segítségért kiáltozik,
Ugrik erre, ugrik arra
S kamrába fut megriadva.
Kis botocska fürge, vidám,
Nyomába' jár, mint a villám,
Amúgy Istenigazába -
Korcsmárosné kiabálja:
«Jaj a hátam, jaj a karom!
Az abroszkát visszaadom!»
No, gazd'uram, ucczu, rajta!
Korcsmárost is megugratja.
Erre szalad, arra szalad,
Hull az ütleget, csak úgy szakad.
Ágy alá bú ijedtében,
Kis botocska hevenyében
Fut utána... csihi-puhi...
Sír a gyáva, szuszi-muszi:
«Jaj, kegyelem! Jaj, irgalom!
A barikát visszaadom!»

A favágó hazaindul,
Megy, mendegél tornyon is túl.
Mosolyog rá a sok csillag,
Fütyörészve vígan ballag.
Boldog a kis abroszkával,
Aranyszóró barikával.
Hogy örül majd kis leánya,
Szőkefürtös gyöngyvirága!
Hogy örül majd felesége!
Hanem azért nincs még vége.

A favágó bezzeg másnap
Levelet írt a királynak:
«Koronás úr, én királyom!
Soká éljen! azt kívánom.
Nevem napja ma van, Felség!
Eljönni ne terheltessek.
Tisztelettel látom délre,
Egy kis fáin, jó ebédre.»
S hogy meglegyen a formája:
Nagy pecsétet ütött rája,
Elküldötte a levelet,
Meg is jött rá a felelet:
«Te favágó, az ér mentén!
Épp ma lett kész az új mentém.

Meghívásod elfogadom,
Jaj neked, ha jól nem lakom!»

És a király gondolkozva
Karszékbe ül egy sarokba,
Töprekedik, tépelődik,
A favágón eltünődik.
Mit akarhat vele vajjon?
Hogy valamit tán bevalljon?
Fölkél... s egyre mérgesebben
Sétálgat a trónteremben.
A fejét is csóváltgatja,
Min jár megint gondolatja?
Nem egyében: az ebéden,
Lészen-e hát vagy nem léssen?
Ismeri azt a favágót:
Ágról szakadt, mindig a' vót,
Az is marad holtaiglan,
Betevője is alig van.
Mit tud adni egy királynak?
A nyakára mit is járnak?
Ily koldusnak minek vendég!
Hej pedig ma úgy ehethék!
Kifogna ma tíz fogáson,
A legnagyobb áldomáson.
Bánja is, hogy megigérte -
De ha baj lesz, lakol érte!
És tizenegy óra felé
Kengyelfutót hivat elé.
Parancsolja: futva fusson,
Hogy azonnal haza jusson.
Nézze meg, mit sütnék-főznek?
Favágóék készülődnek?
Kengyel futó kerül-fordúl,
Illan árkon és bokron túl.
Vissza is tér nemsokára
A királyi palotába.
És jelenti nagy alássan:
Tűz sincsen ott a konyhában,
Híre sincs ott az ebédnek,
Kinn a padon üldögélnek.
Haragos a király roppant,
A padlóra nagyot koppant:
«No, favágó, jaj most néked,
Ha ilyen az emberséged!»
Kocsijába be is fogat
Tizenkét hófehér lovat.
Úgy megy egész udvarával,
Homlokán a koronával.
A hopmester ül mellette -

Mi lesz ebből, szedte-vette!
Mint a madár, sebesen mén
A tizenkét hófehér mén.
Csillog-villog zabolája,
Drágaköves a boglárja,
A patkója csillagot hány,
Prüsszög, tánczol mind, valahány.
És mentén a füzes érnek
Harangszóra odaérnek.
Favágó már odaki van
A leveles kis kapuban.

«Hozta az ég Felségét!
- Így köszönti vendégét -
Adjon Isten három *a*-t:
Ártányt, almát, áfonyát.
Adjon Isten három *b*-ét:
Bíbicztojást, bort, birgét.
Azután meg három *cz*-ét:
Czitromot, czukrot, cziberét.
Azt se bánom, három *cs*-ét:
Csirkét, csigát, csőrögét.
Tetejibe három *d*-ét:
Diót, dinnyét, derellyét.
É-t pedig csak kettecskét:
Egri egrest, eprecskét.
No de három *f*-ecskét:
Foglyot, fáczánt, fürjecskét.
Nem hagyom a három *g*-ét:
Gombát, gulyást, gesztenyét.
Adjon Isten három *h*-át:
Halat, hurkát, haluskát.
Közbe-közbe egy kis *j*-ét:
Juhot, juhot, jérczikét.
Adjon Isten három *k*-át:
Kakast, kávé, kocsonyát.
Három *l*-et akarok:
Lángost, lepényt, lazacot.
Adjon három *m*-et is:
Malacot, mákot, mézet is.
No meg *n*-et, *ny*-et hát:
Narancsot, nyúlat, naspolyát.
Adjon Isten három *ó*-t:
Osztrigát, ostyát, mádi ót.
Ide csak a három *p*-ét:
Pontyot, puncsot, peccenyét.
Még a három *r*-et is:
Rákot, rétest, retket is.
Három *s*-et, három *t*-ét:
Sódart, süllőt, spárgalét,
Tokot, tortát, tütükét.

Még csak három sz-et hát:
Szedret, szállót, számóczát.
Adjon Isten három v-ét:
Vajat, velót, vadréczét.
Ráadásul z-t meg zs-ét:
Zellert, zúzat, zsendiczét.
Szivem-lelkem fölkiált:
Hozta Isten a királyt,
Kit a szám itt magasztal -
Terítve már az asztal.
Azért zokon ne essék:
Kész az ebéd, csak tessék!»

Király belép a szobába,
Majd lehull a koronája!
Jobbra ámúl, balra bámúl:
Étel-ital a javábúl,
Mosolyog rá ezerféle,
Hopmester is bámúl véle,
Környezete mind csodálja,
Nyitva marad soknak szája.
Ennyi mindent soh'se láttak
Házánál a nagy királynak.

A favágó kis leánya,
Szökefürtös gyöngyvirága,
Asztal mellől im felállott,
Elmondott egy imádságot.
Kis kacsóit összetéve,
Szép szelíden égre nézve
Úgy rebegte, mint az angyal,
Gyermeki szent áhitattal.

Ettek-ittak, lakomáztak,
Jó kedve lett a királynak.
Kocczingatott nyájas szóval,
Iddogált a favágóval.
Végre fel is köszöntötte,
Volt éljenzés körülötte.
De a király így szólt egyszer:
«Hallod-e te, szegény ember!
Szegény voltál, ágról szakadt,
Jó, ha jutott egy-két falat.
Tűzhelyeden tűz se égett,
Hogy tudsz adni ily ebédet?»

A favágó elbeszélte,
Hogy jobban foly már az élte.
Van neki egy abroszkája,
Egy ősz ember adománya.
Ennek ő csak ennyit mond ám:
Teríts asztalt, kis abroszkám!

S egyszeribe terít, terít,
Ételt-italt előkerít.
Ott terem mind egy rakáson,
A mi csak jó a világon.
Szól a király: «Lássuk! Hol van?
Mesebeszéd! Van is olyan!»

Mind kimentek az udvarra
S a favágó bemutatta.
Itt is tálal, ott is tálal,
Földiszíti bokrétával.
Száz asztalt is tele terít,
Bánatot úz, kedvet derít.

Fölviradt az abroszkának,
Nagyon tetszett a királynak.
Dicsérte a hopmester is,
Megvizsgálta ezerszer is.
Az udvari nagy személyzet
Csodálkozva összenézett.

Favágónak kedve szottyant:
Mutat ő még egyet olyant,
A minőt még soh'se láttak -
S odaszól a barikának:
«Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám!»

Bari magát meg is rázza,
Az aranyat csak úgy hányja.
Itt is csendül, ott is pendül,
Erre gördül, arra perdül,
Hull az arany a hátáról,
Mint a levél hull a fáról.
Kapkodja az udvari nép,
Csupa arany, a hova lép.

Egyre csak hull, pedig már is
Tele minden bugyelláris,
Tele nagy zseb, tele kis zseb,
Bari kedve mégse kisebb.
Rázza magát jó kedvében
Király előtt nagykevélyen.
Jobbra ugrik, balra fordul:
Arany omlik, arany csordúl.
Minden egyes mozdulása:
Aranyeső nagy hullása.
Országot ér, egész vagyon,
Annyi van már az udvaron.
Káprádzik a király szeme:
Ébren van-e? Álmodik-e?
Azt se tudja: hanyadán van!
Mennyi kincs egy garmadában!

Az irígység gyötri lelkét,
No szép dolog, teringettét!
Belesápad az orczája,
Inog-binog koronája.

«Haza!» - szól a parancsolat.
A hopmester rögtön fogat.
S mint a madár, sebesen mén
A tizenkét hófehér mén.
Csillog-villog zabolája,
Drágaköves a boglárja.
A patkója csillagot hány,
Prüsszög, tánczol mind, valahány.
De a király, mindhiába,
Örömét ma nem találja
A száguldó paripákban
S rengő-ringó kocsijában.

Otthon se jön meg a kedve,
Búsmogorva fekve, kelve.
Nincsen éte, nincsen álma,
Maga előtt egyre látja
A favágó abroszkáját
S aranyszóró barikáját.
Jár-ke, futkos kiabálva
Egy szobából más szobába:
«Minek ez a nagy hatalom!
Ez az egész birodalom!
Hogyha van egy, a ki nevet,
Elrabolja a hirnevet.
Királyi trónt minek kaptam
Túltesz a favágó rajtam!
Koronámat mért viselem!
Nem cserélne, tudom, velem!»

Becsengeti a hopmestert,
Kilencz inast előrendelt:
«No mit álltok, tunya tulkok!
Egy, kettő, mars! Jobb, ha futtok!
Szaladjatok, nincsen kedvem,
Favágónál elvesztettem.
Hozzátok el abroszkáját,
Aranyszóró barikáját!
Ha nem adja: vegyétek el!
Játszotok a fejetekkel!»

Kilencz inas ott is terem,
El is mondják nagyhirtelen,
Mit keresnek, mibe járnak
Parancsára a királynak.

A favágó csak mosolygott
Megértvén az egész dolgot:
«Tiszteltetem ő Felségét,
Hányja-vesse meg a végét!
Bárány, abrosz, úgy gondolom,
Az én igaz tulajdonom.»

Az inasok neki látnak
Abroszkának, barikának.
Favágó csak ennyit mond ám:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
S kilencz inast úgy leverte,
Hogy a földet megheverte.

Dühével a király küzdött,
Másnap nagyobb erőt küldött.
Vállas, markos leventéket,
Jól tudjuk már, hogy mi végett.
Szétszóródtak, mint a polyva,
Mind leverte a botocska.

Király nem bir már magával,
Rettenetes haragjával.
Kardja villan a kezébe,
Koronát nyom a fejébe,
Megfuvatja a trombitát -
S vezeti az ármádiát.
Pereg a dob, zászló lobog,
Alattuk a föld is dobog.
Úgy rohannak, mint a szélvész,
Ki ellenáll, pusztúl, elvész!

Pereg a dob, leng a zászló,
Nem ijedt meg a favágó.
Hamarosan ennyit mond ám:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
Szótfogad a kis botocska,
Neki lendül nagysuhogva.
Suhog, mint a cséphadaró,
Hadd csinálja, arravaló!
Mint a villám, úgy czikázik,
A kit megüt, soh'se fázik.
Erre szalad, arra szalad,
Omlanak a csapás alatt.
Egyszerre tíz sort is lever,
Generális már mind hever.
Kis botocska vágja tovább,
Fogyva fogynak a katonák.
Egy regiment meg se kottyán,
Ötven is a földre pottyán.
Hát egyszer csak, uramfia!
Oda van az ármádia!

Fut a király egy keveset,
Aztán ő is csak elesett.
Lehullott a koronája -
Ki teszi majd homlokára?

Híre ment az ütközetnek,
Országszerte örvendeztek.
És királylyá, a hogy mondják,
A favágót választották.
Jó király is lett belőle,
Mint a mese szól felőle.
Utazgatott az országban,
Hideg télben, meleg nyárban.
Vitte, vitte abroszkáját,
Aranyszóró barikáját.
Azt kutatta, nézte mindég,
Hol a nyomor, hol az inség?
Segített is rögtön rajta,
Mondókáját mondogatta:
«Teríts asztalt, kis abroszkám!
De magadért kitegy osztán!
Rázd meg magad, jól megrázd ám,
Bari, bari, kis báránykám!»
Hanem a hol rosszat látott,
Haragosan felkiáltott:
«Üssed, üssed, kis botocskám!»
Így van ez jól, barátocskám!

Második kötet.

Mese a kis kanászról.

Erdő szélén volt egy kis ház,
Abba lakott egy kis kanász.
Mikor főzte vacsoráját,
Meg-megfűta furulyáját,
Rá-rágyujtott a pipára,
Aztán megint egy nótára.

Egyszer, a mint vacsorázott
S közbe-közbe furulyázott:
Hát kopogtat kinn valaki:
Kiszól: tágasabb odaki!

- Te kis kanász, ide hallgass!
Én vagyok itt, én, a farkas!
Ereszsz be, mert nagyon fázom,
Esik a hó, agyon ázom!

- Kisebb gondom nagyobb annál,
Majd tán bizony, hogy bekapnál!

- Ereszd be hát csak a hátam,
A hátulsó egyik lábam!

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt:
- Egy fazék víz forr a tűzön,
Evvel, tudom, majd elűzöm!

Benn van már a farkas háta,
A hátulsó egyik lába.

- Te kis kanász, ide hallgass!
A hirénél jobb a farkas.
Jobban ereszd be a hátam,
A hátulsó másik lábam.

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt:
- Egy fazék víz forr a tűzön,
Evvel, tudom, majd elűzöm!

Beljebb is van már a háta,
A hátulsó másik lába.

- Te kis kanász, ide hallgass!
Nem olyan rossz ám a farkas!
Ereszd be a derekam is,
A két első lábamat is.

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt:
- Egy fazék víz forr a tűzön,
Evvel, tudom, majd elűzöm!

Benn van már a dereka is,
Meg az első két lába is.

- Te kis kanász, ide hallgass!
Ne félj, nem esz meg a farkas!
Ereszsz be no már egészen,
A tűznél hadd heverészszem!

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt.
A nyíláshoz tett egy zsákot,
Hozzá furcsa képet vágott.

Ment a farkas háttal beljebb,
Szólt a kanász: Beljebb, beljebb!
No ez ugyan jól sikerült!
Farkas koma zsákba került!

Bekötötte a zsák száját,
Összeverte a bokáját.
Lekapta a fazék vizet:
A kis kanász evvel fizet.
Farkas komát leforrázta,
Hogy a bundát csak úgy rázta.
Ennek ugyan jól megadta:
Egy szál szőr se maradt rajta!

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt.
Mig a farkas bundát rázott,
Hirtelen egy fára mászott.

Farkas koma fel-felordít -
Most magán egy nagyot fordít.
Addig-addig hánykolódott,
A mig a zsák kioldódzott.
Talpra ugrott nagy kopaszon,
Futtában is ordít nagyon:
- Megállj, megállj, te kis kanász,
Többet ilyet ki nem találsz!
Ide hívom pajtásomat,
Nem is egyet, hanem sokat.
Visszajövünk nemsokára,
Meg is eszünk vacsorára!

Visszamentek tízen-húszan,
Ordították: Hol van? Hol van?
Befutottak hamarjába,
A pinczébe, kamarába.

Föl-fölnéztek a kéménybe,
Bebútak a kemenczébe.
Itt se lelték, ott se látták,
A kis kanászt nem találták.

Hát egyszer csak, uramfia!
Recseg-ropog ott kinn a fa.
Kit látnak a fa tetején?
Ott ül a kis kanászlegény.

- Gyere, gyere, te jó madár,
Te szép madár, mienk vagy már!

- Gyertek hát no, hogyha tudtok!
Tudom Isten, mind lebuhtok!

Tusakodtak, tanakodtak
Nehéz voltán a dolognak:
Egy se tudott fára mászni,
Fára mászni, madarászni.

Mit csináltak hát ő kelmék?
Meg kell lenni! Elvégezték.
Meg kell lenni! És felállnak
A hátára ott egymásnak.
Majd elér, a ki megnő,
A kis kanászt a legfelső.
Legalúl a kopasz maradt,
Bizony, bizony majd megszakadt!

Utolsó is kezd már mászni,
Kapaszkodni, madarászni.

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt.
Csinál megint nagy galibát,
A fatetőn nagyot kiált:

- Forró vizet! Forró vizet!
A kis kanász evvel fizet!
Forró vizet a kopaszra!
Pusztúljon el a mihaszna!

Szegény kopasz úgy megijedt,
Hogy még soh'se láttál ilyet!
Kiugrott a többi alúl,
Ijedtében neki vadúl.

Úgy elfutott, most is szalad
Valahol a berek alatt.
A sok farkas mind lebukott,
Mind szomorú sorsra jutott:
Bizony kitört, - mókus látta, -
Kinek nyaka, kinek lába.

A kis kanász egyet gondolt,
A lajbiján egyet gombolt.
Leszállott a fáról szépen,
Élt, éldegélt csöndességben.
Főzte tovább vacsoráját,
Meg-megfúta furulyáját,
Rá-rágyújtott a pipára,
Aztán megint egy nótára.

Az egyszeri királyfi.

Egyszer egy királyfi
Mit gondolt magába?
Felöltözött, ej, haj,
Kocsisi gúnyába.

Egy szalmás kunyhóba
Be is kopogtatott:
- Juhászbojtár lánya,
Adj' Isten jó napot!

Jösz-e hozzám, jösz-e,
Juhászbojtár lánya,
Falu szép virága,
Kunyhó violája?

Bársonyba, selyembe
Én nem járathatlak,
Szébb is lesz, jobb is lesz,
A mit szősz magadnak.

- Elmegyek, elmegyek,
Szegény kocsislegény!
Leszek én mátkája,
Ha kend a vőlegény.

Nem kell nekem bársony,
Nem kell nekem selyem,
Mert én a daróczot
Jobb szívvél viselem.

Akkor a királyfi
Mit gondolt magába?
Elment a városba,
Czifra palotába.

Palota ajtaján
Be is kopogtatott:
- Czímeres gróf lánya,
Adj' Isten jó napot!

Jösz-e hozzám, jösz-e,
Czímeres gróf lánya,
Város szép virága,
Palota rózsája?

Bársonyba, selyembe
Én nem járathatlak,
Szebb is lesz, jobb is lesz,
A mit szősz magadnak.

- Nem megyek, nem megyek,
Szegény kocsislegény!
Gazdaghoz nem illik,
Csak gazdag vőlegény.

Kell nekem a bársony,
Kell nekem a selyem,
Én biz a daróczot
Soha se viselem.

Akkor a királyfi
Mit gondolt magába?
Még egyszer elmegy a
Czifra palotába.

Le is levetette
Kocsisi gúnyját,
Fölvette helyette
Királyfi-ruháját.

Palota ajtaján
Be is kopogtatott:
- Czímeres gróf lánya,
Adj' Isten jó napot!

Jösz-e hozzám, jösz-e,
Czímeres gróf lánya,
Város szép virága,
Palota rózsája?

Bársonyba járatlak,
Selyembe járatlak,
Aranyból etetlek,
Aranyból itatlak.

- Elmegyek, elmegyek,
Aranyos királyfi,
Királyi székében
A kedvibe járni.

- Nem kellesz énnékem,
Czímeres gróf lánya!
Kell nékem, kell nékem
Juhászbojtár lánya.

Akkor a királyfi
Mít gondolt magába?
Megy a juhászbojtár
Szalmás kunyhójába.

A kunyhó ajtaján
Be is kopogtatott:
- Juhászbojtár lánya,
Adj' Isten jó napot!

Jösz-e hozzám, jösz-e,
Juhászbojtár lánya,
Falu szép virága,
Kunyhó violája?

Bársonyba járatlak,
Selyembe járatlak,
Aranyból etetlek,
Aranyból itatlak.

- Nem megyek, királyfi,
Maradjak én szegény...
Van már nekem mátkám,
Szegény kocsislegény.

- Én vagyok a mátkád,
Juhászbojtár lánya!
Méltó vagy, méltó vagy
Arany koronára.

Korona simúljon
Fehér homlokodra,
Te leszel királyném,
Borúlj a karomba!

Virágfakadáskor,
Lakzi lett a vége...
Szép volt a menyasszony!
Tánczoltam is véle.

Tömérdek barika.

Volt egyszer egy ember,
Nem is olyan régen;
Annyi volt a pénze,
Mint csillag az égen.

Egyebe is volt még,
Úgy emlékszem rája:
Mint réten a fűszál,
Annyi barikája.

Egyszer csak, hogy s hogy nem,
Elfogyott a sok kincs.
Összezsapja kezét:
«Uram Isten! Volt - nincs!»

Mit csináljon már most?
Töri fejét rajta -
Azt a sok barikát
A vásárra hajtja.

El is elindúlnak,
Mennek, mendegélnek,
Hegyen túl, völgyön túl
A Dunához érnek.

Széles Duna vizén
Keskeny kis hidacska:
Csak egy bari fért el
Egy széltibe rajta.

Mennek egymásután,
Szól az ezüst csengő:
«Ne félj, édes gazdánk,
Lesz sok ezer pengő!»

Majd ha a sok bárány
Átalmegy a hídon:
Folytatom a mesét,
Ujra szól a sípom.

Csutak Matyi sípja.

Csutak Matyi a héten,
Haja, haja, hopp!
Sípöt talált a réten,
Haja, haja, hopp!
Kapja magát, belefű,
Félre, bánat! Félre, bú!
Haja, haja, hopp!

Patak mellett a Peti,
Haja, haja, hopp!
Majd eldül, úgy neveti,
Haja, haja, hopp!
«Még ilyet se hallottam,
Talán tündérsípod van?»
Haja, haja, hopp!

Kaczagja a kaszás is,
Haja, haja, hopp!
A csordás is, kanász is,
Haja, haja, hopp!
Majd megpukkad a botos,

A fazekas, a drótos,
Haja, haja, hopp!

Nevetnek a faluba,
Haja, haja, hopp!
Valamennyi kapuba,
Haja, haja, hopp!
Ki véknyan, ki vastagon
Kaczag ki az ablakon,
Haja, haja, hopp!

Vigyázzatok, gyerekek,
Haja, haja, hopp!
Mert már én is nevetek,
Haja, haja, hopp!
Csutak Matyi erre jár,
Ablakomnál fujja már,
Haja, haja, hopp!

A kis sípos ott terem,
Haja, haja, hopp!
Nálatok is hirtelen,
Haja, haja, hopp!
Majd ha kaczag a Katyi,
Tudom, ott jár a Matyi,
Haja, haja, hopp!

A költözőkódó egerek.

Panaszkodik Kati néni
A gazdának:
Nagyobb kamrát mért is, mért is
Nem csinálnak?
Egymás hátán... össze-vissza
A sok holmi...
Már ma-holnap alig is tud
Elrakodni.

- Jól van, asszony, meg lesz hát a
Kivánságod,
Majd meglátom: lesz-e aztán
Sok lekvárod?
Holnapután jön a pallér,
Jön az ács is,
Beköszön majd a fűrész is,
Kalapács is.

Hallja a szót egy egér az
Egérlyukba,
Csóváltatja rá a fejét:
- No ez furcsa!

Jó éjszakát! Biz ez nem víz
A malmunkra:
Úti laput köthetünk így
A talpunkra.

Nagy egérhad útnak indul
Akkor éjjel,
Ki hurkával, ki kolbásszal,
Ki kenyérrel.
Jaj de soknak zireg-zörög
Tarisznyája!
Egy szürke meg szalonnát tol
Talicskába.

Hát ott hátúl az a batyus
Mit czipelget?
Zsákdarabot, csizmatalpat,
Kóczot, selymet.
Ni! egy kövér a lábát is
Alig húzza...
Amannak meg csupa lekvár
A bajúsza!

El is érnek nagy sokára
Új tanyára...
Ki fogadja? A macskáknak
Kapitánya.
- Jaj, végünk van! - kiabálja
A talicskás. -
Szedd a lábad, mindjárt bekap,
Te tarisznyás!

Az egérhad esze nélkül
Lohol, nyargal,
Hurka, kolbász repül kóczczal,
Csizmatalppal.
- Jó a pörcz is, szalonna is,
- Brúg a macska. -
Legjobb mégis az egérnek
Füle-farka!

Csali mese.

Mese, mese, pillangó,
Hímes szárnyon csapongó,
Ide száll, oda száll...
Csitt! különben meg nem áll!
Most jutott az eszembe:
Ide szállt a fejembe!
Tiszán túl, Dunán túl
Alma hull a fárúl;

Arany alma, zengő,
Úgy szól, mint a csengő.
Szedegetik fiúk, lányok,
Tele már a tarisznyájok.
Én is szedtem a Liszkával,
Egy egész nagy tarisznyával.
De hogy otthon mutogattam
S az asztalra rakosgattam:
Gurúlt a sok alma,
Ki jobbra, ki balra!
Kergettem is, de hiába,
Nem érhettem a nyomába.
Csak úgy csengett, mint a csengő,
Várta már az arany erdő.
Visszagurúlt mind a fára...
Elég ez a mese mára!

A kis kakas meg a török császár.

Élt egyszer egy szegény asszony,
Semmije se volt, ha mondom!
Se kenyere, se garasa,
Csak egy kedves kis kakasa.

A kis kakas a szeméten
Kipir-kapar, kutat éhen.
Addig-addig ott kapargált,
Hogy talált egy félkarajczárt,
Csupa gyémánt volt a reze...
Olyan nagy lett az öröme,
Hogy egy hosszút igen szépen
Kukoríkt jó kedvében.

Török császár arra ballag,
Mint a páva, mint a csillag.
S parancsolja neki mindjárt:
«Ide azt a félkarajczárt!»
«Hogyne adnám, nem adom én!
Kakas is úr a szemetjén!
A portámon, itt találtam,
Jobb helye lesz ennek nálam!»

Török császár újra mondja
S keményebben parancsolja:
«Szót fogadj hát, hé, uradnak,
Mert különben becsukatlak.
Ide hamar, ilyen-olyan!...»
S a lábával nagyot toppan.

A kis kakas bezzeg erre
Földre borúlt esedezve:
«Én császárom, én szultánom!
Én magamért dehogy bánom.
Van egy szegény gazd'asszonykám,
Hűségeért annak adnám.
Neked elég a te kincsed,
Jó szándékom, óh, tekintsed!»

Török császár rá se hallgat,
Unja azt a sok siralmat.
Elrabolja erőszakkal,
Lóhalálba haza nyargal
És beteszi hamarjába
A nagy kincses kamarába.

A kis kakas haragudt már
S fölszállott a török császár
Kerítése tetejére,
Kiabálja hevenyébe:
«Kukoríkú, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukoríkú, koronásom!
Add vissza a félkrajczárom!»

Török császár, hogy ne hallja,
Trónterembe fut szaladva.
Kis kakas meg szegrül-végrül,
A kerítés tetejéről
Fölrepül az ablakába,
Nagy fenszóval kiabálja:
«Kukoríkú, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukoríkú, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!»

Török császár lángra lobban,
Szolgáját küldi nyomban:
«Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Vesd bele a kútba rögtön,
Hogy nekem itt ne zörögjön!»

A szolgáló meg is fogta...
Fogta... fogta... és bedobta.
Kis kakas meg lenn a mélyben
Nótába kezd ilyenképpen:
«Szídd föl, begyem, a sok vizet!
No, ezért még majd megfizet!
Szídd föl, begyem, a sok vizet!
No, ezért még majd megfizet!»
És a begye szót fogadott,
Mint a duda, úgy jól lakott.

Kis kakas csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja:
«Kukoríkú, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukoríkú, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!»

Török császár lángra lobban,
Szolgáját küldi nyomban:
«Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Szörnyű halál a fejére!
Vesd a tüzes kemenczébe!»

A szolgáló meg is fogta...
Fogta... fogta... és bedobta.
Kis kakas a kemenczében
Nótába kezd ilyenképen:
«Begyem, ereszd ki a vizet,
Hadd oltsa el ezt a tüzet!
Begyem, ereszd ki a vizet,
Hadd oltsa el ezt a tüzet!»
És a begye szót fogadott,
Oltogatott... oltogatott...

Kis kakas csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja:
«Kukoríkú, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukoríkú, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!»

Török császár dühre fortyan,
Szolgáját küldi gyorsan:
«Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Ördög szorúlt e kakasba,
Vesd bele a méhes kasba!
Darazsaim csípjék agyon,
Ne lármázzék az ablakon!»

A szolgáló meg is fogta...
Fogta... fogta... és bedobta.
Kakas a méh köpűjében
Nótába kezd ilyenképen:
«Szídd föl, begyem, a darazsat!
Ma valakin lesz daganat!
Szídd föl, begyem, a darazsat!
Ma valakin lesz daganat!»
És a begye szót fogadott,
Mint a duda, úgy jól lakott.

Kis kakas csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja:
«Kukoríkú, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukoríkú, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!»

Török császár nagy kínjában
Haját tépi haragjában:
«Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Hozd ide a trónterembe,
Hadd dugom a kebelembe!»

A szolgáló meg is fogta,
Török császár be is dugta.
Kis kakas a kebelében
Nótába kezd ilyenképen:
«Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csípje meg az oldalát!
Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csípje meg az oldalát.»
És a begye szót fogadott,
Török császár óbégatott:
«Jajjajjaj, vitézek,
Jujjujjuj, vigyétek!
Eleven, mint a csík,
Szúr, harap, agyoncsíp.
Hordja el a kánya
A kincses kamrába!
Azt a rossz félkrajczárt
Hadd vigye, de mindjárt!
Jajjajjaj, vitézek!
Jujjujjuj, vigyétek!»

A kis kakast be is vitték
S egy karszékre leültették.
Császár kincses kamarája
Tündökölve nevet rája.
Tizenhárom nagy hordóban
Arany, ezüst, ragyogó van.

Szemfényvesztő, a mit ott lát
S ott is elkezd egy szép nótát:
«Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
Gazd'asszonyom majd süt lepényt!
Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
Gazd'asszonyom majd süt lepényt!»
És a begye szót fogadott,
Mint a duda, úgy jól lakott.

A kis kakas hazamene
Arany, ezüst pénzzel tele,
Od'adta gazd' asszonyának,
Hűséges jó gyámolának.
Gazdag asszony lett belőle,
Mint a mese szól felőle.

Kakasnak is attól fogva,
Tudnivaló, jól megy dolga.
Ide tekint, oda tekint,
Kukoríkol kedve szerint.

A császár se bántja többé,
Jó embere lett örökké.
S keresgélget, kapargálgat,
Mind az övé, mit találgat.
Ő is úr lett a szemetjén -
Igy van ez a maga rendjén.

Mese... mese...

Tudok ám én egy mesét!
Találd ki az elejét!
Hogy is kezdődik csak?
Nem jut az eszembe,
Míg egy darab kalács
Nincsen a kezembe.
Adjatok csak, adjatok
Egy darab kalácsot!
Majd elmondom nektek a
Bácskai kovácsot.
Mi is történt ezzel a
Bácskai kovácsossal?
Verte, verte, az üllőt
Egy nagy kalapácssal.
De az üllő sokalta,
Szidta a kovácsot,
Kapta magát: felkapta
A nagy kalapácsot.
Oda hívta nézni
A hosszú takácsot,
Meg a kurta ácsot,
Úgy ütötte szegény
Bácskai kovácsot.
Kiabált a kovács:
«Gyere, hosszú takács!
Gyere, te kurta ács!
Ne hagyjátok ütni a
Bácskai kovácsot!
Vegyétek el az üllőtől
A nagy kalapácsot!»

Kapta magát az üllő:
Megy a kalapácssal.
Találkozik a vasgyúró
Szegedi kovácssal.
Kicsavarta a kezéből
A nagy kalapácsot:
«Mért ütötted vele szegény
Bácskai kovácsot?
A hosszú takácsot,
Meg a kurta ácsot!
Nesze, így bánj máskor a
Bácskai kovácssal,
A hosszú takácssal
Meg a kurta ácssal!»
S veri világ végeiglen
A nagy kalapácssal.

Kutya-macska hivatal.

Volt egyszer egy fehér
Falusi komondor,
Lompos volt a farka,
A szőre meg kondor.

Nagyon jó kutya volt,
Úgy hívták, hogy: Bodri.
Macskával nem szokott
Soh'se marakodni.

Egyszer alkonyatkor -
No ugyan mit akart?
«Hallod-e te czicza,
Cseréljünk hivatalt.

Én már ezt a házat
Őriztem eleget,
Őrizd te az éjjel,
Én fogok egeret.»

«Jól van, Bodri pajtás,
Üsse kő, nem bánom!
Ezt az egy éjszakát
Majd átmuzsikálom.»

Czicza hasra fekszik
A kapufélfánál,
Bodri pedig a kis
Kamra előtt sétál.

Egyszer egy kis egér
Szaladgál odaki,
A kaput ép akkor
Zörgeti valaki.

Oda ront a Bodri,
Fut a kis Gyuricza,
A kis egeret meg
Elfogja a czicza.

A kaczagtató hegedű.

Volt egyszer egy király, annak volt egy lánya,
Széles e világnak szépsége, jósága.
Szép is volt, jó is volt, mindenki szerette,
Tűzhalálba mentek volna tán érette!
Király-apja mégis örökös bút hordott:
Egyetlenegy lánya sohase mosolygott.
Mindig sírt, mindig rítt, egyre hullt a könnye,
Mint a szomorúfűz hulló harmatgyöngye.
Ha kiment sétálni a virágos kertbe:
Messze szállt a lepke, zümmögő méhecske,
Elfonnyadt, elhervadt a nyíló virág is,
Elhallgatott sorba a dalos madár is.
Udvara hű népét elfogta a bánat,
Úgy sajnálta azt a bús liliomszálat!
Feketébe volt az egész város vonva,
Örök gyászt lengetett égbenyúló tornya.
A király szolgálói világszerte jártak,
Nagy baját hirdetni szegény királylánynak.
Hirdették mindenütt csengő csengetyűvel,
Zengő cziterával, síró hegedűvel,
Hirdették mindenütt peregő dobszóval,
Könnyet csalogató, bús tárogatóval,
Hogy a ki meg tudja szívből kaczagtatni:
Király a koronát annak fogja adni.
Gyültek, gyülekeztek királyfiak, grófok,
Víg cigánylegények, nagykalapú tótok.
Féllábon ugráltak, tótágast is álltak,
Még cigánykereket, azt is sokat hánytak.
Öltöztek kecskének, öltöztek majomnak,
Brekegtek, mekegtek és kukorékoltak.
Elkövettek biz ott ezer balga dolgot:
A királykisasszony, hej, csak nem mosolygott!
Betoppan egy legény, Isten tudja: honnat!
Reszkető kezében hegedűt szorongat.
Rá is kezdi mindjárt... Húz is olyan nótát:
Visszacsalja véle a kert pillangóját.
Kinyitja a szemét a hervadt virág is,

Sorba megszólal az elnémult madár is.
Kaczagó jó kedvvel tánczba ugrik rája
A királynak minden vendége, szolgája.
A főzőkanállal beszalad a kukta,
Palota oldalát majdhogy ki nem rugta.
Járja a hopmester meg a miniszter is,
Rakja a király is, rakja a bakter is.
Egyszer csak mi történt? Kaczag a királylány,
Tánczba ugrik ő is a nóta varázsán.
Lehull a városnak nagy fekete gyásza,
Piros zászló suhan valamennyi házra.
A királykisasszony tán még most is rakja,
Kaczagó jó kedvét világba kaczagja.

A tücsök bandája.

Egyszer egy kis tücsök
Mit gondolt magába?
Hogy a nagy világot
Végig muzsikálja:

«Soh' se hallottak még,
Tudom, ilyen nótát!
Elringatom vele
Sorba a vadrózsát.»

Nagy kedve is szottyán
A híres primásnak:
«Gyere velem, szúnyog,
Gyere szekundásnak!»

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is...
Szól már a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Kiül a nefelejcs
A patak partjára:
«Szebben szól a mező
Dalos pacsirtája!»

Csendül is az ének
A levegőégben,
Minden virág, fűszál
Reszket örömében.

Tücsök primás bezzeg
Restelte a dolgot,
Zöld leveles, lombos
Erdőbe sompolygott.

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is,
Szól már a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Suttogja mind a lomb
S erdő vadrózsája:
«Szebb ám a mi bandánk
Gyönyörű nótája!»

Szól is már, szól is már
Czinke czinegője,
Gerlicze bűgője,
Pintyőke csengője.

Tücsök prímás bezzeg
Restelte a dolgot,
Szedte-vette lábát
És haza sompolygott.

Megy vele a szúnyog,
Megyen a dongó is,
Hallgat a hegedű,
Klarinét, brúgó is.

Sövénytúró kis kakas.

Volt egyszer egy szép tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas.
Kiment reggel bogarászni,
Sövény alá kapirgálni,
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában.

A sövényre szállt egy szarka,
Hosszú farka tarka-barka:
- Mi lelt téged, sövény koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még itt állottál!
Tán a széllal viaskodtál?

- Dehogy, dehogy, szarka koma,
Nem volt semmi zenebona.
Kijött reggel a tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas
Gilisztázní, bogarászni,
Itt alattam kapirgálni.
Addig kapart, mindig jobban,
Én kidültem bánatomban.

- No most akkor a sor rajtam!
Én kitépem a szép farkam.
Ki is tépte a szép farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.

Reá szállott a meggyfára,
Csudálkozott minden ága:
- Mi lelt téged, szarka koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt szép farkad!
Bokrétának tán eladtad?

- Dehogy, dehogy, meggyfa koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidült bánatában,
Én kitéptem a szép farkam,
Annyira elszomorodtam.

- No most akkor a sor rajtam!
Én lenyeselem ágam, gallyam.
Le is nyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.

Arra ment egy ürge kecske
Ugrándozva, nagy mekegve:
- Mi lelt téged, meggyfa koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt szép gallyad!
Valakivel lerágattad?

- Dehogy, dehogy, kecske koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidült bánatában,
Szarka meg kitépte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Én lenyestem ágam, gallyam,
Leveletem elhullattam.

- No most akkor a sor rajtam!
Én levágom a szakállam,
Le is vágta a szakállát,
A gyerekek kikacagták.

Arra szaladt egy kis egér,
Mint a poczok, olyan kövér:
- Mi lelt téged, kecske koma?
Volt valami zenebona?
Tegnap még volt szép szakállad,
Milyen csupasz most az állad!

- Dehogy, dehogy, egér koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában,
Szarka meg kitepte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Fa lenyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.
Én levágtam a szakállam,
Azért csupasz most az állam.

- No most akkor a sor rajtam!
Úgy is már sok jót haraptam.
Én lenyírom a bajúszom,
A fogamat mind kihúzó,
Ki is húzta, le is nyírta,
Keszkenőjét tele sírta.

Arra ment a czirmos czicza,
Kikergette a Katicza.
- Mi lelt téged, egér koma?
Volt valami zenebona?
Hisz tegnap még volt bajúszod,
A tejfelben csak úgy úszott.
Hisz tegnap még volt fogacskád,
Összerágta a zsákocskát.

- Dehogy, dehogy, czirmos koma!
Nem volt semmi zenebona.
Kiment reggel a tarajas,
Czifra tollú, sárga kakas
Gilisztázni, bogarászni,
Sövény alá kapirgálni.
Addig kapart nagy vidáman,
Sövény kidúlt bánatában,
Szarka meg kitepte farkát,
Azt a hosszú tarka-barkát.
Fa lenyeste ágát, gallyát,
A madarak megsiratták.
Kecske levágta szakállát,
A gyerekek kikacagták.

Én lenyírtam a bajúszom,
Egy-két hétig ki nem húzom,
Én kihúztam a fogamat,
Legkedvesebb szerszámomat.

- No most akkor a sor rajtam!
Van ám itt fog, egér, ham, ham!

Három szép pillangó.

Egyszer egy időben,
Gingalló, gingalló,
Játszadozott vígan
Három szép pillangó.
Egyik fehér, másik veres,
A harmadik sárga,
Csillogott is a napfényen
Mindeniknek szárnya!
Virágról virágra
Röpködve tánczoltak,
Vadgalambok hozzá
Egyre turbékoltak.
Úgy csipegett, úgy csacsogott
A fiókmadár is,
Gyönyörűen harangozott
A harangvirág is:
Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Egyszer csak beborúl
A kerek ég alja,
Három szép pillangót
A zápor áztatja.
Elmennek a tulipánhoz,
Kopogtatnak szépen,
Alázatos, nyájas szóval
Meggérik ekképen:
«Kis tuli, tulipán,
Virágok közt első!
Nyisd ki házikódat,
Nagyon ver az eső.»
«A sárgának, a veresnek
Ajtómat kinyitom...
A fehérnek adjon szállást
A fehér liliom.»
«Ha nem fogadod be
A mi jó testvérünk:
Isten veled, tuli!
Szállást mi se kérünk.»

Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Hull a záporosó,
Szakad egyre jobban...
Hátha több szivesség
Lesz a liliomban!
Megállanak ajtajánál,
Kopogtatnak szépen,
Alázatos, nyájas szóval
Mekérik ekképen:
«Kis lili, liliom,
Itt a három vándor!
Nyisd ki házikódat,
Agyon ver a zápor.»
«A sárgának, a veresnek
Biz én ki nem nyitom...
Gyere, fehér, te olyan vagy,
Akár a liliom.»
«Jó testvér jó testvért
Soha el nem feled...
Inkább velük ázom,
Lili, Isten veled!»
Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Felhők mögöl a nap
Meghallotta, meglásd:
Három szép pillangó
Hogy szereti egymást.
Meghallotta, meghallotta,
Mecsajnálta őket:
Elúzte a záporontó
Fekete felhőket.
Kisütött sugára
Fűszálra, virágra,
Három szép pillangó
Megázott szárnyára.
Játszadoztak újra,
Röpkedve tánczoltak,
Vadgalambok hozzá
Vígán turbékoltak.
Úgy csipegett, úgy csacsogott
A fiókmadár is,
Gyönyörűen harangozott
A harangvirág is:
Gingalló, gingalló,
Három szép pillangó!

Három czicza.

Egyszer egy kis czicza
Elindult álmába,
Szerencsét próbálni
A kerek világba.

A hogy megy, mendegél
Egy kis hídon átal:
Hát ott találkozik
Egy másik cziczával.

- Hova, hova, pajtás,
Olyan nagy sietve?
- Elmegyek, pajtikám,
A tündérszigetre.

- Én is veled tartok,
Menjünk együtt ketten!
Legalább megvédjük
Egymást a baj ellen.

Mennek, mendegélnek
Dalos mezőn átal,
Hát ott találkoznak
Megint egy cziczával.

- Hova, te két czicza,
Olyan nagy sietve?
- Elmegyünk, czimbora,
A tündérszigetre.

- No hát én is megyek,
Menjünk együtt hárman!
Ki tudja: mi baj lesz
Szép Tündérországbán?

S megy a három czicza
Vígan dorombolva:
Egyszer csak előttük
A tündérvár tornya.

Egér lábbon forog
A három kamrája:
A három cziczának
Nyitva marad szája.

Kinyílik ajtaja
A három kamrának,
Ott benn hívogató
Nótát muzsikálnak:

- Hej, dínom, hej, dánom,
Mi van itt, ide be!
Te három cziczácska,
Gyere be, gyere be!

Összenéz, összesűg
A három cziczácska:
Usgyi! vedd el magad!
Mind be a kamrába.

Egyik az egyikbe,
Másik a másikba...
Hát az a harmadik?
Az a harmadikba.

Az egyik kamrában
Ezüst köcsög, bögre,
Színig tele tejjel,
Még csak be sincs földve.

Sárga vajjal egy polcz
Véges-végig rakva,
Arany tányérokon
Magát kínálgatja:

- Nyalogass, cziczácskám,
Nincs jobb a jó vajnál!
Tudom: ilyen jót még
Soh'se nyalogattál.

Czicza a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Felugrik a polczra
S megnyalja vagy hétszer.

Hej de mindhiába
Nyalja, nyalogatja:
Nem lesz tőle sárga
Sehogysen a bajsza.

Nagy kaczagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kaczagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ott az a vaj,
Nyalhatod estélig!
Elkophatik bele
A nyelved is félig.

Köcsög is megszólal,
Bögre is megszólal,
Csalja a cziczácskát
Csalogató szóval:

- Hagyd ott azt a polczot,
Nincs jobb a jó tejnél!
Száz tehened volna:
Ilyet soh'se fejnél!

Czicza a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Szürcsöli a tejet,
Neki dül vagy hétszer.

Hej de mindhiába
Próba-próbálgatja:
Nem lesz tőle fehér
Sehogysen a bajsza.

Nagy kaczagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kaczagnak
Mind a négy sarokban:

- Ezüst ám az a tej,
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Siccz, pákosztos, aló!

A másik kamra se
Valami bús tömlöcz:
Nagy arany rudakon
Hurka, kolbász, gömböcz.

Hurka is megszólal,
Kolbász is megszólal,
Csalja a gömböcz is
Csalogató szóval:

- Nincs jobb a hurkánál!
- Nincs jobb a kolbásznál!
- A gömböcz a legjobb!
Többet érek száznál!

Czicza a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Kap ide, kap oda,
Amoda is hétszer.

Nagy kaczagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kaczagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ám itt minden,
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Siccz, pákosztos, aló!

A harmadik kamra
Egy világot megér:
Csak úgy hemzseg benne,
Futkos a sok egér.

Egyik is megszólal,
Másik is megszólal;
Csalja valamennyi
Csalogató szóval:

- Nincs jobb az egérnél,
Egérpecsenyénél,
A farkinczájánál
Meg a tüdejénél!

Czicza a biztatást
Nem mondatja kétszer:
Kap ide, kap oda,
Beleharap hétszer.

Nagy kaczagás hallik
Erre innen, onnan:
Tündérek kaczagnak
Mind a négy sarokban:

- Arany ám az egér!
Nem teneked való!
Ki a kamarából!
Siccz, pákosztos, aló!

Fut a három czicza
Árkon, tüskén, bokron:
A kemenczepadkán
Ébrednek föl otthon.

Dorombol az egyik
Nyalogatva száját:
- Százért nem adom a
Gazd'asszony kamráját!

Csupa koma.

Hol jártam én? Az árkon át.
Mit láttam én? Csupa komát.
Elől ment a veréb koma,
Utána ment nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma...
Úgy-e mondtam: csupa koma!

Koma, koma... de hát aztán?
Sétáltak az árok partján.
Egyszer csak szól veréb koma:
- Hallod-e te, nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma,
Mindenféle furcsa koma!

Nem látjátok: de nagy árok!
Tudom, át nem ugorjátok!

- Megkövetjük veréb komát:
Mi nem ugrunk az árkon át?
Megmutatjuk, rontjuk-bontjuk:
De bizony csak átugorjuk!
Kiabál a nyuszi koma,
Azután meg róka koma,
Utoljára farkas koma,
Mindenféle furcsa koma.

Veréb koma nem hallgathat:
- No, ki ugrik legnagyobbat?
Lássuk: én-e, te-e, ő-e?
Hopp, utánam, csak előre!

Veréb koma szárnya mozdúl,
Hamar ott van az árkon túl.
Hogy szállt, észre nem is vették,
Bezzeg meg is éljeneztek.

Most azt mondja róka koma,
Azután meg farkas koma,
Mindenféle furcsa koma:
- Rajtad a sor, nyuszi koma!

Nyuszi koma nagyot ugrik,
De a lába egyet csuklik.
Mi a vége? Az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Most azt mondja róka koma:
- Készüljön a nagy lakoma!
Sajnálom ám nyuszi komát,
Hogy nem ugrott az árkon át.
Túl leszek én egy ugrással -
Ucczu, lábam, repíts által!
Mi a vége? Az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Most azt mondja farkas koma:
- Ejnye, ejnye, nyuszi koma,
Meg azután róka koma,
Mindenféle furcsa koma!
Nem gondoltam, hogy így jártok -
Majd átugrom én az árkot!

S az ároknak neki szalad,
Porzik az út, a part szakad.
Mi a vége? az a vége:
Zsupsz, az árok közepébe!

Búslakodik nyuszi koma,
Gondolkozik róka koma,
Mérgeskedik farkas koma,
Mindenféle furcsa koma.

Három napja immár ott van
Mind a három az árokban.
Hova lesznek? Mit tegyenek?
Oly éhesek! Mit egyenek!

Végre így szól farkas koma:
- Csitt, csendesség, nyuszi koma,
Meg azután róka koma,
Mindenféle furcsa koma!
Nem jutunk mi innen kijebb!
Ki közöttünk a legkisebb?
Együk meg azt vacsorára,
Tán jól lakunk vele mára?

Letérdepel nyuszi koma:
- Kérem szépen, róka koma,
Esedezem, farkas koma,
Mindenféle furcsa koma!
Ne legyek én vacsorátok,
Kijutok én, meglássátok!
Titeket is kimentelek,
Mire valók a kötelek!

Nyuszi koma partnak mászik,
Örül neki a két másik.
Egyszer magát csak kidobja
S lekiált a mély árokba:
- Róka koma, farkas koma,
Mindenféle furcsa koma!
Jó étvágyat! Jó mulatást!
Mi többet nem látjuk egymást!

Megszeppen ám róka koma.
Hogy belőle lesz lakoma.
Töprenkedik, hogy mit tegyen?
Kapja magát nagy hirtelen:
- Farkas koma, éhség kerget,
Megeszlek, mint legkisebbet!

Elibe áll farkas koma:
- Nem úgy van az, róka koma!
Ravasz kópé, engedelmet,
Én eszlek meg, mint kisebbet!

Meg is ette, jól is lakott -
Ott töltött még három napot.

Farkas koma éhes újra,
Kínjában a földet túrja.

Orditozik éhségében,
Vadász koma ott megy épen.
Durr! lelövi farkas komát -
Viszi haza az árkon át.

Jó éjszakát, farkas koma,
Nem különben róka koma!
Vigyázz, vigyázz, nyuszi koma,
Mindenféle furcsa koma,
Meg ne lásson vadász koma!
Nincsen tovább, Pista koma!

Mi van a koldus zsákjában?

Volt egyszer egy koldus, elment kéregetni,
Kapott egy szem búzát. Mit tud vele tenni?
Biz evvel nem telik meg a tarisznyája -
Viszi a szomszédba: «Vigyázzanak rája!»
«Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.»
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: «Hol a búza?»
«Búbos tyúk megette.» «Ejnye, hol a búbja!
Enyém a búbos tyúk, eszem a zúzáját,
Töröm sarkantyúját, aprítom a máját.»

Benyit a szomszédba, ott is mondja újra:
«Vigyázzanak nagyon ám a búbos tyúkra!»
«Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.»
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol a tyúkjá?
«A disznó megette.» «Ejnye, kakas rúgja!
No, enyém a disznó. Füle jó tormával,
Hát a hurka, kolbász töltött káposztával!»

Benyit a szomszédba megint egy-két szóra:
«Vigyázzanak nagyon erre a disznóra!»
«Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.»
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: «Hol a disznó?»
«Az ökör átdöfte.» «Tyúh, lesznek hát bíró!
No, enyém az ökör. Pompás a gulyáslé,
Elkészíti majd a szegedi gulyásné.»

Benyit a szomszédba víg családi körbe:
«Vigyázzanak nagyon erre az ökörré!»
«Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.»
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol az ökre?
«Gyerek kihajtotta.» «Juj, vége örökre!
No, enyém a gyerek. Dugom a zsákomba.
Csak hadd gondolkozzék itt az áristomba!»

Benyit a szomszédba a szakállát rázva:
«Vigyázzanak nagyon ám erre a zsákra!»
«Jó lesz, jó, vigyázunk. Koldulhat felőle.»
Majd kisül most mindjárt, hogy mi lesz belőle.

Mig a mi koldusunk odajár a sárban,
Megnézi a szomszéd, hogy mi van a zsákban.
Nyomban a gyereket ki is eresztette
S egy nagy bojtos kutyát kötött be helyette.

Hazamegy a koldus. Kérdi: hol a zsákja?
Odaadták neki, veti a vállára.
Megy, megyen, mendegél. Hátán a zsák lógott,
De a bojtos kutya nagyon rugdalózkodott:
«Ne rugdalózd, gyerek! Hazaérünk mindjárt,
Majd eszünk lebbencset, túrós palacsintát.»

Hazaért a koldus. Kioldja a zsákot.
Oh, szent Jeremiás, milyen képet vágott!
Egy nagy bojtos kutya ugrott ki a zsákból,
Kiabál a koldus torkaszakadtából:
«Egy szem búza, búbos tyúk,
Hízott disznó, gyalogút,
Kövér ökör, sovány gyerek,
Bojtos kutya, ill' a berek!
Adta bojtos kutyája!
Ucczu, fussunk utána!»

Egérgyűlés.

Czinczog az egér, ha
Nincs otthon a macska,
Megnépesül mindjárt
Pajta, éléskamra.
Kenyeret, szalonnát
Össze-vissza rágnak,
Nem kegyelmeznek a
Tarisznyának, zsáknak,

De van riadalom,
Ha a macska megjön:
Ucczu! vesd el magad!
Ill' a berek rögtön.
Menekül, a ki tud,
Mint az ördög elül,
Mert jaj annak, a ki
Körme közé kerül.

Méregtől, fogótól
Nem félnek oly nagyon,
Mint mikor egy czirmos
Csípi őket nyakon.
Ugy eljátszik velük,
Ugy el-elcziczázik,
Végre csak bekapja,
Hogy farkuk se látszik.

Tanácsot tartottak
Egyszer hajdanában,
Törték a fejüket
A régi világban:
Hogy' kéne fékezni
Azt a kutya macskát,
Össze is daráltak
Mindenféle tarkát:

«Hova legyünk? oh jaj!
- Szólt a legidősebb -
Hisz a macska nálunk
Százszorta erősebb!
Bajuszára felszúr,
Farkával agyoncsap,
Nem marad belőlünk
Irmag se maholnap!

Kihal az egerek
Dicső nemzetsége,
Mért születtünk, ha ily
Szomorú a vége?
Rólunk énekel majd
A madár, a csacska:
Volt egér, nincs egér.
Bekapta a macska.»

Forradalmat keltett
Szava a szónoknak,
Egerek szemei
Véresen forogtak.
«Harczra! háborúra!»
Mind csak így kiáltott.
Egy fiatal egér
Ekkor im felállott:

«Tekintetes karok!
Tekintetes rendek!
Harczsal, háborúval
Mit akarnak kendtek?
Nem kell nekünk ágyú,
Nem kell nekünk puska!
Ha megszólal, úgyis
Szaladunk a lyukba.

Tudok én egy módot,
Sokkal könnyebb annál.
Tessék elfogadni!
Fogadom, hogy használ.
Vásároljunk csörgőt,
Hisz nem olyan drága,
Akaszszuk föl, kérem,
A macska nyakába!

Jöhet aztán, sebj!
Csörög a csörgője.
Uraim! még jókor
Futhatunk előle.
Nem marad részére,
Csak a puszta lábnyom -
Tisztelt egérgyűlés!
A csörgőt ajánlom.»

Lett erre czinczogás,
Egetverő éljen.
Kitört a nagy öröm
Az országgyűlésen.
Az ifju szónokot
Vállukra emelték,
Mint világraszóló
Csillagot, lángelmét.

Legidősebb egér
Újra előlépett,
Lelkesedve mondott
Sok gyönyörűt, szépet:
«Te vagy a legbölcsebb,
Ifju egér, köztünk!
Fogadd koszorunkat!
Hódolva köszöntünk!

Mentő tanácsodat
Hálával fogadjuk,
A költséget rája
Szívesen megadjuk.
De tied az érdem,
Ne is szálljon másra:
Te akaszd a csörgőt
A macska nyakába!»

«Én? - kiált az egér -
Én nem merem tenni!»
«Én se merem! Én se!»
Kiált valamennyi.
Ólalkodó macska
Hirtelen ott termett -
Ucczu! el is hagyták
A nagy gyűléstermet.

Ki erre, ki arra
Futott esze nélkül,
Hanem azért maradt
Egypár csemegéül.
A macskának pedig
Csörgője ma sincsen,
Fogja az egeret
Világ végeiglen.

A didergő baglyok.

Tudok én egy mesét! Huhú! huhú! kuvik!
Fázik a sok bagoly, egymás mellé buvik.
«Tisztelt urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a czinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Egreczérozzunk, mint a katonák szoktak!
Nem didereg akkor se fiúnk, se lányunk!
Dudorászó szélnek mind csak fittyet hányunk.»

«Koszorút fejedre, legbölcsebb közöttünk!
- Szól egyik a sorból. - Mindnyájan köszöntünk!
Ünnepeljen téged Piripócs és Páris,
Te légy a vezérünk, te légy generális!»

«Köszönöm, vitézek! Nosza, szógám, Gergely!
Hamar egy paripát! Hamarosan nyergelj!»

«Főgenerális úr, itt is van már, kérem!
Pattanj rá, lovagolj, dicső hadvezérem!»

Baglyok hadvezére egy bagolyra pattan,
Csak úgy gyönyörködik a vitéz csapatban.
Egreczéroztatja árkon, bokron, tüskén,
Véges-végig vágat a soron nagy büszkén.
Meg-megáll komoran egy-egy bagoly mellett:
«Becsukatlak mindjárt! Vigyázz! Ki a mellet!
Jobbra nézz! Balra nézz! Indulj! Fordulj hátra!»
Nagy meleg kezd járni szegény katonákra.
Masiroznak gyorsan, messze kanyarogva,
Megbotlanak sokan, buknak az árokba.
Bukdosnak, futkosnak hegyre fel, völgybe le,
Némelyik bizony már majd megszakad bele.
Hull a homlokukról, csepeg a verejték,
Hogy valaha fáztak, azt is elfelejték.
A nagy gyakorlatban sokan elszédülnek,
Úton és útfélen jobbra-balra dülnek.

«Elég már! - kiáltják. - Pihenőt is kérünk!
Összeroskadunk így, dicső hadvezérünk!»
De a generális csak ezt hajtja: rajta!
Katonáit tovább egreczéroztatja.
Hanem egyszerre csak roppant zavar támad:
«Fogjátok meg hamar szilaj paripámat!»
Kiabál a baglyok dicső tábornoka,
Mert megbokrosodott valamitől lova.
Rugdalózva fordít a seregnak hátat,
És lóhalálában egy tuskónak vágat,
Villámnál gyorsabban, szélvésznél könnyebben...
Úgy leveti, hogy a generális nyekken.
Haza! haza! haza! harsog a harsona...
Ordítóz a vezér: így se jártam soha!

Másnap a sok bagoly, huhú! huhú! kuvik!
Újra csak didereg, egymás mellé buvik.

«Tisztelt urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly, - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a czinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Járjatok úgy, a hogy az emberek szoktak.
Tudjátok, hogy a szót én mindig megrágom:
Ni! nekem már van is ujjasom, nadrágom!
Gyertek a városba, menjünk a vásárba,
Öltözzetek föl mind jó meleg ruhába!
Nem didereg aztán se fiúnk, se lányunk,
Dudorászó szélnek mind csak fittyet hányunk.»

«Te vagy a legbölcsebb! - szól egyik a sorban. -
Vezess a városba mindnyájunkat gyorsan!
Addig ti, kicsinyek, maradjatok veszteg!
Üljetek csöndesen, tejes üveg, nesztek!»

Megyen a sok bagoly, megyen a vásárba...
Mind felöltözködik jó meleg ruhába.
Valamennyi büszkén illegeti magát,
Illik is rájuk a fecskefarkú kabát.
Hát a kürtőkalap! Az illik még, füles!
Magas a teteje, végtől-végig üres.
Hegyes orrú czipő, lapos sarkú csizma,
Jaj de csillog-ragyog! Mint a tükör, tiszta.
Úgy térnek haza, mint megannyi gavallér.
Nincsen a zsebében egynek sem egy tallér.

Az úri ruházat tetszik a baglyoknak,
Virágos kedvükben boldogan huhognak.
Dudorászhat a szél, már nem dideregnek...
Lesz ne mulass szegény jámbor egereknek!

Indúlnak vadászni. Ucczu, rajta, hopsza!
Fut az egér balra, fut az egér jobbra.
Ügyetlen a bagoly az úri ruhába',
Czipőbe', csizmába' oly nehéz a lába!
Mért nem szállnak? Hiszen szárnyuk is van vagy mi!
Van, de kabát alatt! Nem tudják mozgatni!

Szidja a sok bagoly, szidalmazza magát...
Minek is az a csúf, fecskefarkú kabát!
Minek az a mellény, kürtőkalap nekik!
Lehányják magukról, pozdorjává tépik.
Egérvadászatnak így esett a sora...
Huhognak a baglyok: oda a vacsora!

Másnap a sok bagoly, huhú! huhú! kuvik!
Újra csak didereg, egymás mellé buvik.

«Tisztelt urak, úrnők, legények és lányok!
- Szól egy füles bagoly - mindent tudok, látok!
Megvesz így bennünket az Isten hidege!
Halljátok-e: mindig csúfol a czinege...
Azt mondom én nektek, nagy füles baglyoknak:
Járni az emberek ernyő alatt szoktak.
Csináltassunk ernyőt, akkor majd nem fázunk,
Meglássátok: milyen meleg lesz a házunk!»

Csináltattak ernyőt, elbúttak alája...
Dudorászat a szél: zumm, alászolgája!

Nyúlvitézek.

Megrázza a csengetyűjét
A nyulaknak nagy királya:
- Hat pár ürge nyúlparipát
Fogjatok be a szánkába!

Hat pár ürge nyúlparipán
Bejárom a birodalmam:
Kinek mi az ügye-baja,
Két fülemmel én hadd halljam!

Alig hangzik el a parancs,
Ott terem a csengős szánkó,
Minden nyuszi füle mellett
Kakastollból egy-egy zászló.

Vert ezüst a fényes szerszám,
Vert ezüst a kantár, zablá,
A szánkónak talpa, sarka
Színezüsttel megvasalva.

Esik a hó... siklik a szán...
Hegyen-völgyön cseng a csengő:
«Jön a király! Itt a király!»
S nyúllal telik meg az erdő.

- Óh, hallgasd meg panaszunkat,
Tapsifüles nagy királyunk!
Birodalmad messze földjén
Nincsen nyugtunk, maradásunk!

Puska ropog minduntalan,
Zöld kalapos ropogtatja:
Nemzetséged egyre pusztúl,
Mindennap több a halottja.

- Ezer kartács, ezer bomba!
Biz ez, biz ez nem jó újság!
Fussatok a fegyvertárba!
Legyen, ha kell, háborúság!

S haragosan izeg-mozog
A hős király füle, bajsza...
Fegyverben már egész népe
S megkezdődik a nagy hajsza.

- Most gyere hát, zöld kalapos!
Tudom, hogy a hóba harapsz!
Most gyere hát, hosszú agár,
Majd meglátod: visszaszaladsz!

Pereg a dob itt is, ott is,
Jobbra-balra trombitálnak...
«Jönnek a zöld kalaposok!»
Jelentik a nagy királynak.

Bezzeg erre úgy megijed
A nyulaknak hős királya,
Hogy, mi tűrés, mi tagadás,
A hideg is majd kirázza.

Le is ugrik a szánkóról
S hazafelé karikázik...
Hat pár ürge paripája
Mind utána paripázik.

Mind az egész hadserege
Esze nélkül fut utána,
Mehúzódik ki bokorba,
Ki pedig a barázdába.

Nem maradt a csatatéren,
Csak a csengős, ezüst szánkó,
Meg a nyuszik füle mellől
Kakastollból egy-egy zászló.

A ki akar, beleülhet,
Majd húzza a Bodri, Sajó -
De oszt meg ne ijedjeteK,
Ha kiáltok: «Hahó! hahó!»

A hamis furulya.

Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.
Itt a mese a markomba...
Gabi, ne légy oly goromba!
Minek csípted meg a Lajkót?
Tedd le, Jutka, a szakajtót!
Ez a Borcsa suttog egyre,
Nem is viszem ki a hegyre.
Gallér híján köpenyeg,
Nem mesélek, nincs kinek.

Úgy-e, hogy most körülálltok,
Körülültök, kunyoráltok,
Túrós lepényt is ígértek,
Hiszen ahhoz én is értek.
Hol hát az a túrós lepény?
Ide hamar, megeszem én!
Igy ni, Terka, így ni, Évi!
Jobban tudok majd mesélni.
Jó biz ez a túrós lepény...
Volt egyszer egy juhászlegény,
Annak volt egy tarisznyája,
Tarisznyában furulyája.
Ha ő ezzel furolyázott:
Járni kellett ám a tánczot,
UgrándoZni jobbra-balra,
Annak is, ki nem akarta.
Kurjongatott még a bús is,
A gazdag is, a koldús is.
Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.

Mari, figyelj, Pista, hallgass!
Hát egyszer csak jön a farkas.
Juhok közt a domboldalon
Támad szörnyű riadalom:
Gomolyog a pásztor nyája,
Sír a legszebb barikája,
Panaszosan béget szegény,
Felugrik a juhászlegény.
Fut a farkas a báránynyal,
Már amott az árkon által.

Nagy sebesesen iramodva
Mehúzódik egy bokorba.
Megállj, farkas, majd megbánod!
A kopogóst meg eljárod.

Juhászlegény fut utána
S megszólal a furulyája.
Tánczra perdül a nagy ordas:
«Juhászlegény, jaj, ne forgass!
Itt van inkább a bárányod,
Leszek mindig jó barátod!»
Oda kiált az ordasnak:
«De bizony csak megforgatlak!»
Juhászlegény furolyázik,
Farkas koma meg bokázik,
Jobbra fordúl, balra fordúl,
Veritéke, vére csordúl,
Tüske tépi, tüske szúrja -
Juhászlegény tovább fujja.
Fujja a legfrissebb nótát,
Pedig soh' se tanúlt kótát.
Farkas komát vérbe-fagyba
Tüskebokor alatt hagyja.
Gallér híján köpenyeg,
Mesélek, mert van kinek.

Hát azután? Hogy volt osztán?
Gyülést tartott az orozlán,
Az állatok nagy királya,
Tündöklött a koronája.
Méltósággal ült a trónján,
Tarka csíkos tigris jobbján,
Büszke párducz baloldalon,
Egész állatsokadalom!
Int a király, de csak egyszer
S im elé áll a hopmester.
Nagyhangosan írást olvas,
Folyamodik az az ordas:
«Fölséges úr, dicső király!
Hallgasd meg, hogy nekem mi fáj!
Fáj a hátam, fáj a bokám,
Pedig doktor az unokám.
Gyógyítgatja sokfélével,
A rét ezer jó fűvével.
De hiába gyógyítgatja,
Fölséges úr, nem fog rajta.
Juhászlegény, rontom-bontom,
Összetörte minden csontom,
Nagyon megvert, eldöngetett,
Mondd ki rá az ítéletet.
Trónon ülő nagy királyom,

Büntesd meg jól, azt kívánom.
Engem meg küldj a kórházba,
Szolgádat a hideg rázza.
Panaszomra, oh, csak hallgass!
Könyörög az ordas farkas.»

Hatalmasat ordit rája
Az állatok nagy királya:
«Gyorsan neki kerekedve
Menjen érte három medve!
Juhászlegényt hozza elő,
Halál fia a vakmerő!»

Három medve megyen rögtön,
Dirmeg-dörmög hegyen-völgyön.
Juhászlegényt meg is lelték,
Igy köszöntek rá a medvék:
«Juhászlegény, gyere velünk!
Nézzed, itt van a levelünk.
Farkas komát eldöngetted:
Ítélték hát ma feletted.
Összegyűltek az állatok
Mindannyian, kicsik, nagyok.
Tanácskoztak az erdőben,
Meg is hányták illendően.
Az oroszlán parancsára
Feljutsz ma egy körtefára,
De meghagyja, hogy még előbb
Jelenj meg a színe előtt.»

Juhászlegény egy szót se szól,
Csak mosolyg a bajusz alól,
Hisz ott van a tarisznyája,
Tarisznyában furulyája.

«Keskeny palló, széles árok,
Gyerünk hát no, jó zsandárok!
Kegyelemért a királyhoz:
Hátha tán még mást határoz!
Nadragulya, szőlőtőke...
Csak lövetne inkább főbe!»

Útra kelnek, mendegélnek,
Nemsokára odaérnek.
Rá ordít a fejedelem:
«Juhászlegény, nincs kegyelem!
Húzzátok a körtefára,
Csüngjön ottan éjszakára!
Hamar, hamar, csak hadd lássam!»
«Fölséges úr, kérem ássan!
Két fülemmel a mint hallom:
Hát csakugyan meg kell halnom!
Engedje meg utoljára:

Hadd fúvok a furulyámba!
Hadd fúvom el a nótámat,
Halni is jobb kedvem támad!»

Bólint a nagy fejedelem:
«Ezt az egyet megengedem!»
Juhászlegény mosolyg rája,
S megszólal a furulyája.
Tánczba ugrik a nagy király,
Kurjogatja: csuhaj, Mihály!
Tigris, párducz, mind ott terem,
Csak úgy porzik a tánczterem.
Elefánt se marad hátul,
Dalol torka szakadtábúl:
Ég a kunyhó, ropog a nád,
Szorítsd hozzád azt a barnát!
Kiabálnak a bölények:
Mi vagyunk itt a legények!
A kopogóst úgy eljárják,
Hogy nem láttad soh' se párját!
A maczkók is mulatoznak,
Jobbra-balra hajladoznak.
Jókedvű ám a menyét is,
Meforgatja a menyét is.
Róka rakja nyulacskával,
Fürge mókus vadmacskával.
Tombol a táncz egyre jobban,
Hogy a föld is bele dobban.
Már a király, szegény állat,
Alig liheg, olyan fáradt,
Hanem azért csak bokázik,
Mert a pásztor furolyázik,
Fujja, fujja egy fa mellett,
Még pedig a legfrissebbet.

«Hagyd el már no, ne muzsikálj!»
Szól hozzá a dicső király.

Juhászlegény rá se hallgat,
Gondolja csak, hogy: gyöngyharmat!

Ám ki is dül mind a sorbúl,
Valamennyi földre fordul,
Még ott is a tánczot járja...
Ilyen olyan furulyája!

Könyörög a fejedelem:
«Juhászlegény, jaj, kegyelem!
Kérve kérünk az egekre,
Itt a porban henteregve:
Tedd le már a furulyádat!
Hagyd félbe már a nótádat!»

Juhászlegény félbehagyta -
Pihen a sok Istenadta.
Míg a gyepen nyújtózkodnak,
Neszét veszik a dolognak:
«Fölséges úr - szól a pásztor -
A farkasnak ne higyj másszor!
Tarts fölötte kemény törvényt!
Nem úgy mondta, a hogy történt.
Én egy ujjal se bántottam,
Csak egy kicsit tánczoltattam,
Mert elvitte Czukrikámat,
Az én kedves barikámat.
Neki most már te muzsikálj,
Isten veled, dicső király!»

A farkassal mi lett osztán?
Majd elmondja az oroszlán.
Én tovább már nem beszélek,
A többitől nagyon félek.
Gallér híján köpenyeg,
Meséltem, mert volt kinek.

A hatalmas király.

Hallottam egy mesét,
Gólya kelepelte,
Egy figurás prücsök
Mindjárt versbe szedte.

Holdvilágos estén
El-elmuzsikálja:
Czirpelő fiait
Tanítgatja rája.

Ejnye, hogy is volt csak?
Nem jut az eszembe.
Jó, hogy le van írva,
Itt van a zsebembe.

Ide hallgass, Juczi,
Ide hallgass, Mihály.
Hol volt, hol nem volt, csitt!
Volt egyszer egy király.

Ennek a királynak
Nagy volt a hatalma,
Susogó nádas tó
Fényes birodalma.

Nádas tó fenekén
Tündérpalotája,
Ott lakott, gyerekek,
A békák királya.

Az ajtaja előtt
Nádkardú katonák...
Ugyan ne szólj bele,
Mert nem mondom tovább!

A hatalmas király
Unja magát nagyon,
Haragosan néz ki
A kerek ablakon.

Villog a két szeme,
Az uralkodónak,
A békák előtte
Mind hasra vágódnak.

«Kuttykurutty! Kuttykurutty!
Naplopók, jaj nektek!
Mulattatásomra
Miért nem brekegtek?»

Megzendül a nádas
Sokhangú nótája,
A békák királya
Ásítózik rája.

«Kuttykurutty! Kuttykurutty!
Jaj de csúf brekeke!
Nyikorg, mint a kocsi
Kenetlen kereke!»

Tízet nyakon csapott,
Húszat agyon vágott:
«Mást akarok, mást, mást!
Szebb, jobb mulatságot!

Álljanak elő a
Legdelibb leventék!
Ki kell találnotok,
Hogy mit is szeretnék!»

«Tán ugornál egyet,
Dicső fejedelem?»
«Vigyétek tömlőczbe!
Mért komázik velem!»

«Fölséges királyom,
Talán úszdogálnál?
Meghajlik előtted
Mindenütt a nádszál.»

«Verjétek bilincsre
Ezt is, hogy ha mondom!
Úszok vagy nem úszok,
Az csak az én gondom!»

«Talán lepihennél
A puha diványra?»
«Üssétek le fejét,
A ki ezt kívánja!»

Ezer béka közül
Egy se szólt kedvére...
A hatalmas király
Így ordított végre:

«Óh ti hájfejűek!
Ostoba varangyok!
Egyebet se tudtok,
Csak papucsot varrtok!

Magam találom ki,
Hogy mit is szeretnék,
Hozzatok csónakot,
Fussatok, leventék!

Nagy birodalmamat
Körülcsonakázom,
Ruhát is hozzatok,
Mert egy kicsit fázom!»

Futnak a leventék,
Egy felé sietnek:
Egyenes irányban
A rózsás szigetnek.

Csónakázó ifjak
Csónaka mind ott van,
A kikötőből majd
Visznek egyet onnan.

Csakugyan a vizen
Imbolyog egy csónak,
No, ez éppen jó lesz
Az uralkodónak.

Benne van az ifjak
Evező lapátja,
Csónakázó inge,
No meg a sipkája.

A szél oldotta el
Partról a csónakot...
Viszik haza vígan:
«Királyunk, jó napot!»

Tarka csíkos ingbe
Öltözik a király...
«Jaj de szép!» hizeleg
Ezer meg ezer száj.

Négy miniszterével
Beül a csónakba...
«Hamar a lapátot!
Rajta, urak, rajta!»

Éljennel kíséri
A békák serege:
«Hurrá, te nagy király,
Brekeke, brekeke!»

Sima tó tükörén
Vígan csónakáznak,
Virágos kedve lett
A dicső királynak.

Lengeti a zászlót
Virágos kedvében,
Négy miniszterével
Kuruttyolgat szépen:

«Nekem van a földön
Legnagyobb hatalmam!
Ez a szép nádas tó
Az én birodalmam!»

Alig, hogy kimondja,
Arra száll egy gólya:
«Kuruttyoló király,
Nem úgy van a nóta!

Tudok én egy szebbet,
Ham, bekaplak, hékám!
Kelep, kelep, kelep,
Jó éjszakát, békám!»

Vízbe ugrik fejfel
A békák királya,
A miniszterek is
Ugranak utána.

Elkapta a gólya
Égnek álló lábát...
Megette a békák
Hatalmas királyát.

Eddig van a mese,
Gólya kelepelte,
Egy figurás prücsök
Mindjárt versbe szedte.

Holdvilágos estén
El-elmuzsikálja...
Czirpelő fiait
Tanítgatja rája.

A kerek sajt.

Hallgass ide, Laczkó!
Elindúlt két maczkó.
Elmentek világgá
Szerencsét próbálni:
Hátha egy kis mézet
Tudnának találni.
Leltek is egy odút
Színig édes mézzel,
De meggyült a bajuk
Bezzeg a sok méhvel.
A két maczkó orra
Tele lett fullánkkal,
Szaladtak is onnét
Hegyen-völgyön által.
Biz úgy, biz úgy, Laczkó!
Futott a két maczkó.

A mint a két maczkó
Nagysebesen hajtott,
Találtak az úton
Egy nagy kerek sajtot.
Akkora volt, mint egy
Nagy taligakerék...
Szólt az egyik: - Nekem
Vacsorára elég!
- Hohó! - szólt a másik -
Hogy beszélhetsz ilyet!
Én láttam meg előbb!
A sajt engem illet!
S czivódtak a sajton,
Mirmegtek-mormogtak,
Dirmegve-dörmögve
Nagyon marakodtak.
Biz úgy, biz úgy, Laczkó!
Dühös a két maczkó.

A két dühös maczkó
Ugyan néz a sajtra -
Végre megegyeztek:
Osztozkodnak rajta.
Hanem azért egyre
Csak dörmögtek folyvást,
Egyik se vállalta
Magára az osztást.

Félt, hogy a másíknak
Nagyobb jut a sajtból...
Ott terem egy róka
S nagy ravaszán így szól:
- Bizzák rám az urak!
Én kétfelé osztom.
Tudom, sohse voltak
Ily egyforma kosztón!
...Biz úgy, biz úgy, Laczkó!
Csacsi a két maczkó.

A két csacsi maczkó
Egy nagyot sóhajtott,
Mikor kettétörte
A róka a sajtot.
- Nem jól van! - dörmögik. -
Ez az egyik nagyobb!
- Majd eligazítom,
Hisz itt azért vagyok!
Bizzák rám az urak!
Mindjárt teszek róla.
És egy nagy darabot
Leharap a róka.
- Nem jól van! - dörmögik. -
Még mostan is nagyobb!
- Csak egy kis türelmet!
Hisz itt azért vagyok!
Csak bízzanak bennem!
Majd teszek én róla.
S még nagyobbat harap
Belőle a róka.
- Most sincs jól! - mormogják -
Most meg ez a nagyobb!
- Engedelmet kérek,
Hisz itt azért vagyok!
Bízzanak már bennem!
Majd csak teszek róla.
S a másíkból harap
Egy nagyot a róka.
- Megint rossz! - mormogják. -
Most a kisebb nagyobb!
- Instálom alássan,
Hisz itt azért vagyok!
Mért nem bíznak bennem!
Tudok tenni róla.
S a másíkból megint
Jót harap a róka.
- Még sincs jól! - mormogják.
Most a nagyobb kisebb!
- Ugyan kérem ássan!
Ördög látott ilyet!

Most a nagyobb kisebb...
Most a kisebb nagyobb...
Kisebb... nagyobb... kisebb...
Akkor itt mért vagyok?
Hogy ennyit bajlódtam,
Most azt is sajnálom...
Oszszák el maguk közt!
Magamat ajánlom!
S ravasz vigyorgással
Sebesen elhajtott:
- Hagytam nekik is egy
Kis darabka sajtot!
...Biz úgy, biz úgy, Laczkó!
Igy járt a két maczkó!

A beteg királylány.

Szépen legel a bárány
Virágos domb oldalán,
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Mikor fúja a bojtár,
Mindig, mindig tánczot jár.
Ugrál ide, amoda
Aranyszőrű barika.

Juhászbojtár szereti,
Szebbnél szebbet fú neki,
Bejárja a legelöt,
Vígán megy a nyáj előtt.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Csendesedik már a táj,
Takarodik a juh-nyáj.

Gazda künn a kapuban
Gyönyörködik a juhban,
Ki van a szám, nincs oda,
Jól laktak, mint a duda.

«'Csés jó estét, gazd'uram!»

«Adjon Isten, jó fiam!
Ember vagy a talpadon,
A mit kívánsz, megadom.
Kitelt már az esztendő,
Itt van, ha kell, száz pengő!»

«Nem kell nekem, gazd'uram,
Hej, sem ezüst, sem arany!
Adja nekem, adja hát,
Aranyszőrű barikát!»

«Jaj, fiam, ezt sajnálom,
Legkedvesebb bárányom!
Adok érte fürtöset,
Drága, finom selymeset!
Tarkát, fehért, feketét,
Hál' Istennek, van elég!
Gyöngé toklyót, erős kost,
Jerkét, ürüt, kolompost,
Ezt az egyet, pástorom,
Egész nyájért nem adom!»

«Itt hagyom hát kelmedet,
A jó Isten áldja meg!»

«Ejnye, öcsém, micsoda?
De nem oda ám Buda!
Hűségesen szolgáltál
Mindenkor a birkánál,
Meglesz hát a jutalom,
A mit kívánsz, megadom,
Aranyszőrű barikát,
Ezüstcsengős pántlikát.»

«Nekem adja csakugyan?
Megköszönöm, gazd'uram!»

Juhászbojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

Mikor a nap leáldoz,
Beköszön egy gazdához.
Éjszakára ott maradt,
Lefeküdt a szín alatt.

A gazdának leánya
Pislogat a bárányra,
Nagyon is megszerette,
Szemivel majd megette.
Fel is tette magába
A gazdának leánya:
Elveszi a pántlikát,
Aranyszőrű barikát.

Éjfél ütött az óra,
Megy a színbe lopózva,
Lábujjhegyen csendesen,
Meg ne tudja senki sem.
Mefogja a pántlikát,
Aranyszőrű barikát,
Hej de bezzeg megakadt,
Bárány szőrin ott maradt.

Reggel ébred a bojtár,
Menni, menni akar már,
Á! de nini! a bárány!
Bárány szőrin a leány!
Próbálja, hogy leveszi,
Nem tudja, csak neveti.

Elindúl hát, elindúl,
Alig megy a kapun túl,
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilíngel,
Ezüst csengő csilíngel,
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.

Sütő asszony lármával,
Hátára üt lapáttal,
Hej de bezzeg megakadt,
Mert a lapát ott maradt,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár,

Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Arra megy a takácsné,
Csupa merő parádé,
Mint a páva, kevélyen,
Legyező a kezében.
«Mit ettetek? Tán gombát?
Járjátok a bolondját!»
Asszonyt szóval illeti,
Legyezővel megüti,
Hej de bezzeg megakadt,
A legyező ott maradt,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül,
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát.
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson.
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Juhászbojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Elér, elér vígadva
Egy királyi városba.
Tudakozza: mi ujság?
A harangot mért húzzák?

A királyi palota
Mért van gyászszal bevonva?

Nagy beteg a királylány,
Hánykolódik az ágyán,
Hasztalan az orvosság,
A doktorok azt mondják;
Szomorúan beszélnek:
Tán meg is hal estélig.
De ha egy jót kaczagna,
Úgy életbe maradna.
Csináltak már sok furát,
Mindenféle figurát,
Hiába, mind hiába!
Csukva maradt a szája.

Kiadta ma a király,
Mert a szive nagyon fáj,
Hogy a ki tud valamit,
Boldog lehet az ma itt.
Álljon elő, ki vele!
Kaczagtassa meg vele!
Királyságát megosztja,
A lányát is od'adja.

Juhászbojtár útra kél,
A királylyal úgy beszél,
Hogy tud ám ő sok furát,
Soh'se látott figurát.
Meggyógyúl a királylány,
Rózsa nyílik ajakán.

Király örül, örvendez,
A hopmester meg rendez,
Királylány a tornácson,
Hófehér, mint a vászon.
Az udvaron a bojtár,
Lesik, várják, mi lesz már!

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,

Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Nem kaczag a királylány,
Szomorúság ül arczán.
Szomorú a király is,
Az udvari dámák is.
Csinálhatnak sok furát,
Mindenféle figurát.
Királylánynak hiába!
Csukva maradt a szája.

De felköhög nem egyszer,
Haragszik a hopmester:
«Ej, te hitvány pénzfaló!
Komédiás, naplopó!
Ménkő szántsa hátadat!
Rád veretem a vasat!
Becsukatlak, czigányok -
Jó mulatást kívánok!»

Mind szitokkal illeti,
A takácsnét megüti.
Hej de bezzeg megakadt,
Pálczikája ott maradt.
Pálczikán a hopmester,
Szitkot is mond ezerszer.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár.
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika.
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő.
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé!

Takácsné a pálczika,
Gyönyörű szép muzsika!
Pálczikán a hopmester,
Szitkot is mond ezerszer.

Felkaczag a királylány,
Rózsa nyílik ajakán.
Felkaczag a király is,
Az udvari dámák is.
Egy nagy, egy nagy hahota
A királyi palota.

Barika is megőrül,
Szép szelíden néz körül,
Arany szőrit megrázza,
Csak úgy hullnak utána:
Pálczikáról hopmester,
Szitkozódik ezerszer!
Takácsnéról pálczika,
Gyönyörű szép muzsika!
Legyezőről takácsné,
Csupa merő parádé!
Asszonyról a legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Lapátvégről az asszony,
Álljon odébb, dagaszszon!
Leányról meg a lapát,
Messze veti el magát,
Barikáról a leány,
Eredj haza, violám!

Arany trónon a király,
A szive már dehogy fáj.
Királyleány kedvében,
Öröm ragyog szemében.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furolya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör tánczot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

Gyűrű, szelencze, virág.

Volt egyszer egy szegény asszony,
Nagyon szegény asszony,
Lisztje se volt már, a miből
Kenyeret dagaszszon.

Egyetlenegy fia egyszer
Csak elébe állott:
- Elmegyek én, édes anyám,
Szerencsét próbálok.

Nagy a világ, sok az útja,
Sorba mind megjárom:
Vagy egyiken vagy másikon
Majd csak megtalálom.

Édes anyja sírva-ríva
Föl is tarisznyálta -
Könnyáztatta kezkenővel
Integet utána.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Hegyen is túl, völgyön is túl
Kerek tóhoz ér el.

Kerek tónak partján mit lát
Szomorúfűz alatt?
A szárazon hánykolódni,
Vergődni egy halat.

- Szegény legény, - szólal a hal, -
Állj meg csak egy szóra!
Elveszek itt a szárazon,
Dobj vissza a tóba!

- Visszadoblak, szép arany hal,
Élj tovább a vízben!
Ringasson a gyöngyöző hab,
Áldjon meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény,
A merre mégy, jól járj!
Ne, kivetek három halpénzt,
Jó tétédért jót várj.

Hogyha egyszer bajba kerülsz,
S nem lesz jó barátod:
Zörgesd, zörgesd, zörögtesd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Tavon is túl, mezőn is túl
Zöld erdőbe ér el.

Egy öreg ősz embert lát ott,
Pihen egy tölgy alatt -
Hej, nehéz ám az a rőzse,
Belé majd megszakadt!

- Szegény legény, - szól az öreg, -
Állj meg csak egy szóra!
Hozd el, fiam, ezt a rőzsét
Egy-két fordulóra.

- Hogyne vinném, öreg apám,
Haza viszem innen:
No lássa, már itthon vagyunk,
Áldja meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény,
A merre mégy, jól járj!
Ne, egy ezüst kis szelencze,
Jó tétédért jót várj!

Hogyha egyszer bajba kerülsz
S nem lesz jó barátod:
Kip-kop, kip-kop, kopogtasd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Kunyhón is túl, erdón is túl
Magas hegyhez ér el.

Magas hegynek alján mit lát
Kiálló szirt alatt?
Tüskebokor közt vergődni
Egy nagy sasmadarat.

- Szegény legény, - szólal a sas, -
Állj meg csak egy szóra!
Tüske közül szabadíts ki,
Segíts engem jóra!

- Hogyne tenném, te sasmadár,
Kisegítlek innen...
Ringasd magad szabad szárnyon,
Áldjon meg az Isten!

- Téged is, te szegény legény,
A merre mégy, jól járj!
Ne, három toll a szárnyamból,
Jó tétédért jót várj!

Hogyha egyszer bajba kerülsz
S nem lesz jó barátod:
Rázd meg, rázd meg, rázogasd meg,
A többit meglátod.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Bokron is túl, hegyen is túl
Egy városba ér el.

Gyászfátyollal van a város
Mindenütt bevonva,
Nagy fekete zászlót lenget
A sok templom tornya.

Kérdezgeti: miért ilyen
Fekete a város?
Búslakodik kis ház, nagy ház,
Minden olyan gyászos!

Szomorú az öreg király
Egyetlenegy lánya,
Hervad, hervad, hervadozik,
Mint a kert virága.

Édes anyja, a ki nyugszik
Kinn a temetőben,
Gyémánt gyűrűt hagyott rája,
Neve ott a kőben.

Arany hídról beejtette
Kerti kerek tóba,
Királyfiak, herczegfiak
Keresik azóta.

Hej de, hej de mind hiába,
Sehol sem találják!
Pedig a jó öreg király
Annak adná lányát.

Szegény legény egyet gondol
S alszik egyet rája:
Másnap reggel beállít a
Király udvarába.

A király épp ott sétálgat
A márvány tornácson,
Lánya sorsán töprenkedik,
Hogy mit is csináljon?

- Adjon Isten, király uram!
Volna egy kérésem:
Azt a gyűrűt megkeresni
Engedje meg nékem!

- Hagyd el, fiam, soh'se próbáld,
Próbálták már százszor.
Ha keresed: akkor te is
A fejeddel játszol.

- Bízsa csak rám, király uram,
Ha nyerek, ha vesztek:
A szép királykisasszonyért
Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Kerti kerek tó közepén
Arany hídra ér el.

Megzörgeti, zörögteti
Háromszor a halpénzt:
Kibukkan a szép arany hal
Tó vizéből tüstént:

- Mi a bajod, szegény legény,
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

Elmondja, hogy a királylányt
Milyen bánat érte,
Hány királyfi feje hullott
Már a porba érte!

- No ne búsulj, szegény legény,
Csak várj itt a hídon,
Valamennyi hal a vízben,
Mind, mind előhívom.

Le is merül... s fenn ringatja
Újra a tó habja:
A ragyogó gyémánt gyűrűt
A szájában tartja.

Viszi is a szegény legény:
- Itt van, jó királyom!
Váltsa be az ígétét,
Én csak ezt kívánom.

A szépséges királyleány
Ott terem e szóra,
Bús halovány két orcáján
Kinyílt egy-egy rózsa.

Oda borúl mosolyogva
A király nyakába:
- Víg vagyok már, édes apám,
Csakhogy megtalálta!

- Jól van, jól van, szegény legény,
Ember vagy, azt látom!
Ha kiállasz még egy próbát,
Úgy tiéd a lányom.

Ezer köből tiszta búzát
Szóráttam ma széjjel,
Hét mértföldnyi nagy határon,
Szedd össze az éjjel!

Piros hajnalhasadáskor,
Kis harang szavára,
Itt királyi udvaromon
Álljon garmadába!

Hagyd el mégis, soh'se próbáld,
Próbálták már százszor...
Ha nem lesz meg: akkor te is
A fejeddel játszol.

- Bízta csak rám, király uram,
Ha nyerek, ha vesztek:
A szép királykisasszonyért
Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Hét mértföldnyi nagy határnak
Közepére ér el.

Eszibe jut az ősz ember,
Próbál is szerencsét:
Háromszor megkopogtatja
Az ezüst szelenczét.

- Mi a bajod? - szólal egy hang, -
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

El is mondja gondját, baját
Szomorúan, halkán
S az ezüst kis szelenczének
Födele fölpattan.

Sok, sok ezer fehér galamb
Száll ki turbékolva:
Hét mértföldnyi nagy határon
Rónára, halomra.

Hordják a sok tiszta búzát
Király udvarába,
Piros hajnalhasadáskor
Ott áll garmadába.

Beköszön a szegény legény:
- Jó reggelt, királyom!
Váltsa be az ígétét,
Én csak ezt kívánom.

A szépséges királyleány
Ott terem e szóra,
Két orcáján egyre csak szebb,
Pirosabb a rózsza.

Oda borúl mosolyogva
A király nyakába:
- Úgy-e, úgy-e, édes apám,
Ezt is megcsinálta!

- Jól van, jól van, szegény legény,
Ember vagy, azt látom.
Ha kiállsz egy végső próbát,
Úgy tiéd a lányom!

Messze bércezen van a földnek
A legszebb virága,
Hágj föl érte égbenyúló,
Szédítő ormára.

Hozz belőle a lányomnak,
De megérdemelné!
Hozz belőle egy bokkrétát,
Tűzd a szive mellé.

Hagyd el mégis, soh'se próbáld,
Próbálták már százszor...
Ha nem lesz meg: akkor te is
A fejeddel játszol.

- Bízta csak rám, király uram,
Ha nyerek, ha vesztek:
A szép királykisasszonyért
Nem maradok veszteg.

Megy a legény, megy, mendegél
Bízó reménységgel,
Égbenyúló bércz lábához
Nagy fáradtan ér el.

A szivében, a lelkében
Mennyi mindent forgat!
S rázza, rázza, rázogatja
A három sastollat.

Páros csillag mosolyog a
Magas bérczoromra:
Bérczoromról a sasmadár
Leccsap nagy suhogva.

- Mi a bajod, szegény legény,
Mi a kívánságod?
Mondd el, mondd el hamarosan,
Meglesz, majd meglátod.

Elmondja, hogy eddig mindig
Minden útján jól járt;
De most, de most, hogy állja ki
Az utolsó próbát?

- No, ne búsulj, szegény legény,
Várj csak meg itt engem!
Én neked azt a bokrétát
Azonnal megszerzem.

Repül a sas égbenyúló
Magas bérczorumra:
S a föld legszebb virágát a
Körme között hozza.

Viszi is a szegény legény:
- Itt van, jó királyom!
Váltsa be az ígétét,
Szivemből kívánom.

A szépséges királyleány
Ott terem e szóra:
Két orcáján kivirított
Egészen a rózsza.

Oda borúl mosolyogva
A király nyakába:
- Úgy-e, úgy-e, édes apám,
Neki nincsen párja!

- Jól van, jól van, édes fiam,
Ember vagy, azt látom!
Nesze, itt a mátkagyűrű,
A tied a lányom.

- Megköszönöm, király atyám,
A jóságát hozzám!
Életemet szép mátkámért
Százszor feláldoznám!

Hanem hogy a boldogságom
Tetőpontra hágjon:
Király atyám, kedves mátkám,
Még csak egyre vágyom.

Messze, messze, hol a hegyen
Örök fehér hó van,
Ott lakik egy szegény asszony
Egy kis vityillóban.

Nagyon szegény... alig van a
Betevő falatja...
Éjjel-nappal a vándorló
Fiát siratgatja.

Az én édes öreg anyám
Az a szegény asszony...
Úgy szeretném elhozni, hogy
Tovább ne sirasson.

Hadd lakjék itt, király atyám,
Szépséges szép mátkám,
Istenem, de boldog lennék,
Ha mindennap látnám!

Örömemnek úgy nem lenne
Soha semmi híja...
Jóságos jó király atyám,
Úgy-e ide hívja?

- Becsülöm a szived, fiam!
No csak eredj érte!
Megtartjuk a lakodalmat
Mához három hétre.

Megy a legény az anyjáért
Aranyos hintóban,
Messze, messze, hol a hegyen
Örök fehér hó van.

Viszi, viszi a királyi
Fényes palotába:
Rázendíti az országnak
Minden muzsikása.

Kezdődik a lakodalom,
Soh' se láttam párját...
Ki jön velem a lakziba?
Tán még most is járják!

A kiszurkált kecske.

Üljetek csak ide körbe,
Sanyi, ne nézz a tükörbe!
Ide hallgass, rontom-bontom,
Mikor én a mesét mondom.
Olyan igaz, mint az öklöm,
Bizonyítja a könyököm.
Volt egyszer egy... no, találd ki!
Ki volt, mi volt? Hát akárki.
Csak azért is volt egy ember,
Kis fiához így szólt egyszer:
- Hajtsd ki, fiam, ezt a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét.
Hajtsd ki csak a kies rétre,
Gyöngypataknak gyöngyvizére.

És a fiú kihajtotta,
Kies réten jól tartotta.
Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig birt megmozdúlni.
Kérdi tőle a kis pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?
- Úgy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

És a fiú haza hajtja,
Kérdi otthon édes apja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Szár az mezőn legeltetett,
Asszúfüvel etetgetett.
Mocsárvíz volt az italom -
Brr! igya meg! Nem ihatom.
Tán a hideg is kilelne,
Kígyó, béka lakik benne.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Egész nap csak furulyázott.

- Ej, lánczordta, mákos torta!
Sárga dinnye, zöld uborka!
Hát te mindig furulyázol?
A kecskére nem vigyázol?
Mars! Tarisznyát a válladra!
Úti laput a talpadra!

Mondja reggel, mondja másnap
A kisebbik kis fiának:
- Hajtsd ki, fiam, ezt a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét,
Zöld erdőbe, sík mezőbe,
A pázsitos dombtetőre.
Itasd meg az arany kúton,
Rátalálsz a gyalogúton.

És a fiú kihajtotta,
Sík mezőben jól tartotta.
Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig birt megmozdúlni.
Kérdi tőle a kis pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?

- Úgy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

És a fiú haza hajtja,
Kérdi otthon édes apja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Majd megütött már a guta,
Csupa kátyú, hepe-hupa!
Nem találsz ott csak katángot,
Enném inkább itthon fánkot!
Ivóvize olyan, mint a
Legfeketébb gubicstinta.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Egész nap csak madarászott.

- Ej, mordízom-teringette!
Forgós adta, szedte-vette!
Hát te mindig madarászol?
A kecskére nem vigyázol?
Mars, fel is út! Mars, le is út!
Elcsapom az ilyen fiút.

Harmadnapra virradóra
Szól a harang, üt az óra.
Maga hajtja ki a kecskét,
Hadd legeljen friss füvecskét
Illatozó rózsás tájon,
Selyemfüves rónaságon.
Annyit evett kecske úrfi,
Hogy alig birt megmozdúlni.
Kérdi tőle kinn a pásztor,
Nem is egyszer, hanem százszor:

- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?
- Úgy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

És a gazda haza hajtja,
Kérdi otthon, próbálgatja:
- Kedves kecském, jóllaktál-e?
Elég füvet, mondd, kaptál-e?
- Jaj, jó gazdám, dehogy laktam,
Mint a kutya, úgy koplaltam.
Biz az állam így felkopnék -
Nincsen ott, csak hangyazsombék,

Vakandtúrás... s több efféle...
Talán már több el se férne.
Olyan szaga van a tónak,
Mint a kenderáztatónak.
Rám a pásztor nem vigyázott,
Mert egész nap csak pipázott.

- No megállj, te hazug kecske!
Markomba vagy, lesz is leczke!
Muzsikálok egy-két nótát,
De nem nézem ám a kótát,
Csak könyv nélkül... így ni!.. hohó!..
Görbe somfa itt a vonó.
Csihi-puhi! Ez magamért,
Ez pedig a két fiamért.
Ucczu, botom! Rajta, botom!..
Két fiamat haza hozom.

- Jaj, jaj, gazdám, édes gazdám!
Ne porozd ki úgy a bundám!
Úgy jóllaktam, mint a duda,
Hogy birom el, az a csuda.
Pástétomot tehetsz elém,
Egy szál fű se fér több belém.

- Képmutató semmiházi!
Nem fogsz többet lakomázni!
Megtanítlak, ilyen-olyan!
A csillagos bicskám hol van?
Az való ily gézengúzoknak,
Elevenen most megnyúzlak!

Míg a bicskát keresgélte
S tarisznyába kutat érte:
Fut a kecske ki a kerten,
Árkon-bokron, ungon-berken,
Mint a kilőtt puskagolyó -
Csúfolja a csacska folyó.
Tüske tépi, ág is húzza,
Hajtja magát, töri-zúzza.
Az erdőig meg sem állott -
Ugyan vajjon mit csinált ott?
Térdre esve, orra bukva
Belebújt egy rókalyukba,
Ott meghúzta szépen magát -
No, gazd'uram, jó éjszakát!

Haza megy a róka. De lent
Megérezte az idegent:

- Ki vagy, mi vagy a lyukamban?
Tudós vagy-e, vagy tudatlan?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!

Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
Féllábammal to-top pantok,
A fogammal ro-roppantok.
Fia vagyok az ördögnek,
Be ne gyere, mert megdöflek!

Megijedt a róka tőle,
A farkashoz fut előle:
- Farkas koma, gyere hamar!
Halld, mi mindent összehadar!
Ördögfi van a lyukamban,
Csak azért se hagyjuk abban!

Farkas megy a lyuk szájához,
A lyuk száján bekiáltoz:
- Ki vagy, mi vagy más lyukában?
Róka koma viskójában?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
Szakállammal tü-tüsszentek,
Homlokommal pü-püffentek.
Azt se mondom, hogy: vakablak!
Be ne gyere, mert bekaplak!

Farkas koma furcsát érez,
El is szalad a medvéhez:
- Medve koma, gyere hamar!
Halld, mi mindent összehadar!
Ördögfi van a rókánál,
Tudod, ott a borókánál.

Jaj lesz neked, te kis ördög!
Medve czammog, dirmeg-dörmög:
- Ki vagy, mi vagy más lyukában?
Róka koma viskójában?
- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!
Szaladj odébb, mert majd adok!
Bokorugró körmös kecske,
Libeg rajtam a bekecske.
A szarvammal tu-turkállok,
Bajúszommal szu-szurkállok.
Be ne gyere, mert leváglak,
Mint a répát összeráglak!

Megijedt a szegény medve,
Ott maradni nem volt kedve.
És szaladtak mind a hárman,
Össze-vissza a határban.
Szálason föl, le a hegyen -
Egy sündisznó arra megyen.

S kérdi tőlük: hova, hova?

Félve felel medve koma:

- Jaj, szaladjunk! Te is szaladj!

A viláért itt ne maradj!

Ördögfi van - gyi, te lábam! -

Róka koma viskójában.

Féllábával egyet toppant,

A fogával összeroppant,

A szarvával egyre turkál,

Bajúszával mindig szurkál,

Szakállával nagyon tüsszent,

Homlokával agyonpüffent.

- Álljatok meg! Hó, ne tovább!

Nem lennétek jó katonák!

Mit viszitek az irhátok,

Úgyis nehéz, nem birjátok!

Gyertek vissza! Megmutatom,

Hogy a lyukból kiugratom.

- Ej, te se vagy nálunk hősebb!

Mindenikünk csak erősebb!

Mind a hárman földhő' vágunk,

Legyen eszed, jó barátunk!

Gyere te is! Fussunk négyen,

Párosával jobban mégyen.

- Gyertek vissza, hogyha mondom,

A többi majd az én gondom!

Kiugratom, meglássátok,

Lesz kitűnő vacsorátok.

Nekem nem kell, csak a hája,

A tüdeje meg a mája.

A hogy hallják háját-máját:

Nyalogatja mind a száját.

Visszafordul mind a három -

Mi lesz ebből? Kitalálom.

Mennek, mennek hát csendeskén,

Egymás mellett szép kettecskén.

Sündisznó a rókalyuknál

Örömeben csak úgy ugrál:

- Hallod-e te, bolondító!

Én vagyok itt, a sündisznó!

Ki vagy, mi vagy más lyukában?

Róka koma viskójában?

- Hogy ki vagyok? Hát én vagyok!

Szaladj odébb, mert majd adok!

Bokorugró körmös kecske,

Libeg rajtam a bekecske.

Az orrommal szu-szusszantok,

A torkommal ku-kurjantok.

Be ne gyere, ezer bomba!
Mert beduglak a zsákomba!

De hiába volt minden szó,
Nem ijedt meg a sündisznó.
Magát összegombolyítja,
Gombolyagot begurítja,
Megszurkálja jól a kecskét,
Összevérzi a bekecskét.

Kecske mekeg... ki is ugrik...
Fürge lába meg-megcsuklik...
Futnak, futnak mind utána,
Valamennyi kiabálja:
- Fogd a fülit, én a farkát!
Te meg, pajtás, csak a szarvát!
Farkas, ugorj a hátára!
Jaj, de jó lesz vacsorára!
Sündisznónak add a háját,
A tüdejét meg a máját!

Többet észszel, mint erővel.

Szántogat a szegény ember
Vadonerdő mellett,
Feje fölött a pacsirta
Vígán énekelget.
Két rossz igás gebéjével
A hogy egyet fordúl:
Mormogást hall, makogást hall
A sűrű vadonbúl.

«Mi a manó lehet az ott?»
Töprekedik rajta.
A mormogást, a makogást
Egyre jobban hallja.
Nézni megyen... hát csata foly
Szörnyű dérrrel-dúrral:
Egy nagy medve verekedik
Egy kicsike nyúllal.

«No még ilyet soh'se láttam
Világéletemben!
Valamennyi iródiák
Megírhatná versben!»
Kaczag, kaczag, majd kipukkan,
Könnye is kicsordul,
Nagy kaczagás felel rája
A sűrű vadonbúl.

«Ej lánczhordta! mákos torta!
- Szól a tányértalpú -
Hogy vájja ki pislákoló
Szemedet a varjú!
Nem tudod, hogy nincs tréfára
Mindenkinek kedve?
Nem tudod-e, hogy én vagyok
A hatalmas medve?

Hogy mersz engem kikaczagni?
Te nyomorult féreg!
Jaj, megüt a guta mindjárt!
Jaj, megesz a méreg!
No várj, ezért megtanítlak
Keztyűbe dudálni!
Most megeszlek ám lovastúl,
Nem fogsz figurázni!»

Megijedt a szegény ember,
Könyörögni kezdett.
Összestadart annyi badart
S hányta a keresztet:
«Jaj kegyelem, medve uram!
Csókolom a talpát!
Hisz tudom én, félem is én
Nagyhirú hatalmát!

Adjon Isten medve úrnak
Ezer odú mézet!
A mit óhajt szeme-szája,
Nyujtson a természet!
Füdjön mindig tejbe-vajba,
Szivemből kívánom.
Gazdag legyen, hogy heverjen
Jó puha diványon!

Engedelmet most az egyszer,
Ne faljon föl, kérem!
Mit csinálna fiam, lányom
Meg a feleségem?
Míg fölszántom a földemet,
Estig irgalmazzon...
Házam népe kenyér nélkül
Hogy már ne maradjon!»

«No, hogy ilyen szépen kértél,
Estig megbocsátok.
Mig hát a nap le nem megyen,
Legyünk jó barátok!
Alkonyatkor eltörök majd
Fölötted a pálca:
Megeszlek én, szegény ember,
Még ma vacsorára!»

Szántogat a szegény ember,
Nincsen semmi kedve.
Kimondta az ítéletet
A hatalmas medve.
Oda megy a ravasz róka,
Mi baja van? kérdi.
Elbeszélte szomorúan
Az esetet néki.

Nem azért a róka róka
Ezen a világon,
Hogy ne adjon jó tanácsot,
Legény ő a gáton:
«Szegény ember, soh'se búsúlj,
Ha bajod csak ennyi.
Kihúzlak én a hinárból,
De meg kell fizetni!

Adj egy kakast, nagy tarajast,
Kilencz kövér tyúkkal!
Ne félj semmit, elbánok én
Majd a lompos úrral.
Hajad szála se görbül meg,
Sem a lovad szőre,
Lefőzzük a csacsi maczkót,
Mondhatom előre.»

Megörült a szegény ember
S hálálkodott érte.
A kakast is, a tyúkot is
Hát csak megígérte.
Nagynehezen ígérte meg,
Mert igen sokalta,
Maga mégis csak többet ér,
Ez a gondolatja.

«Hallgass ide! - szól a róka, -
Légy most csupa szem-fül!
Többet észszel, mint erővel
És a dolog elsül.
Mikor este jön a medve
Mogorván morogva:
Szedem-veszem az irhámát,
Búvok a bokorba.

Búvok, búvok a bokorba
S kürtölök majd rátok.
Ha kérdezi, te csak azt mondd:
Jönnek a vadászok!
Majd meglátod, hogy megijed
Ő nagy urasága -
Mondjad neki, meneküljön,
Ha az élte drága.»

Megörült a szegény ember,
Hálálkodott érte,
A kakast is, a tyúkot is
Ujra megígérte.
Ha a dolog sikerül, még
Ráadást is ígért:
Kukoriczán hízott libát,
Gyöngé húsú csirkét.

Lompos uram, medve uram
Mormogva ment este,
Róka koma, ravasz koma
A bokorban leste.
Kürtöl, kürtöl... eliramlik
Szegény tányértalpú -
Többet észszel, mint erővel...
Tisztelt nagyhatalmú!

«Többet észszel, mint erővel,
- Búcsúzik a róka -
Nálad leszek, szegény ember,
Holnap virradóra!»
«Kérem ássan, tessék, tessék,
Nagyeszű barátom!
Piros hajnalhasadáskor
Csemegére várom.»

Vígan baktat hazafelé,
Neveti a medvét,
Jó vacsora meg a bora
Éleszti a kedvét.
Gondolata a rókára
Mosolyogva téved:
«Dejszen koma, ravasz koma,
Nem félek már tőled!»

Piros hajnalhasadáskor
Zörgetik az ajtót:
«Nyisd ki, nyisd ki, szegény ember!
Róka zörget, nem tót.
Hol a kakas, nagy tarajas,
Kilencz kövér tyúkkal?
Kukoriczán hízott liba
Gyöngé csirkehússal?»

«'Csés jó reggelt! Csakhogy itt van!
Mindjárt koma, mindjárt!
Csak fölkelek, csak fölhúzom
A sarkantyús csizmát!
Ejnye, ejnye, de örülök!
De nagy ujság nálunk!
Anyjuk, terítsd meg az asztalt,
Itt a mi barátunk!»

«Nyisd ki, nyisd ki, ne fecsegy már!»
«Rögtön, koma, rögtön!
Nyakravalóm igazítom
S lajbimat felöltöm!»
Tartogatta szóbeszéddel
Ravaszúl a rókát,
De a róka harmadszor is
Mondja a mondókát:

«Nyisd ki már no, mert erővel
Betörök a házba!»
«Fiam, lányom öltözködik
Ünneplő ruhába.
A szobát is rendbe hozzuk,
Szanaszét a holmi...»
Szegény ember a szájával
Elkezdett csaholni.

«Szegény ember, mi tesz úgy benn?
Hé, csak nem kopó tán?»
«Koma, koma, mi tagadás!
Szomorú a nótám:
Kopó biz az, a javából,
Még pediglen kettő!
Honnan jöttek? merre? mikor?
Tudja a teremtő!

Megérezték, szimatolták:
Ajtómon ki zörget.
Alig tudom, alig birom
Tartani már őket.
Ki akarnak már rohanni,
Ugyan mit csináljak!
Koma élte drágább nekem,
Mint a viczispánnak.»

«Csak addig tartsd, szegény ember,
Míg elfutok innét!
Rádhagyom a tyúkot, kakast,
Hízott libát, csirkét!»
El is hordta az irháját
A kijátszott róka -
Úgy-e bizony érdemes volt
Verset írni róla?

A tizenkét fekete varjú.

Éjjel-nappal sír-rí
Szegény özvegyasszony,
Kertbe sem azért megy,
Hogy rózsát szakaszson.

De hogy teleszórja
Könnye záporával,
Bokros búbánattal,
A rózsát is gyászszal.

«Mit sírsz, mit rísz mindég,
Édes tubus anyám?
- Kérdezi kis lánya -
Mebántottak talán?»

«Hogyne sírnék, rínék,
Édes tubus lányom!
Tizenkét bátyádat
Többé soh' se látom!

Itthagytak, elmentek
Messze, messze földre,
Túl a tengeren is
Nagy vadonerdőbe.

S nem hagytak egyebet
Siró fájdalomnál -
Még te, gyöngyöm, akkor
Karonülő voltál.

Varázs fogta őket,
Varázs alatt vannak,
Hirét se hallom már
Tizenkét fiamnak.

Elszálltak hazúlról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében!»

Hull a könnye, omlik
A szegény anyának
S holmiját kirakja
Tizenkét fiának.

Tulipántos ládát
Százszor is kinyitja:
«Legkisebbiké volt
Ez a rámás csizma!

Vörös bársony süveg...
Ezt meg ő viselte!
Szép árvalányhajból
Bokréta mellette.

Fehér pitykés lajbi...
Nyakravaló, rojtos...
Selyemfürtös guba...
Általvető, bojtos...

Ti vagytok szívemnek
Öröme, bánatja!»
S keblére öleli,
Sorra csókolgatja.

«Ne sírj, ne ríj, anyám!
Jó az Isten, jót ad;
Áldj meg engem, édes,
Aztán Isten hozzád!

Nincsen nekem itthon
Addig maradásom,
Tizenkét bátyámat,
Mig föl nem találom!»

«Ibolyavirágom,
Ugyan hova mennél?
Maradj te, virúlj te
Szerető szívemnél!

Fúvó szél megfúna,
Záporeső verne,
Maradj itthon, te kis
Turbékoló gerle!

Tüske megszurdalná
Harmatgyöngye lábad -
Ha te is elvesznél,
Meghalnék utánad!»

«Ne marasztalj tovább,
Ne tartóztass anyám!
Ki felettünk lakik,
Gondot visel az rám!

Elmegyek érettük
A világ végére,
Az óperenciás
Tenger fenekére.»

Elindúl a kis lány
Első harangszóra,
Homlokán ott ragyog
Édes anyja csókja.

Hegyeken, völgyeken
Reménykedve ballag,
Az a csók vezérli,
Az a fényes csillag.

Mutatja az ösvényt
Szép szelid világa,
Félelem nélkül megy
A vak éjszakába.

Harmatgyöngye lábát
Szúró tüske vérzi:
Csak anyjára gondol
S fájdalmát nem érzi.

Fúvó szél megfújja,
Megveri a zápor:
Bátyjaira gondol
S több erőt kap százszor.

Párnája kemény kő,
Rög a derekalja:
Egy édes gondolat
Lágyan elringatja.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik, a kedves;
Mind egy messze fénylő
Kastély fölött repdes.

Mosolyogva ébred
Kelő napsugárral
És folytatja útját
Hegyen-völgyön által.

Tikkasztó melegség
Égeti, kínozza,
Egyre jobban-jobban
Gyötri éhe, szomja.

Lankadatlan hittel
Vándorol előre,
Alkonyatkor elér
Egy vadonerdőbe.

Se eget nem látott,
Se földet nem látott,
Csak egy kis kunyhóban
Rezgő mécsvilágot.

Csöndesen koczogtat
S benyit a kunyhóba,
Zörgő rokka mellett
Ül egy vén anyóka.

«Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!»

«Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?»

«Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkülok még az
Öröm is búbánat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?»

«Mi türés-tagadás,
Megmondanám, lányom,
Biz én nem hallottam
Semmit a világon.

De kis domb tövében,
Kerek erdő szélén,
Völgyön fel, hegyen le,
Ott lakik a néném.

Tudakozd meg őt majd,
Vándorló virágom!
Ha csak ő nem tudja,
Senki a világon.

Hanem előbb, nesze,
Három arany dió,
Fürge mókus hozta,
Gyöngyerdőben lakó.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat,
S feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat!»

Lefekszik az ágyra,
Csillapúlván éhe,
Imádkozik szépen
Kezét összetéve.

Mint szellő a bimbót
Lengeti az ágon,
Rengeti, ringatja
Őt is egy szép álom.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Távoli kastélyból
Indúlnak feléje.

Fölbreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

Mendegél, vándorol
Hegyen, völgyön által,
Dalol is, dalol is
A dalos madárral.

S mikor fűre-fára
Leborúl az árnyék:
Ott feketélik a
Kerekerdős tájék.

Koczogtat, benyit a
Második kunyhóba:
Ócska könyvből olvas
Ott egy vén anyóka.

«Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!

Nagy vadonerdőből
Tiszteli testvére,
Engemet ő küldött
Ide ma estvére.»

«Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?»

«Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkűlök még az
Öröm is búbánat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?»

«Mi tűrés-tagadás,
Megmondanám, lányom!
Biz én nem hallottam
Semmit a világon.

De kis domb tövében,
Kerek erdő szélén,
Völgyön fel, hegyen le,
Ott lakik a néném.

Tudakozd meg őt majd,
Vándorló virágom!
Ha csak ő nem tudja,
Senki a világon.

Hanem előbb, nesze,
Három arany alma,
Kiskerti, nagykerti
Királyfiú adta.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat -
Feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat!»

Csillapítva éhét
Könyörög az ágyon.
S rengeti, ringatja
A jötevő álom.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Közelebb-közelebb
Szállanak feléje.

Fölébreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

Mendegél, vándorol
Sietve előre,
Völgyön fel, hegyen le,
A kerek erdőbe.

Koczogtat, benyit a
Harmadik kunyhóba:
Kuczkóban szunyókál
Egy öreg anyóka.

«Jó estét, jó estét,
Édes öreg anyám!
Boldogság lakozzék
Ezen a kis tanyán!

Kerek erdő mellől
Tiszteli testvére,
Engemet ő küldött
Ide ma estvére.»

«Fogadj Isten, lányom!
Baj lett volna, szentem,
Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz engem.

Látom, derék lány vagy,
No de beszéld el már:
Hol jársz te itt erre,
Hol a madár se jár?»

«Keresve keresem
Tizenkét bátyámat,
Mert nélkülok még az
Öröm is búbanat.

Elszálltak otthonról
Zúgó esti szélben,
Tizenkét fekete
Varjúnak képében.

Nem tud-e valamit,
Édes öreg anyám?
Nem hallott-e róluk
Ezen a kis tanyán?

«Hallottam, hallottam,
Vándorló virágom,
Tizenkét bátyádat
Én mindennap látom.

Nagy, nagy suhogással
Kunyhóm fölött szállnak,
Feketén huzódva
Messze kéklő tájnak.

De te oda, lelkem,
Soha el nem jutnál,
Mert hosszabb az az út
A leghosszabb útnál.

Térdig is elkopnék
Hófehér kis lábad,
Gyöngye vagy te arra,
Magad is beláthadd.

Fézkük odafönn van
Nagy, magas kőszálon,
A fellegek közé
Nem mehetsz, csak szárnyon.»

Nekibusúl a lány,
Hogy miért nincs szárnya,
Tizenkét bátyjához
Mindjárt el is szállna.

Hulló könnye gördül
Liliomorczáján,
Szól a vén anyóka
Igen megsajnálván:

«No, ne hagyjon el hát,
Lányom, a reménység!
Hisz ezen a bajon
Segithetek én még!

Itt van ez a csésze,
Iratos kenőcscsel,
Takard be, tubiczám,
Tarka keszkenőddel.

S úgy lefekvés előtt
Kend meg vele vállad:
Virradóra nő majd
Két nyílsebes szárnyad.

Oda szállhatsz vele,
A hova csak vágyol,
Tizenkét bátyádhoz,
Akármilyen távol.

Hanem előbb, nesze,
Három arany körte,
Tündérlátta is van
Kis leányom, közte.

Csillapítsd éhedet,
Csillapítsd szomjadat,
S feküdj az ágyamra,
Pihend ki magadat.»

Csillapítván éhét,
Lefekszik az ágyra,
Imádkozik szépen,
Hogy nőjön ki szárnya.

Iratos kenőcscsel
Bekeni a vállát,
A boldog reménység
Megszépíti álmát.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
Ő feljüket repül,
Azok meg feléje.

Fölbreszti reggel
A kelő nap csókja
S útjára ereszti
Az öreg anyóka.

S hogy merre repüljön,
Megmutatta aztán,
Mert kinőtt a szárnya,
Mondanom se kell tán.

Csak repül, csak repül,
Sebesen előre,
Hegyen át, völgyön át
A sík levegőbe.

Az óperenciás
Tengeren is túl, túl,
Az üveghegyeken,
Zengő erdőn is túl.

Ezer mértföld van már,
Sok ezer utána,
Egyszer csak megdobban
A kis szive tája.

Egy nagy csomó varjú
Feléje közeleg,
Feketén huzódik
A suhogó sereg.

Megolvassa őket,
Számolja: egy... kettő...
Ki van egytől egyig:
Épen tizenkettő.

«Tizenkét bátyám ez!»
Gondolja magában,
De nem szól hozzájuk,
Csak repül vidáman.

Mennél közelebb jut
A magas kőszálhoz,
Annál jobban repül,
Éjt-napot föláldoz.

S hetednapra eljut
Kőszál tetejére,
Egy virágos kertnek
Kellős közepébe.

Virágos kert ölen
Szép márványpalota,
Arany a födele,
Gyémánt az ablaka.

Ragyogó tünemény,
Kápráztató dolog,
Halk zeneszó mellett
Kacsalábon forog.

«Csakhogy itthon vagyok!»
Felsóhajt imígyen.
S az arany kilincset
Mefogja szelíden.

Benyit a pitvarba,
Onnan a konyhába,
Jobbra-balra nyíló
Tizenkét szobába.

S ízibe kisöpri
Sorra a szobákat,
Megveti puhára
A tizenkét ágyat.

Fát szed és tüzet rak,
Kötőt köt elébe:
S főzi az ebédet
Tizenkét személyre.

Mikor ez is kész van,
A terítéshez lát;
Tesz a tányér mellé
Kést, kanalat, villát.

Kiméri az ételt,
Mindenik egyforma,
Eszik egy keveset
Mindenikből sorra.

S mivel a nagy úttól
Igen-igen bágyadt:
Sorra próbálgatja
A tizenkét ágyat.

Végre lepihen a
Tizenkettedikbe...
S alszik, mint a galamb,
Édesen pihegve.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik az ágyban:
Bokrétát kötöznek
Őneki mindnyájan.

S mig alszik, álmodik
A pihegő galamb:
Megszólal a várban
Egy kis ezüst harang.

Csalogató szavú,
Hívogató hangú -
S hazaszáll suhogva
A tizenkét varjú.

Magától kinyílik
Előttük az ajtó,
Elhallgat a várban
A hívó harangszó.

Mennek a pitvarba,
Onnan a konyhába:
Olyan tiszta minden,
Mint víz a pohárba'.

Tűzhelyen a parázs
Hamuban hunyorog,
A tizenkét varjú
Nem tudja: mi dolog?

Az edények szépen
Mind el vannak mosva,
Akár csak a kristály,
Tündökölnék sorra.

«Ki volt itt? Ki lehet
A mestere ennek?»
Hamarán, szaporán
A szobákba mennek.

Minden ágy megvetve,
Letörölve a por;
Mintha csak ma vennék,
Olyan a sok bútor.

Fejcsóválva néznek
El az ebédlőbe:
Terítve az asztal
Ép tizenkettőre.

Kimérve az étel,
Mindenik egyforma,
Hiányzik egy kevés
Mindenikből sorra.

«Ki volt itt? Ki járt itt?
- Egyre tanakodnak -
Végire kell járni
Ennek a dolognak!»

Kutatják mindenütt,
Keresik mindnyájan,
Végre meglelik az
Utolsó szobában.

Legkisebb bátyjának
Ott fekszik az ágyán,
Édesen mosolyog,
Mosolya: szivárvány.

Ágyát körülállva
Mindjárt fölismerték
Kis tubus hugokat,
A kedves teremtést.

Felköltsek? Ne költsek?
Tanakszik mindenki.
Egyikük azt mondja:
Meg talál ijedni.

«Költsek föl, de csókkal!
- A legkisebb rászól -
Legalább hirt hallunk
Édes jó anyánkról.»

Mikor a legkisebb
Az anyjáról beszélt,
Kinyitja a kis lány
Kék ibolyaszemét.

Boldog örömükben
Sírnak és nevetnek,
Szép arany bokrétát
Adnak a kedvesnek.

Egyik arany gyűrűt
Húz föl az ujjára,
Másik gyöngyczipellőt
Liliomlábára.

Biborba, bársonyba
Öltöztetik szépen,
Ül, mint egy királyné,
Aranyos karszékben.

Majd az arany kertbe
Lemennek sétálni:
Hajlongnak előtte
Bokrai, virági.

Tó hátán a hattyú
Fejét bólintgatja,
Víz tetején ugrál
Csillogó halacska.

Aranyos madarak
Csacsognak az ágon,
Nem lehet már szebb hely
Az egész világon.

Azután előáll
Egy rubintos hintó,
Ezrivel csüng róla
Feslő rózsabimbó.

Virág a födele,
Selyem a párnája,
Kis tubus hugokat
Felültetik rája.

S mind befogja magát
A tizenkét varjú,
Zöld pázsiton húzzák,
Merre a szél nem fú.

A rubintos hintó
Soha meg nem zökken,
Lágyan ringatózik
S mint az álom, röppen.

Tizenkét varjúnak
Csörög a csörgője,
Viszik a vendéget
Az arany mezőre.

Igy telik az idő
Ebben a nagy módban!
Még nem is mondhatta:
Miben jár valóban?

Perczre percz: multság,
Ujabb gyönyörűség,
De meg is érdemli
A testvéri hűség.

«Kedves kis hugocskánk!
Köszöntve köszöntünk!
- Szól az egyik bátyja -
Maradj itt közöttünk!

Mindaz, a mit láttál,
Lásd, a mienk itten,
De hiábavaló,
Mert örömünk nincsen.

Tizenkét bátyádnál,
Maradj itt minálunk!
Légy a mi örömünk,
A mi boldogságunk!

Minden gondolatját
Ellessük szivednek,
Sehol a világon
Jobban nem szeretnek.

Neked virúl itt a
Legkisebb virág is,
Csókba fűrosztjuk még
A lábad nyomát is.»

«Köszönöm - felel rá -
Jóságtokat hozzám,
De én itt, higyjétek,
Soha meg nem szoknám.

Tündérszép itt minden,
Szeretem, nem mondom;
Hanem azért nekem
Mégis csak jobb otthon.

Minek ez a sok szép,
Ha nincsen anyátok,
Kinek az ölébe
Fejete hajtsátok?

Látnátok csak, oh jaj!
Édes jó anyánkat:
Mivé tette szegényt
Az örökös bánat!

Egyebet se csinál:
Fiait siratja.
Megesett a szívem,
A lelkem is rajta.

Mondtam neki: megyek,
Mert nincs maradásom,
Tizenkét bátyámat
Mig föl nem találom.

Sok ezer mértföldet
Ide azért tettem,
Hogy jőjjetek haza
Mind a tizenketten!»

Búnak adja fejét
A tizenkét bátya,
Könnyezve hajolnak
Testvérük vállára.

A legkisebb varjú
Zokogva kiáltoz:
«Menjünk haza, menjünk
Az édes anyánkhoz!»

Átveszi most a szót
A legöregebbik,
Szavait a falak
Búsan visszazengik:

«Áldjon meg az Isten,
Szerető hugocskánk!
Áldjon meg ezerszer,
Hogy eljöttél hozzánk!

De te csak menj haza,
Hej, mi nem mehetünk,
Mert ide van kötve
Szomorú életünk.

Varázs alatt vagyunk
Varázs fogott minket,
Csöndes házikónkba
Nem mehetünk innét.

Tiszteljük, csókoljuk
Édes jó anyánkat,
Kinek nélkülünk az
Öröm is búbánat.

Mondd, ha azt akarja,
Hogy mi hazamenjünk,
Vére hullásával
Váltsa meg a lelkünk!

Nem válthatja meg, csak
Vére hullásával,
Anyai szívének
Szent áldozatával.

Egyik hüvelykujját
Hasítsa föl értünk,
Húzza tübe vérét -
Mondd meg neki, kérünk.

Tizenkét pár inget
Varrjon a számunkra,
Senkihez se szóljon,
Míg tart ez a munka.

Száján a legárvább
Szót ki ne ereszsze,
Mert dugába dölne
Az egész egyszerre.

De ha megvarrja a
Tizenkét pár inget:
Emberi képünkben
Ölelhet úgy minket.»

Hallgatott a kis lány,
Mind jól megjegyezte
S az Istenhez buzgón
Imádkozik este.

Iratos kenőcscesel
Bekeni a vállát,
Ringató reménység
Megerszépíti álmát.

Tizenkét bátyjáról
Álmodik szegényke:
A hogy visszazállnak
Anyjuk kebelére.

Reggelre újlag
Kinőtt a két szárnya,
Bucsúzik, elindul
Nyájas falujába.

Három vén anyókat
Az útjába ejti:
Jóságukat hozzá
Soha nem felejtí.

Csak repül, csak repül
Sebesen előre,
Hegyen át, völgyön át
A sík levegőbe.

A tizenkét varjú
Körbe fogja, zárja:
Sok ezer mértföldet
Hagynak együtt hátra.

Kis tubus hugokat
Egész elkísérik
Harmadik kunyhóig,
Vaderdő széléig.

Onnan aztán vissza
Kőszáli tetőnek,
Hetedhét országon
Suhogva repülnek,

Édes anyját a lány
Zokogva találja,
Mint a szomorúfűz,
Hajol a ládára.

S holmiját kirakja
Tizenkét fiának,
Se szeri, se száma
Ráhulló csókjának.

Sóhajtozva gondol
Bujdosó lányára.
Mit csinál? hova lett?
Tán sohase látja?

«Jó napot, jó napot,
Édes szülőanyám!»
«Jaj, csakhogymegjöttél,
Aranyos tubiczám!

Hát föltaláltad-e
Tizenkét bátyádat?
Mert nélkülok még az
Öröm is búbánat.»

Hogy volt, mint volt, a lány
Elbeszéli sorba,
Vigyáz, hogy ne essék
A szavában csorba.

Elmondja a sorsát
Tizenkét bátyjának:
S anyjuktól váltságúll
Hogy miket kívánnak.

Szót se szól az asszony,
Ládáját kinyitja:
Veszi a vég vásznat,
Rendre szabja, nyirja.

Egyik hüvelykujját
Fölhasítja késsel,
Tübe húzza vérét
S varr egész nap, éjjel.

Kérdik a szomszédok:
«Mit varr, komámasszony?»
Szót se szól, csodálják:
«Mi lelhettem vajjon?»

Sok hosszú időn át
Még nem is köhintett:
Meg is varrta jól a
Tizenkét pár inget.

Anyai szívének
Lángoló szerelme
Piros vérvirággal
Még ki is himezte.

S mikor az utolsó
Öltést megcsinálta:
A tizenkét varjú
Leszállt udvarára.

Megrázkódtak egybe
S lettek gyöngylegények -
Hogyha meg nem haltak,
Még máig is élnek.

Világszép Nádszál kisasszony.

Egyszer egy királyfi
Mit gondolt magába?
Kenyeres tarisznyát
Akasztott nyakába.

Elindult világgá,
Házasodni készül.
No majd meghalljátok:
Kit vesz feleségül.

Szebbnek kell lennie
Minden élő lánynál,
Az legyen a földön
A legszebb virágszál.

De mit ér a szépség
Ártatlanság nélkül?
Angyali jóság is
Ragyogjon szemébül.

Elmájében ilyen
Gondolatot forgat:
«Hol találom meg a
Legszebbet, legjobbat?»

Igazíts, vezérelj
A lába nyomára,
Fényes hajnalcsillag
Reszkető sugára!»

Csillag az égboltról
Biztatóan intett,
Bűbájos varázsszal
Tündöklő fényt hintett.

Rózsát szór útjára
A pirosló hajnal,
Madarak kísérik
Szép induló dallal.

Hajlongnak előtte
Gyöngytermő fűszálak,
Susog minden lombja,
Levele a fának.

Illattal köszöntik
A mező virági:
Kisérjen szerencse,
Kedves jó királyfi!

Megy, megyen, mendegél
Hetedhét országon,
Túl az üveghegyen,
Óperenciáson.

Hol a madár se jár,
Még virág se terem...
Fel-fel is sóhajtott:
Segíts meg, Istenem!

Segítségül hívta
Mindenkor az Istent,
Fáradalmat eltűrt,
Csüggedést nem ismert.

Ha kemény kőpárna
Volt is feje alja:
A hit édesdeden
Álomba ringatta.

S álmába sátrat vont
Egy tündér felette,
Galamblegyezővel
Dalolva legyezte.

«Te vagy az, te vagy az!
- Esdekelt hozzája -
Világnak szépsége,
Világnak jósága!»

És mikor szeméről
Elillant az álom:
Végig-végignézett
A nagy pusztaságon.

Míntha az elröppent
Tündérlányt keresné
S lebbenő fátyolát
Mefogni szeretné.

Hegyeken, völgyeken
Vándorolt utána,
Hitte, hogy ébren is
Majd csak megtalálja.

Messziről hallatszott
Hívogató ének,
Gyönyörűségére
Királyfi szívének.

S ment az ének után
Boldog reménységgel -
Egyszer nagysokára
Egy kunyhóhoz ért el.

Kopogtat az ajtón,
Benyit a kunyhóba:
Fonogat a padkán
Egy öreg anyóka.

Leveszi fejről
Nyomban a kalapot
S köszön illendően:
«Szerencsés jó napot!

Adjon az úr Isten,
Édes öreg anyám!
Hogy bekopogtattam,
Nem haragszik talán?»

«Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz, fiam,
Csúfúl jártál volna,
Mint jártak anyyian.

Ide, hol nem hallasz
Soha madárhangot,
Mondd: ily messze földre
Micsoda szél hajtott?»

«Keresem a földnek
Legszebbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát.

Ártatlan orcáján
Liliom és rózsa -
Édes öreg anyám,
Nem hallott-e róla?»

«Tisztelet-becsület,
Biz' én nem hallottam.
De mégis, megállj csak,
Várj, hadd gondolkozzam.

Sajnálak, királyfi,
Nem hallottam róla,
Pedig itt lakom már
Száz esztendő óta.

Hanem egyet mondok,
Kettő lesz belőle:
Dombtetőn a néném
Tán hallott felőle?

Gyer elő, piczikém,
Állj elő, ugrándozz!
Mutasd meg az utat
Néném kunyhójához!»

S egy kis pirosszemű,
Hófehér egérke
Viszi a királyfit
Ösvényről ösvényre.

Hegyen át, völgyön át,
Járatlan utakon,
Előttük, utánuk
Zúgva zúg a vadon.

Egyszer csak eszébe
Mi jut az egérnek?
Megáll... czinczog egyet...
Keresztútra érnek.

Két piros szemével
Vizsgálja az utat:
S három út közül a
Középsőre mutat.

Hófehér egérke
Hazafut czinczogva -
S a királyfi megyen
Neki bátorodva.

Megy az igaz úton
Sűrű rengetegben.
Égi szem vigyáz rá,
Hogy el ne tévedjen.

Messziről hallatszik
Hívogató ének,
Gyönyörűségére
Királyfi szívének.

Vad bozótokon át
Csalja, csalogatja,
Az a szép tündérdal
Nevén szólígatja.

S megy az ének után
Megújult erővel,
Lelke száll előre
Suttogó szellővel.

Egyszer csak benyit a
Második kunyhóba:
Pápaszemmel olvas
Ott egy vén anyóka.

Leveszi fejről
Nyomban a kalapot
S köszön illendően:
«Szerencsés jó napot!

Adjon az úr Isten,
Édes öreg anyám!
Hogy bekopogtattam,
Nem haragszik talán?»

«Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz, fiam,
Csúfúl jártál volna,
Mint jártak annyian.

Ide, hol nem hallasz
Soha madárhangot,
Mondd: ily messze földre
Micsoda szél hajtott?»

«Keresem a földnek
Legszebbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát.

Ártatlan orcáján
Liliom és rózsza -
Édes öreg anyám,
Nem hallott-e róla?»

«Tisztelet-becsület,
Biz' én nem hallottam.
De mégis megállj csak,
Várj, hadd gondolkozzam.

Sajnálak, királyfi,
Nem hallottam róla,
Pedig én itt lakom
Már kétszáz év óta.

Hanem egyet mondok,
Kettő lesz belőle:
Dombtetőn a néném
Tán hallott felőle?

Gyer elő, muczikám,
Állj elő, ugrándozz!
Mutasd meg az utat
Néném kunyhójához!»

S hosszú bojtosfarkú,
Hófehér mókuska
Viszi a királyfit
Vígan ugrándoizva.

Hegyen át, völgyön át,
Járatlan utakon,
Előttük, utánuk
Zúgva zúg a vadon.

Egyszer csak eszébe
Mi jut a mókusnak?
Megáll... vinnyog egyet...
Keresztútra jutnak.

Fürkésző szemével
Vizsgálja az utat:
S három út közül a
Középsőre mutat.

Hófehér mókuska
Hazafut vinnyogva -
S a királyfi megyen
Neki bátorodva.

Megy az igaz úton
Sűrű rengetegben,
Égi szem vigyáz rá,
Hogy el ne tévedjen.

Messziről hallatszik
Hívogató ének,
Gyönyörűségére
Királyfi szívének.

Vad bozótokon át
Csalja, csalogatja,
Az a szép tündérdal
Nevén szólígatja.

Megy a királyfi
Hetedhétországon,
Túl az üveghegyen,
Óperenciáson.

Megy az ének után
Megújult erővel,
Lelke száll előre
Suttogó szellővel.

Egyszer csak benyit a
Harmadik kunyhóba,
Ránczot olvas arczán
Ott egy vén anyóka.

Leveszi fejről
Nyomban a kalapot
S köszön illendően:
«Szerencsés jó napot!

Adjon az úr Isten,
Édes öreg anyám!
Hogy bekopogtattam,
Nem haragszik talán?»

«Ha öreg anyádnak
Nem szólítasz, fiam,
Csúfúl jártál volna,
Mint jártak annyian.

Ide, hol nem hallasz
Soha madárhangot,
Mondd: ily messze földre
Micsoda szél hajtott?»

«Keresem a földnek
Legszébbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát.

Ártatlan orcáján
Liliom és rózsza -
Édes öreg anyám,
Nem hallott-e róla?»

«Tisztelet-becsület,
Biz' én nem hallottam.
De mégis, megállj csak,
Várj, hadd gondolkozzam.

Csakugyan hallottam,
Jó királyfi, róla,
Hiszen itt lakom már
Háromszáz év óta.

De előbb elkopnék
A te lovad lába,
Míg oda juthatnál -
Ne is menj hiába!

Vasból való csizmát
Százat is elnyúznál,
Mégse érnél tovább
Ezredrésnyi útnál.

Csak olyan paripán
Lehet oda jutni,
A melyik a szélnél
Gyorsabban tud futni.

Repül, mint a madár,
Vagy mint a gondolat,
Hét országot hagy el
Egy rövid perc alatt.

Selyemréten nőtt fel,
Ott nőtt, növekedett,
Sárkánytejet szopott,
Zsarátnokot evett.

Tűzlángot ivott rá
Délre, vacsorára:
Ülj föl, jó királyfi,
Ilyen paripára!

Dolgot ád ennek is,
Mig elértek oda,
Mert oly messzire van,
Hogy igazán csoda.

A Fekete tenger
Kellős közepében,
A hetvenhetedik
Belső szigetében.

Ott van a kerek föld
Legszebbik virága,
Világnak szépsége,
Világnak jósága.

Kiváncsi szem elől
El van rejtve szépen,
Három kis nádszálnak
A középsőjében.

Nem is hívják másképp:
Kedves aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Másik két nádszálban
Van két szobalánya,
Szelíd szeretettel
Simúlnak hozzája.

De ha el is jutnál
Nagynehezen végre,
A Fekete tenger
Kellős közepére:

Mégse hozhatnád el
Föld legszebb virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát.

Olyan sötétség van
Nagy Szigetországban,
Hogy megállna benne
A kanál is bátran.

Nádszál kisasszonykát
Bizony meg se látnád -
Hasztalan keresnéd:
Sehol se találnád.

De ha meglelnéd is:
Avval is mit érnél?
Egy iszonyú sárkány
Fekszik a tövénél.

Ennek csak addig tart
Élete világa,
Míg a három nádszált
Valaki levágja.

Őrzi is a földnek
Legszébbik virágát,
Mint csak a tulajdon
Két szeme világát.

Hogyha alszik is, az
Egyik szeme nyitva -
A ki oda eljut,
Sohase tér vissza.

De hogyha valaki
Elhozhatná mégis:
Örülne a föld is,
Örülne az ég is.

Valamennyi sziget
Mind világos lenne,
Örökös kikelet
Virítana benne.

Hófehér hattyúkon
Tündérek mennének,
Örömnepére
A derék vitéznek.

S elnyerné a földnek
Legszébbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát.

Nézhetne a napra,
Fényes csillagokra,
Csak rá nem: világszép
Nádszál kisasszonyra.

Ha meglátná azt a
Liliomot, rózsát:
Elfogná valami
Édes érzés, jóság.

Minden, a mi csak rossz,
Tőle messze szállna,
Gondnak is, bűnnek is
Nőne sebes szárnya.

Legboldogabb lenne
Ezen a világon,
Dalolna, mint madár,
A virágos ágon.»

Búsulásnak adta
Magát a királyfi,
Hogy föl ne sóhajtson,
Nem tudta megállni.

Hol tesz ő szert olyan
Táltos paripára?
De rá tudná magát
Vetni a hátára!

De meg tudná ülni,
Akárhogy repülne,
A zivatarnak is
Elibe kerülne.

Töri fejét szörnyen,
Hogy mibe is fogjon?
Ha haza megy innen:
Mit mondanak otthon?

Ha meg nem tér vissza:
Hova menjen, merre?
Ki vezeti őt el
Arra a szigetre?

Hírét se hallotta,
Azt se tudja, hol van?
Tépelődik szegény
Egyre jobban-jobban.

De ha bánkódott is,
Csüggedést nem ismert,
Segítségül hívta
A jóságos Istent.

Tudta, el nem hagyja,
A ki hozzá fordul,
Megmenti, megvédi
Mindenféle rossztól.

«Látom, jó fiú vagy!
- Szól a vén anyóka -
Várj csak egy kicsikét,
Hátha teszünk róla?

Mutasd a fejedet,
Mi ragyog ott hátúl?
Három arany hajszál,
Nini! a javábúl!

Egy többől kinőve
Három arany hajszál;
Boldogabb vagy, fiam,
A legboldogabbnál.

Tündérszép anyádnak
Tündér adta, lelkem -
Tőle örökölted,
De jó, hogy megleltem!

Hajtsd le a fejedet
Az ölembe jobban:
Ez lesz a szerencséd,
Kiszakasztom onnan.

Ez vezet el téged
Arra a szigetre -
Csókold meg ezerszer,
Szorítsd a szivedre!»

Bámúl a királyfi,
Bezzeg csupa szem-fül,
Kedvesen minden szó
A lelkébe csendül.

Bámúl és nem érti
Az öreg anyókát -
Bele fog hát újra
S mondja a mondókát:

«Nesze, itt van ez a
Három arany hajszál!
Igazabb barátira
Sohasem akadnál.

Nesze, itt van ez az
Ócska kilincsmadzag!
Tudom, föl se venné
Az útról a gazdag.

Hegytetőre menj föl,
Erre a magasra,
Mely a kunyhóm előtt
Az eget támasztja.

No eredj, no eredj,
Vigyed csak magaddal:
Az arany hajszálat
Csapd meg a madzaggal.

Háromszor, királyfi,
Arany hajsza, három -
Teljesedjék vágyad,
Szivemből kívánom.»

Öreg anyókára
Figyelt a királyfi,
Szébbet, jobbat nála
Nem lehet kívánni.

Szives jó 'karatját
Megköszönte szépen -
Elbucszott tőle
Az Isten nevében.

Hegytetőre fölment,
Arra a magasra,
Mely a kunyhó előtt
Az eget támasztja.

Három arany hajsza
A kezébe kapja,
A kilincsmadzaggal
Háromszor megcsapja.

Három szempillantás
Nem telik beléje:
Egy nagy tüzes felhő
Nyargal ím feléje.

Szörnyen dübörögve,
Dobogva, robogva,
Mintha csak egy ménes
Vón elébe fogva.

Mintha csak odafenn
Patkók csattognának:
Szikrázó patkói
Futó paripáknak.

Feje fölött megáll
A nagy tüzes felhő,
Lába alatt zúg lenn
Hajlongva az erdő.

Recsegés-ropogás
Hat föl az erdőből
S hármás vad nyerítés
Hallik a felhőből.

Messze elhallatszik
Magas ormokon túl -
S mint valami harang,
A világ megkondúl.

Háromszor kondúl meg
Iszonyú kongással,
Hegyet-völgyet rázó
Nagy erős bongással.

Megnyílik a felhő,
Ketté hasad tőle -
S egy táltos paripa
Ugrik ki belőle.

Leccsap, mint a szélvész,
A királyfi mellett,
Lobogó tüzes láng
Száján a lehellet.

Fú az orrlyukából
Kék, piros, zöld lángot,
Bámúl a királyfi,
Még ilyet nem látott.

«Hipp, hopp, mit parancsolsz?
Itt vagyok, királyfi!
Nem való te neked
Gyalogszerrel járni.

Hipp, hopp, édes gazdám,
Ülj föl a hátamra!
Merre menjek, mondd meg:
Jobbra-e vagy balra?»

«A Fekete tenger
Kellős közepére,
A hetvenhetedik
Belső szigetére.

Ott van a kerek föld
Legszebbik virága,
Világnak szépsége,
Világnak jósága.

Kiváncsi szem elől
El van rejtve szépen,
Három kis nádszálnak
A középsőjében.

Nem is hívják másképp:
Kedves aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.»

«Hogy repüljek, gazdám?
- Tudom már bajodat -
Úgy-e, mint a madár,
Vagy mint a gondolat?»

«Csak úgy, édes lovam,
Hogy neked is tessék;
Se benned, se bennem
Hogy hiba ne essék.»

«Jól van, minden úgy lesz,
A hogy parancsolod...
Tedd reám csak azt a
Rossz kilincsmadzagot!

Hadd fuvok rá egyet,
Tartsd ide csak, hadd lám!
Arany, ezüst szerszám
Illik hozzád, gazdám!

Mielőtt indulnánk
Arra a nagy útra:
Valami még jutott
Az eszembe újra.

Mivel oly sötét van
Nagy Szigetországban,
Hogy megállna benne
A kanál is bátran:

Megyünk előbb a Nap
Fényes pitvarába:
Tégy ott egy sugarat
Majd a tarisznyába.»

S egyszerre hamarább,
Mint a kimondott szó,
A levegő-égbe
Fölszáll a táltos ló.

Repül, mint a madár,
Úgy, mint a gondolat,
Hét csillagot hagy el
Egy rövid perc alatt.

Egyszer egy borzasztó
Nagy kapuhoz érnek -
Dühös istrázsáktól
Hozzája nem férnek.

Két szakállas farkas
Áll őrt a kapuban:
Csattogtatja fogát,
Ordít iszonyuan.

Vámot kér, két font húst,
Torkaszakadtából,
Szegény királyfinak
Jó táltos lovából.

De ha a két font húst
Kimetszette volna:
Akkor a táltos csak
Féltáltos lett volna.

Soha el nem jutnak,
A hova indultak...
Mégse adta magát
A királyfi bűnnek.

Csillagos bicskáját
Elővette hamar,
Csillagos bicskával
No vajjon mit akar?

Tulajdon czombjából
Két font húst kivágott:
Még csak meg se szisszent,
Rossz képet se vágott.

Oda dobta a vad
Éhes farkasoknak,
Azok ott a prédán
Összemarkodnak.

A kapu pediglen
Magátúl kitárúl:
Búcsút vesz a táltos
A kapufélfátúl.

Repül, mint a madár,
Úgy, mint a gondolat,
Hét csillagot hagy el
Egy rövid percz alatt.

A hetedik napon
Végre valahára
Megérkezik a Nap
Fényes pitvarába.

Egy gyémánt oszlophoz
Meggöti a lovát,
Maga pedig szétnéz
S halad egyre tovább.

Megfürdik hétszínű
Szivárványfürdőben,
Törülközik arany
S gyöngytörülközőben.

Tükörnek használja
A pitvar oldalát:
Az arany fésűvel
Megfésűli magát.

Eddig is szép volt, de
Most százsorta szebb lett,
Gyöngé két orczája
Gyönyörűen fénylett.

Szegény királyfinak
Most lett csak rossz dolga:
A Nap pitvarában
Meglátta egy szolgál.

Úgy megharagudott,
Hogy nem birt magával:
A szemöldöke is
Birkozott egymással.

S egy lehelletével
Úgy elfűtta onnan,
Hogy a legdühögőbb
Zivatar se jobban.

Egy nagy sötét lyukba
Esett a királyfi...
Tapogat, mint a vak,
Ki tud-e találni?

Ki tudja, látja-e
Még a napvilágot?
Hogyha egyet lépett,
Csak kígyóra hágott.

Csúf varangyos béka
Akad a kezébe,
Vörösszemű féreg
Vigyorog szemébe.

Csúszó-mászó állat
Hemzseg körülötte,
Denevér-csapatok
Csapkodnak fölötte.

Barlangot betölti
Vércsék vijjogása,
Halálmadaraknak
Rémes huhogása.

Megy, megyen, mendegél
A királyfi lassan -
Tapogat, mint a vak,
Szerte a barlangban.

Egy nagy vaskapuhoz
Ér el nagysokára -
Három bős oroslán
Ottan az istrázsa.

Elordítja magát,
Bömböl mind a három -
No, királyfi, hogy lépsz
Át itt a határon?

Előkapja rögtön
Csíkos tarisznyáját,
Kiveszi belőle
Jávorfurulyáját.

Olyan szép nótákat
Fujdogál el rajta:
Három oroszlán is
Szelíden hallgatja.

Lelapúl a földre,
Csóváltatja farkát:
Tűri mind a három
A királyfi sarkát.

Egész bátorsággal
Végigmegyen rajta,
Mind a három állat
Lábát nyalogatja.

Vaskapu föl pattan
Mennydörgő robajjal -
Bíborköntösben megy
Eléje a Hajnal.

Hajnal, a fényes Nap
Gyönyörű leánya...
Hosszú arany haja
Húzódik utána.

Biboros felhők közt
Leng a fuvalomban,
Fürtjein gyémántként
Csillag tüze lobban.

Tündöklő tünemény,
Rózsát nevet szája,
Nyíladozó rózsát
Az ég kárpitjára.

Rózsa a kocsija,
Rózsa az ülője,
Rózsa az ostora,
Rózsa a gyepelője.

Még a paripák is
Ékesen virítva,
Harmatos rózsákkal
Vannak beborítva.

A merre csak elmegy
Szép lánya a Napnak,
Virágtermő nyomán
Mind rózsák fakadnak.

Rózsás kert az útja,
Messzire pirosló,
Földi halandókra
Kedvesen mosolygó.

Bámúl a királyfi,
Eláll szeme, szája...
Rózsaképu Hajnal
Imígy szól hozzája:

«Jó reggelt, királyfi!
Isten hozott nálunk!
Hát mi járatban vagy?
Szívesen szolgálunk.»

«Hej, nagy az én bajom,
Fényes Nap leánya!
Ellenségem az éj
Örökös homálya.

Adj nekem, adj nekem
Egy égő sugarat!
Oh, hiszen ti nektek
Úgy is elég marad!»

S tiszta érzésével
Szeplőtlen szívének,
Elbeszélte aztán:
Mért kell a szövétnek?

Szép Hajnal részvétet
Érezett iránta
S a Nádszál kisasszonyt
Igen megsajnálta.

Mondta: ne búsúljon,
Meglesz, a mit kíván -
S kocsiba ültette
Reggelire híván.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül;
Nyílanak a rózsák,
A merre csak gördül.

Kapja a királyfi
Csíkos tarisznyáját:
Kiveszi belőle
Jávorfurulyáját.

Olyan gyönyörűen
Fujja, fujdogálja,
Hogy a szép Hajnal is
Ugyan hallgat rája.

Édesen hallgatja
A szebbnél szebb nótát:
Nevet örömeiben
Százszorta szebb rózsát.

Piczi szája szirmát
Bontja, bontogatja:
Rózsaszínbe fürdik
Az ég boltozatja.

Káprázatos fényű,
Soha ily szép nem volt:
Csupa mosoly, bűbáj
A ragyogó mennybolt.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül;
Nyílanak a rózsák,
A merre csak gördül.

Fujja a királyfi
Jávorfurulyáját:
Dallal mulattatja
Fényes Nap leányát.

Virágos mezején
Egyszer csak az égnek,
Szép furulyaszóval
Réz erdőbe érnek.

A Nap favágói
Fát vágnak ép' ottan:
Fejsze, balta csattog,
A fa recscsen, roppan.

Egyik a ledült fát
A szekérre hányja,
Másik meg sebesen
Viszi a konyhára.

Sürögnek, forognak,
Fáradalmat tűrnek,
Mert ott elaludni
Nem szabad a tűznek.

Fényes Nap leányát,
A hogy arra ment el,
Meg is éljeneztek
Illő tisztelettel.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül;
Nyílanak a rózsák,
A merre csak gördül.

Fujja a királyfi
Jávorfurulyáját,
Dallal mulattatja
Fényes Nap leányát.

Szép furulyaszóval
Mennek sík mezőre...
Egyszer csak elérnek
Az ezüst erdőbe.

Ott ezüst madárcák
Ugrálnak az ágon,
Ezüst pillangó ring
Fűszálon, virágon.

Ezüst kavicsos van
Az út kavicsolva -
Sok, sok ezüst ember
Most is egyre hordja.

Mosolyog a fákról
Ezüst alma, körte;
A kinek mi tetszik,
Válogathat közte.

Az ezüst almákkal
Tündérek labdázna,
Ezüst karikával
Vígán karikáznak.

Szép Hajnalt köszöntik
Sorban az ezüst fák:
Háromszor előtte
Magukat meghajtják.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül:
Nyílanak a rózsák,
A merre csak gördül.

Fujja a királyfi
Jávorfurulyáját,
Dallal mulattatja
Fényes Nap leányát.

Szép furulyaszóval
Mennek sík mezőre...
Egyszer csak elérnek
Az arany erdőbe.

Ott arany madárkák
Ugrálnak az ágon,
Arany pillangó ring
Fűszálon, virágon.

Arany kavicscsal van
Az út kavicsolva -
Sok, sok arany ember
Most is egyre hordja.

Mosolyog a fákról
Arany alma, körte;
A kinek mi teszik,
Válogathat közte.

Az arany almákkal
Tündérek labdázna,
Arany karikával
Vígán karikáznak.

Szép Hajnalt köszöntik
Sorban az arany fák:
Háromszor előtte
Magukat meghajtják.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül,
Nyílnak a rózsák,
A merre csak gördül.

Egyszer csak elérnek
Szép Hajnal kertjébe,
Az arany erdőnek
Kellős közepére.

Ott ragyog, ott csillog
Arany palotája,
Hatszáz ablaka van
S háromszáz szobája.

Palota tetején,
Repdeső szél szárnyán
Leng, lobog a zászló:
Hétszínű szivárvány.

Trombitás belefű
Arany trombitába:
S rákezdi a Hajnal
Minden muzsikása.

Szól a cigány tücskök
Méla hegedűje,
Csengő gyöngyvirágok
Édes csengetyűje.

Zeng az arany lombok
Szélvert cziterája,
Az arany erdőnek
Minden kicsi fája.

Az arany madarak
Karbon énekelnek,
Az ezüst madarak
Karbon ráfelelnek.

Mennek a tündérek
Párosan dalolva:
Énekes csapatnak
Se vége, se hossza.

A királyfi szintén
Fujja furulyáját...
Így viszik a várba
Fényes Nap leányát.

Reggelihez ülnek,
Tele van az asztal
Mennyei színmézzel,
Mennyei harmattal.

Aranyszárnyú méhek,
Ezüstszárnyú lepkék,
A királyfit egyre
Kinálgatják: tessék!

Egy rózsás tányérral
Zümmög im feléje,
Másik arany kancsót
Hordogat eléje.

S a míg lakomáznak:
Muzsikálnak mindég;
Jól is érzi magát
A meghívott vendég.

Hát egyszer csak fölkel
Fényes Nap leánya:
Sugarat hajtogat
Körbe, karikába.

Haja szálán függő
Szelenczébe zárja -
S ily szókkal akasztja
Királyfi nyakába:

«Ez az égő sugár
Égnek arany fénye,
Mutassa meg: hol a
Boldogság ösvénye!»

Örült a királyfi
A jó szerencsének:
Napsugarat rejtő
Ezüst szelenczének.

Meghajtotta magát,
S megköszönte szépen -
Ezer boldog érzés
Támadt a szivében.

Lelke szállt előre
Az égő sugárral,
Sugaras tavasszal,
Csicsergő madárral.

Látta a szigetet
Megvilágosodni,
S a Fekete tengert
Gyöngyre gyöngyként folyni.

Nádszál kisasszonyt is
Látta képzeletben:
Hívta a királyfit
Mindig kedvesebben.

Édes gondolatba
Merült a királyfi -
Szép Hajnal a kertbe
Levitte sétálni.

Nefelejcses partján
Kerek ezüst tónak,
Ringatózott lágyan
Egy rózsafa-csónak.

Tűkörsima vízen
Csónakáztak ketten,
Bűbájos zene szólt
Mindenütt a kertben.

Majd elandalogtak
Virágágyak között,
Fényes Nap leánya
Koszorút kötözött.

Koszorút kötözött
Égi violából,
Liliommal vegyest
Mirtusból, rózsából.

«Add át - szólt - annak a
Kedves aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Majd a menyegzőjén
Ezt tedd a fejére -
Csókolom, köszöntöm,
Ezer áldás érje!»

A királyfi szeme
Örömkönnyben úszott,
Hálatelt szavakkal
Hajnaltól búcsúzott:

«Dicsőség nevednek,
Fényes Nap leánya!
Te, ki a pacsirtát
Serkented dalára!

Dicsőség nevednek,
Harmat hullatója,
Sötét éji fátyol
Bepirosítója.

Dicsőség nevednek,
Világ ébresztője!
Nádszál kisasszonynak
Örök megmentője!»

Mosolyog reája
Fényes Nap leánya...
S felülteti megint
Rózsás kocsijára.

Megszólal a zene,
A mikor elindul -
Hajnal is kíséri
Az erdő fáin túl.

Túl az arany erdőn,
Túl az ezüst erdőn,
Túl a csörömpölő,
Csattogó réz erdőn.

Megy a rózsás kocsi,
Még csak meg se zördül:
Nyílanak a rózsák,
A merre csak gördül.

Fujja a királyfi
Jávorfurulyáját,
Dallal mulattatja
Fényes Nap leányát.

S egyszerre hamarabb,
Mint a kimondott szó,
Rózsás kocsi előtt
Terem a táltos ló:

«Hipp, hopp, édes gazdám,
Ülj föl a hátamra!
Repüljünk sebesen
Csillagról csillagra!»

S repül, mint a madár,
Úgy, mint a gondolat:
Hét csillagot hagy el
Egy rövid percz alatt.

Bámúl a királyfi
Az égi csodákon:
Forogva keringő
Végtelen világon.

Látja fölkelését
Új meg új napoknak,
Mindenféle színben
Csillognak, ragyognak.

Búzavirágszínű
Csillag nevet rája,
Amott rubinpiros,
Emitt narancssárga.

Kápráztató képek
Királyfi szemének:
A hulló csillagok
Rajzanak, mint méhek.

Szállongnak körötte,
Mint mezőn a lepkék;
Hullva sziporkázva,
Mintha csak hó esnék.

Csillagfényes úton
Száll lefelé gyorsan;
Bűvös dallamot hall
Halkan valahonnan.

Valami gyönyörű,
Andalító ének,
Mintha csak hegedűk
S hárfák zengenének.

Orgonaszó vegyül
Olykor a dallamba,
Lelkét elragadja,
Rengeti, ringatja.

Csillogó tavain
Csillagszigeteknek,
Fénysugarakból szőtt
Alakok lebegnek.

Szárnyuk suhogása
Az a bűvös dallam;
Röpke, mint az illat
S mint az álom, illan.

Tulipánalakú
Óriási kelyhek,
Karcsú fák tetején
Dallamot lehelnek.

Ága is a fáknak
Mintha csak mind szólna,
Mintha valamennyi
Mind fuvola volna.

Innen is, onnan is
Édes zene zendül,
Millió arany húr
Levegőn át rezdül.

Mintha minden csillag
Cziterát pengetne,
Egyik a másiknak
Visszafelelgetne.

Gyönyörködve hallgat
A királyfi rája;
Fénysugaras úton
Repül paripája.

Száll lefelé gyorsan,
Úgy, mint a gondolat,
Hét csillagot hagy el
Egy rövid perc alatt.

Egyszer nagysokára
A királyfi mit lát:
Mélységből mosolygó,
Gömbölyű kis almát.

Tűnik a csillagok
Roppant birodalma:
Egyre nagyobbodik
Az a kerek alma.

Rég látott bölcsője,
Kedves szülőföldje:
Lángoló napoknál
Kedvesebb előtte.

Ott játszott, mint gyermek,
A virágos réten,
Ott pihent fáradtan
Jó anyja ölében.

S nagyra mikor megnőtt,
Ott lovagolt büszkén,
Déliabos pusztán,
Árkon-bokron, tüskén.

Kis tubus hugának
Ott a piczi sírja,
Ráboruló angyal
Könnyeit ott sírja.

Ott vannak szüléi,
Tárt karokkal várják
Szerető fiokat,
A bujdosó árvát.

Ott a hazája a
Kedves aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Elgondolta szépen
Mindezt a királyfi,
Hogy oda érhessen,
Alig tudta várni.

«Repülj, lovam, repülj,
Sebesebben, jobban!
Hallod-e, a szívem
Mily nagyokat dobban!

Repülj, édes lovam,
A föld kebelére,
Hadd leheljem ajkam
Csókjait rögére!»

Biztatja esengve
Táltos paripáját...
S hogy vigabban menjen:
Fujja furulyáját.

Repült is a táltos
Százszor sebesebben,
Mint a képzeletnek
Lenge szárnya, lebben.

Egyre nagyobbodik
Az a kerek alma:
Fölcsillan a hegyek
Fehér birodalma.

Havasokat látnak,
Tengereket látnak -
Nő a föld alattuk
Újra egy világnak.

Messzenyúló erdők,
Rónaságok képe,
Fel-feltünedezik
Királyfi szemébe.

Mintha köszöntené,
Úgy mosolyog rája,
Az egész lebegő
Földi panoráma.

Hanem im a táltos
Csak megszólal egyszer:
«Nézd csak, édes gazdám,
A Fekete tenger!»

«Vigy hát, lovam, gyorsan
Kellős közepére,
A hetvenhetedik
Belső szigetére.

Hadd mentsem meg a föld
Legszebbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát!»

Repül a táltos ló
Még ezerszer jobban...
Gyűlnek a fellegek
Sűrű gomolyokban.

Szegény jó királyfit
Talpig betakarja
A gomolygó felhők
Rohanó csapatja.

Bősz felhőoroszlán
Tátogatja száját,
Haragos óriás
Dobja a dárdáját.

Megszólal a tornyos
Fellegek ágyúja,
Tomboló fergeteg
A csatadalt fúja.

Tűzkardú katonák
Egyre szaporodnak,
Felhőparipákon
Zúgva lovagolnak.

Harczol a legelső,
Harczol az utolsó -
Követi a tábort
Sok sötét koporsó.

Húzódik nyomában
Nagy fekete fátyol,
Bús halotti menet
Száll utána távol.

Messziről hallatszik
Bús halotti ének,
Mintha harang szólna,
Mintha temetnének.

Majd vad fájdalommal
Panasz tör ki rája:
Sikolt a fergeteg
Síró trombitája.

Pergő dobok hangja
Közbe-közbe vegyül...
Viharos dal szárnyán
A táltos ló repül.

Viharos dal szárnyán
Leszáll nagysokára,
A Fekete tenger
Szélső szirtfokára.

Csattogó patkója
Hogy éri a sziklát:
Kicsalja belőle
A pattogó szikrát.

Lobogó sörényű,
Féktelen hullámok
Bömbölve, dühöngve
Rontanak utánok.

Hánykolódó hátán
Harsogó haboknak,
Szirthe' vágott hajók
Recsegnek-ropognak.

Temeti a tenger
Mélységes hazája,
Szétpattant kötelek
Süvöltő danája.

Tajtétkzó vizeken
Óriás czet nyargal,
Felszökik magasra
Csapkodó haraggal.

Százkarú szörnyeknek
Hemzsegő csapatja,
Tapadó karjait
Nyujtva nyujtogatja.

Fulánkos ezrei
Sziszegő kigyóknak,
Hasadékokon föl
Csúszva csavargóznak.

Mindezt a királyfi
Villámfénynél látja:
Tenger szirtfokáról
Fölszáll paripája.

Folytatja az útját
Tomboló viharban,
Neki szilajodik,
Mikor az ég harsan.

Végre hallgat a vész
Zúgó orgonája,
Fölváltja a tenger
Csöndje, bús homálya.

«Hallod-e, jó gazdám!
Czélhoz érünk már most.
De valamit mondok,
Hallgasd meg a táltost.

Jól vigyázz, királyfi,
Minden kis szavamra:
Okosan, ügyesen
Fordítsd a javadra.

Kardod, mint a villám,
Húzd ki hüvelyéből!
Nádszalat egyszerre
Vágd le a tövéről.

Egy csapásra vágd le
Mind a három szílat;
Bele se fogj inkább,
Hogyha karod fáradt.

Nyakadat szelnéd le
Második csapásra;
Nagy Szigetországnak
Ilyen a varázsa.

De hogy egyik szavam
A másikba öltsem:
Még valamit mondok,
Hányd meg ezt is bölcsen.

Sok tapasztalásból
Tudom én, királyfi,
Hogy az emberfajta
Mily nagyon kíváncsi.

Föl ne hasítsd addig
A három nádszálát,
Mig vizet nem érünk,
Akármilyen száradt.

Mert ha fölhasítod:
Oda három élet!
Akárhogy siratod:
Soha föl nem éled!»

«Jól van, édes lovam,
Ne legyen ez gondod!
Minden épen úgy lesz,
A miképen mondod.

Csak repíts a tenger
Kellős közepére,
A hetvenhetedik
Belső szigetére!

Hadd lássam már a föld
Legszebbik virágát,
Világnak szépségét,
Világnak jóságát!»

Repül a táltos ló,
Úgy, mint a képzelet,
A Fekete tenger
Szigetei felett.

Oly nagy a sötétség
Nagy Szigetországban,
Hogy megállna benne
A kanál is bátran.

Hetednapra aztán
Eljutottak mégis;
Köröskörül sötét
A föld is, az ég is.

Se eget, se földet
Nem lát a királyfi;
Hogy föl ne sóhajtson,
Nem tudta megállni.

De ha sóhajtott is,
Csüggedést nem ismert;
Segítségül hívta
A jóságos Istent.

Tudta, el nem hagyja,
A ki hozzá fordul;
Megmenti, megvédi
Mindenféle rosztól.

Most áldotta még csak
Égi szerencsáját:
Napsugarat rejtő
Ezüst szelenczéjét.

Födelét kinyitja:
S égő arany fénye
Im mutatja, hol a
Boldogság ösvénye.

Megvilágosodik
Egyszerre az útja;
Ő mindent lát, de őt
Egy lélek se tudja.

Megy, megyen, mendegél
Sugaras ösvényen;
Édesen csügg lelke
Mosolygó reményen.

Kiért oly régóta
Éjt-napot föláldoz:
Szívdobogva ér a
Keresett Nádszálhoz.

Kiváncsi szem elől
El van rejtve szépen,
Három kis nádszálak
A középsőjében.

Másik két nádszálban
Van két szobalánya,
Szelid szeretettel
Simúlnak hozzája.

Egy iszonyú sárkány
Fekszik a tövénél;
Látna csak, királyfi,
Tudom, addig élnél.

De villogó kardját
Már kezébe tartja:
Három nádszál magát
Háromszor meghajtja.

A királyfi sem rest,
Már tovább nem várhat:
Egyszerre levágja
Többől mind a hármát.

Mind a három szépen
Borúl az ölébe;
Százfejű sárkánynak
Bugyborékol vére.

Szivébe mártotta
Kardját a királyfi,
Mikor a nádszálat
Úgy le tudta vágni.

A százfejű sárkány
Páráját kiadta;
Nádszál kisasszony már
Nem szenved miatta.

Ezüst szelenczéből
Arany fény kiröppen:
Új élet fakadoz
A legkisebb rögben.

Eltűnik a sziget
Félelmes homálya:
Megvilágosodik
Minden kicsi tája.

Valamennyi sziget
Mind kiderül végre;
Hálásan tekint föl
Királyfi az égre.

Száraz ágra hullong
Napsugárnak csókja;
Kikelet pompáját
Füre, fára szórja.

Illatos virágok
Bókolva hajlongnak,
Sátora betakar
Bólingató lombnak.

Madarak zenéje
Véges-végig rezdül,
Ékesen viruló
Szigeten keresztül.

Hófehér hattyúkon
Tündérek is jönnek;
Boldog a királyfi
Mind neki köszönnek.

Háromszor előtte
Magukat meghajtják
És királynak mindjárt
Ott meg is választják.

Bujdosó királyfi
Aranyos karszékben,
Tündérek jóságát
Megköszönte szépen:

«Életemnek ez a
Legszebbik órája,
Mindenkor édesen
Gondolok majd rája.

Mint a méh a virág
Méztermő kelyhére,
Mint az ébredő az
Álom gyönyörére.

Legyen boldogságtok
Örök, halhatatlan!
Éljetek sugaras,
Tündöklő tavaszban!

A hova csak néztek,
Rózsa nyíladozzon...
De nekem, higgyétek,
Mégis jobb lesz otthon.

Oh ha én azt nektek
El tudnám mondani!
Vándorló utamról
Haza húz valami.

A mi a madárnak
Szívét tele zsongja
S fényes napkeletről
Hazafelé vonja.»

Szólal az arany síp,
Aranyhúrú hárfá,
Felül a királyfi
Jó táltos lovára.

Tündérek kísérik
Pengő cziterával,
Nádi hegedűvel
Bánatos flótával.

Repül a táltos ló
Úgy, mint a képzelet,
A Fekete tenger
Szigetei felett.

Valamennyi sziget
Csupa fény és pompa;
Olyan, mintha mennél
A paradicsomba.

De a királyfinak
Nincs már semmi vágya,
Csakhogy szülőföldjét
Mentül előbb lássa.

Csakhogy jó anyjának
Keblére borúljon,
Szomorú szeméből
Az örömkönny hulljon.

Csak otthon legyen a
Kedves aranyossal,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynyal.

Szebbnél szebb gondolat
Ragyog elméjében,
Mint hajnali harmat
A virágos réten.

A jövő képe
Mosolyog eléje -
Arany bokrétával
Integet feléje.

Reszket a honvágytól
Szíve minden húrja:
A mit gondol, érez,
Furulyába fujja.

Szárnyra soha szebb dalt
Nem kapott a szellő:
Ezer édes álmot,
Örömet lehellő.

A három nádszálból
Visszafelel halkán,
Még százszor édesebb,
Bűbájosabb dallam.

Valami világszép,
Andalító ének,
Mintha csak angyalok
Karbon zengenének.

Halkan zengő dalra
Hallgat a királyfi -
Egyszerre, hogy s hogy nem,
Lett nagyon kíváncsi.

Vannak-e csakugyan
A három nádszálban?
Melyik milyen lehet?
Tünődik magában.

A kíváncsiságnak
Már egészen rabja:
Csillagos bicskáját
Hamar előkapja.

Kisebbik nádszálát
Fölhasítja véle:
Gyöngyadta szép leány
Hullott az ölébe.

Kisebb szobalánya
Ez az aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Gyöngyhímes, ezüstös
Hófehér ruhában,
Grófi kastélyba is
Beillene bátran.

Ibolya mosolyog
Fölvetett szemében,
Kis szedrecske szája
Kinyílik szelíden:

«Vizet hamar, vizet,
Bárcsak egy csöppecske!
A mennyit szájába
Vesz egy kicsi fecske.

Vizet hamar, vizet,
Mert mindjárt meghalok!
Mint a letört virág,
Rögtön elhervadok!»

De egy csöppet se tud
A királyfi adni:
A gyöngyadta szép lány,
Ime, kezd hervadni.

Halványodik egyre,
Mint a letört virág;
Beborúl előtte
A ragyogó világ.

Lehajtja a fejét
Királyfi keblére:
Örök éj fátyla hull
Ibolyaszemére.

Szánja, bánja tettét,
Búsúl a királyfi;
Míg vizet nem érnek,
Mért nem tudta várni!

Nézte szép halottját
Néma fájdalommal,
Élteért od'adná
Életét azonnal.

Leszállott lováról,
Kardjával sirt ásott
S eltemette ottan
A letört virágot.

Felhasított nádszál
Lett síri fejfája,
Nőtt belőle bánat
Fekete rózsája.

Feketegyász annak
Minden kis levele;
Sírnál a királyfi
Gyászol együtt vele.

Másik két nádszálból
Jajszó hallik halkán,
Valami panaszos,
Szívreható dallam.

Mint mikor valaki
Testvérét siratja...
Búsúl a királyfi,
Nem segíthet rajta.

Felül a táltosra,
Sebesen tovább száll -
Másnap eszibe jut
A nagyobbik nádszál.

Egy gondolatba van
Elmerülve mélyen:
Van-e olyan szép lány
Ennek belsejében?

A kíváncsiságnak
Újra egész rabja:
Csillagos bicskáját
Hamar előkapja.

Nem messzire vezet
Lát a pusztaságon,
Kristálytisza tükre
Csillámlik a tájon.

Nagyobbik nádszálat
Fölhasítja véle:
Még gyönyörűbb leány
Hullott az ölébe.

Nagyobb szobalánya
Ez az aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Rubinnal kirakott
Csillogó ruhában,
Herczegi kastélyba
Beillene bátran.

Nefelejcs mosolyog
Fölvetett szemében,
Kis számócza szája
Kinyílik szelíden:

«Vizet hamar, vizet,
Bár csak egy csöppecske!
A mennyit szájába
Vesz egy kicsi fecske.

Vizet hamar, vizet,
Mert mindjárt meghalok!
Mint a letört virág,
Rögtön elhervadok!»

Délibáb volt a víz,
Újra nem tud adni.
A gyöngyadta szép lány,
Ime, kezd hervadni.

Halványodott egyre,
Mint a letört virág;
Beborúl előtte
A ragyogó világ.

Lehajtja a fejét
Királyfi keblére:
Örök éj fátyla hull
Nefelejcs-szemére.

Most bánkódik még csak
Nagyon a királyfi;
Hogy könnye ne hulljon,
Nem tudta megállni.

Nézte szép halottját
Könnyes fájdalommal;
Élteért od'adná
Életét azonnal.

Leszállott lováról,
Kardjával sírt ásott;
S eltemette ottan
A letört virágot.

Fölhasított nádszál
Lett síri fejfája;
Nőtt belőle bánat
Fekete rózsája.

Feketegyász annak
Minden kis levele;
Sír nál a királyfi
Gyászol együtt vele.

Egyetlen nádszálból
Jajszó hallik halkan:
Világszép, világjó
Kisasszony sír abban.

Mint mikor valaki
Testvérét siratja...
A királyfi szíve
Úgy vérzik miatta.

Hiába röpíti
Gyorsan a táltos ló:
Véle röpül a bú,
Mint fekete holló.

«Oh én boldogtalan
Bujdosó királyfi!
De szeretnék most a
Világból kiszállni!

Boríts be, teríts be,
Életemnek árnya!
Fekete búbanat
Nagy suhogó szárnya!

Te fekete holló,
Csak suhogj felettem!
Két gyöngyadta szép lányt
A sírba fektettem.

Két kedves virágnak
Én miattam vége:
Én tüztem a halál
Jéghideg keblére.

Fájdalmat okoztam,
Hej, az aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Hogy zokog utánok
Panaszos halk hangon!
Oh, ezt a siralmat
Mindörökre hallom!

Rózsával hímezett
Álmom is elűzi:
Homlokomra a kín
Töviseit tűzi.

Repülj, lovam, repülj,
Nincs itt maradásom.
Vigy egy más világba!
Sírom ott megásom.»

Igy epekedett a
Szegény bús királyfi -
Szánta-bánta tettét,
Mért is volt kíváncsi!

Táltos paripája,
Mint csak a madár, száll -
Keservesen sír-rí
Az utolsó nádszál.

Úgy megzokog egyre
Panaszos halk hangja,
Karján a királyfi
Rengeti, ringatja:

«Csicsija, bubuja,
Panaszos fájdalom!
Szunnyadj el, aludj el,
Zokogó siralom!

Ne sírj már, ne ríj már,
Lelkem violája!
Szomorú szívemnek
Arany koronája!

Az eget, a földet
Éretted bejártam:
Gyönyörű orczádat
Még csak nem is láttam!

Míg vizet nem érünk,
Addig nem is látom -
Beli, beli, csitt, csitt,
Gyöngyöm, gyöngyvirágom!

Szűnjön a keserved,
Hogy el ne hervaszson,
Világszép, világjó,
Aranyos kisasszony!

Haja, haja, hajsó,
Aludj el, búbánat!
Ha te meghalsz, kedves,
Meghalok utánad!»

Lágyan a királyfi
Nádszálat ringatja:
Szűnik egyre lassan
Zokogó siralma.

Néha egyszer-egyszer
Még föl-fölsóhajtgat,
Bánatosan, mélyen...
Azután elhallgat.

Repül a táltos ló
Egyre sebesebben,
Mint a gondolatnak
Lenge szárnya, lebben.

Pázsitos mezején
Kerek erdőszélnek,
Egyszer csak gyöngyvizű
Tó partjára érnek.

Sima tükre fényes,
Fenekére látni,
Üde, mint a harmat -
Örült a királyfi.

Tó vizéből ragyog
Rája az ég napja,
Csillagos bicskáját
Hamar előkapja.

Utolsó nádszálat
Fölhasítja véle:
Jaj, milyen kisasszony
Hullott az ölébe!

Bíborban, bársonyban,
Aranyos ruhában,
Első királynénak
Beillene bátran.

Nézhetni a napra,
Fényes csillagokra,
Csak rá nem: világszép
Nádszál kisasszonyra.

Hogy meglátta ezt a
Liliomot, rózsát:
Királyfit elfogta
Édes érzés, jószág.

Repült, a mi csak rossz,
Tőle messze szállva;
Gondnak is, bűnnek is
Támadt sebes szárnya.

Kék csillag mosolyog
Fölvetett szemében,
Rózsabimbó szája
Kinyílik szelíden:

«Vizet hamar, vizet,
Bár csak egy csöppecske!
A mennyit szájába
Vesz egy kicsi fecske.

Vizet hamar, vizet,
Mert mindjárt meghalok!
Mint a letört virág,
Rögtön elhervadok!»

Üde tó vizéből
Mindjárt megitatja:
Életet fakaszt, mint
Az égnek harmatja.

Rózsa nyílik arczán,
Hej, az aranyosnak,
Világszép, világjó
Nádszál kisasszonynak.

Fehér liliommal
Rózsa nyílik arczán;
Királyfi köszönti,
Édes szó az ajkán:

«Ringasson az öröm,
Te gyönyörű alak!
Soká kerestelek,
Mig megtaláltalak.

De sok szenvedésem
Meg van jutalmazva -
Világszép, világjó,
Borúlj a vállamra!

Csókoljat, köszöntet,
Te mennyei angyal!
Fényes Nap leánya,
A jószívű Hajnal.

Ezer áldást kíván
Drága életedre,
Egy koszorút is küld,
Hadd tegyem fejedre!

Jószívű Hajnalnak
Égi koszorúja,
Legyen homlokodon
Boldogság tanúja!

Örök fény szelíden
Játszaddozzék vele,
Kedveset suttogjon
Minden kis levele!

Isten veled, éltem
Aranyos kincstára!
Én most haza megyek,
Jövök nemsokára.

Üveges, aranyos
Kocsin jövök érted...
Addig légy nyugodtan,
Kis giliczém, érted?

Menj erre a fára,
Lombja majd eltakar;
Szállok, mint a madár,
Itt leszek én hamar!»

Nyugtatja, biztatja
Nyájas, édes szóval -
Mielőtt elindul,
Táltos is megszólal:

«Hipp, hopp, édes gazdám,
Kísérjen szerencse!
Hazaszálló galamb
Híredet jelentse.

Hipp, hopp, fejed fölött
Dicsőség viraszson!
Légy boldog királyfi
S világszép kisasszony!»

Három szempillantás
Nem telik beléje:
Egy nagy tüzes felhő
Nyargal im feléje.

Szörnyen dübörögve,
Dobogva, robogva,
Mintha csak egy ménes
Vón elébe fogva.

Mintha csak odafenn
Patkók csattognának:
Szikrázó patkói
Futó paripáknak.

Feje fölött megáll
A nagy tüzes felhő,
Körülötte zúg lenn
Hajlongva az erdő.

A táltos paripa
Fölszáll a felhőbe:
Hármas vad nyerítés
Hangzik ki belőle.

Messze elhallatszik
Magas ormokon túl -
S mint valami harang,
A világ megkondúl.

Háromszor kondúl meg
Iszonyú kongással,
Hegyet-völgyet rázó
Nagy erős bongással.

S tovaszáll a felhő
Dobogva, robogva,
Mintha csak egy ménes
Vón elébe fogva.

Bámúl a királyfi,
Búcsút int kezével;
A meddig belátja,
Kiséri szemével.

Leveszi kalapját,
Integet a völgyből,
Vissza-visszanyerít
Táltos a felhőből.

Tűnve tűn a felhő
Távol, messze tájra:
Az ég azúrkéken
Kiderül utána.

Csókjával a napfény
Erdőt, mezőt bevon...
Fürge kis halacsákák
Játszanak a tavon.

Illatos szellőben
Lengenek a lombok,
Turbékolva járnak
Gerliczék, galambok.

Fűszál a fűszálhoz
Oda simúl szépen,
Liliom a lepkét
Ringatja ölében.

A királyfi lelke
Telve boldogsággal:
Dalol a madárral,
Nevet a virággal.

Reszket a gyönyörtől
Szíve minden húrja:
A mit gondol, érez,
Furulyába fúja.

Oly édesen csendül
A tájon keresztül:
Kis tavacska tükre
Gyöngyözve megrezdül.

Visszafelel rája
Lombtakarta gallyon,
Világszép, világjó,
Aranyos kisasszony.

Bűbájosan szól az
Andalító ének,
Mintha varázshangon
Hárfák zengenének.

Minden ág fölzendül
A szép énekszóra,
Mintha mind tündérek
Fuvolája vóna.

Világszép kisasszony
Lomb közül, az ágról
Lemosolyg, mint angyal,
Megnyílt mennyországból.

Kéri a királyfi:
Magára vigyázzon,
Mert neki legdrágább
Ezen a világon.

S elbúcsúzik tőle,
Hazafelé indul...
Megy, megyen, mendegél
Hegyen, völgyön is túl.

Rózsás a rengeteg
Vadkopár sziklája:
Az egész világot
Egy nagy kertnek látja.

Virágos jó kedvét
Furulyába önti -
Apját, anyját otthon
Boldogan köszönti.

Lombtakarta ágon,
Várja violája...
A királyfi megjön,
Ime, nemsokára.

Tizenkét hófehér,
Kócsagos paripa
Van fogva üveges,
Aranyos kocsiba.

Arany a zablája,
Selyem a gyepelője -
Aranyos huszárok
Vágtatnak előtte.

Megáll a tizenkét
Hófehér paripa:
Világszép kisasszony
Felül a kocsiba.

Födelén raja ring
Tarka pillangóknak
Útjára mindenütt
Virágokat szórnak.

A királyfi pedig
Furulyáját fújja -
Suttog a menyasszony
Égi koszorúja.

Boldogságot suttog
Minden kis levele,
Hogy a furulyaszó
Játszadzik vele.

Kinn a város végén,
Fátyoltartó lányok,
Fehér patyolatban
Várakoznak rájuk.

Lengő fátylak alatt
Vígán bevonódnak:
Nyitott ablakokból
A virágok hullnak.

Hazaérnek gyorsan
Szép furulyaszóval,
Ott az öreg király
Könnyezve megszólal:

«Ide hamar, elém,
Minden írónak!
Irja, a mit mondok
Tudja meg a világ!

Az arany korona
Nehéz már énnékem,
Ezennel a fiam
Homlokára tészem.

Örök dicsőséggel
Viseld koronádat!
Tiszteld, fiam, szeresd
Apádat, anyádat!

Mi majd meghuzódunk
Egy kicsiny szobában:
Annyi hely lesz tán még
Itt a palotában.

Hol vagy, édes anyjuk?
Jer közelebb, ládd-é:
Világszép kisasszony
Lesz már a királyné.»

Szaladnak a grófok,
A herczeglegények...
Hozzák a koronát
Udvári személyek.

Háromszor meghajtja
Magát a hopmester -
Éljenzik az új párt
Legalább ezerszer.

Meg is koronázzák
Mind a kettőt nyomban -
S úgy élnek, akárcsak
A paradicsomban.

Virúl a királyné
Égi koszorúja,
Boldogan a király
Furulyáját fújja.